KARISTON 50 P:N ROMAANEJA I.

HUPAISA JUTTU

KIRJOTTANUT

FRANK R. STOCKTON

SUOMENTANUT

EERO ALPI

KUSTANTAJA
ARVI A. KARISTO, HÄMEENLINNA

HÄMEENLINNA 1912
O.-Y. HÄMEENLINNAN UUSI KIRJAPAINO

ENSIMÄINEN LUKU.

Haaksirikko.

Matkalla San Francickosta Jokohamaan tutustuin — muuten hyvin pintapuolisesti — mrs Lecks'iin ja mrs Aleshine'en.

Laivassa, jolla me melko nopeasti kuljimme kohti viuhkain ja korulippaitten maata, oli paljon matkustajia, joista useimmat olivat amerikalaisia. Jo matkamme ensi päivästä kiintyi huomioni heidän joukossaan olevaan kahteen keski-ikäiseen naiseen, jotka suuresti erosivat tavallisista matkustajista. He olivat näköjään yksinkertaisia maalaisrouvia tai ehkä vielä paremmin jonkun pikkukaupunkilaisen kauppiaan vaimoja. Vaikka he eivät suinkaan olleet sellaisia, jotka tavallisesti laivassa ostavat ensiluokan piletin, oli heidän hyttinsä kuitenkin laivan paraita, ja vaikka he pysyttelivätkin yksiksensä, eivätkä tahtoneet tulla huomatuiksi tai seurustella kenenkään kanssa, näyttivät he olevan yhtä hyviä kuin toisetkin ja omaavan yhtä hyvän oikeuden matkustaa mihin maailman osaan tahansa, millä tavalla ja missä luokassa he vaan tahtoisivatkin.

Mrs Lecks oli vahva ja pitkä, roteva ja voimakas. Hänen päivänpaahtamat kasvonsa osoittivat jonkinlaista tietoisuutta ja mahtavuutta, jollaiseksi ne kehittyvät vähitellen henkilöllä, joka kauan on rajattomalla vallalla määrännyt valtion kohtaloja tai vallinnut maatalouden monia puuhia.

Mrs Aleshine oli ystäväriään jonkun verran nuorempi sekä lyhempi ja huomattavasti lihavampi. Hänen kasvoillaan oli sama itseluottamuksen ilme kuin mrs Lecks'inkin, mutta sitäpaitsi oli hänen olennossaan jonkinlaista hyväntahtoista lempeyttä, joka osoitti, että hän

sydämestään sääli jokaista, jolla ei koskaan ollut ollut tilaisuutta tai kykyä tulla todella kunnolliseksi perheenemännäksi, kuten hänellä.

Suurimman osan ajastaan viettivät nämä arvoisat naiset kannella, istuen jossain tuulensuojaisessa paikassa. Tavallisesti he kutoivat, ja se ei estänyt heitä — kuten minusta näytti, kun kävellessäni sivuutin heidät — hetkeksikään jatkamasta herkeämätöntä keskusteluaan.

Tuttavuutemme alkoi sillä, että mrs Lecks kerran kysyi minulta jotain eräästä rannalla näkyvästä laivasta. Matkatovereissani ei ollut ketään, jonka kanssa erikoisesti olisin halunnut seurustella, ja kun noissa valtamerimatkalla olevissa maalaisrouvissa minusta oli jotain erikoista, kiintyi huomioni heihin ja sitäpaitsi tuntui minusta hupaiselta yksinäisten kävelyjeni lomassa saada puhella heidän kanssaan jonkun hetken.

Ja hyvin kernaasti antoivatkin he tietoja itsestään. Molemmat olivat leskiä, ja mrs Aleshine oli matkalla Japaniin tervehtimään poikaansa, jolla oli paikka eräässä sikäläisessä kauppaliikkeessä. Lapseton mrs Lecks seurasi ystäväänsä siksi, ettei hän voinut — kuten hän itse sanoi — laskea mrs Aleshineä yksinään tällaiselle matkalle, ja osaksi senkin vuoksi, että hän kuten moni muukin tahtoi nähdä vähän maailmaa, kun häntä kerran ei siitä mikään estänyt.

Ystävykset eivät oikeastaan olleet sivistyneitä naisia. Heidän lausuntonsa ja puheenpartensa olivat murteellisia ja usein vastoin kielioppia. He olivat kyllä ottaneet maalta mukaansa merelle monta yksinkertaista käsitettään, mutta sitäpaitsi oli heillä paljon tuota viisasta, tervettä järkeä, joka kaikkialla on hyödyllistä, ja tätä he usein käyttivät tavalla, joka minua suuresti huvitti.

Muuten he luullakseni pitivät minua oikeana tieto-aarteena, kun vaan tuli kysymykseen merenkulun ja vieraiden maiden tunteminen. Sitäpaitsi olivat he hyvin huvitettuja minun yksityisasioistani. Ja kaikki tämä teki meistä hyvät matkatoverit.

Laivamme pysähtyi Sandwich-saarten läheisyydessä. Kaksi päivää sen jälkeen kun olimme jättäneet Honolulun olimme onnettomuudeksi törmänneet yhteen erään itään menevän laivan kanssa.

Tähän oli toinen laiva kokonaan syypää. Vaikka olikin jotenkin pimeä ja sumuinen ilta, olisi sen tähystäjä helposti voinut huomata

lyhtymme ja ajoissa estää yhteentörmäyksen, jollei hän olisi nukkunut tai ollut poissa paikaltaan. Olipa nyt asian laita kuinka tahansa, niin kaikessa tapauksessa tuo alus, joka nähdäksemme oli pienempi höyrylaiva, törmäsi täydessä vauhdissa laivamme keulaan, peräytyi sitten ja katosi sumuun, ja me emme siitä enää nähneet emmekä kuulleet mitään.

Yleinen mielipide oli, että se oli vahingoittunut paljon vaikeammin kuin meidän aluksemme, ja että se luultavasti pian onnettomuuden jälkeen upposi, sillä kun sumu noin tunnin kuluttua hajaantui, emme nähneet sen lyhdyistä jälkeäkään.

Niinkuin tavallisesti onnettomuuden sattuessa merellä, sanottiin ensin, että laivamme vauriot olivat aivan vähäpätöiset, mutta pian havaittiin, että ne olivatkin huolestuttavat, todella turmiolliset. Laivan runko alihangan puolella keulassa oli pahoin murtunut, ja vettä virtasi sisään aivan huolestuttavassa määrässä.

Noin parin tunnin ajan työskenteli miehistö ja osa matkustajista pumpuissa, ja kaikki mitä suinkin voitiin tehtiin tuon suunnattoman reiän tukkimiseksi, mutta pian huomattiin kaikkien ponnistusten laivan pelastamiseksi olevan kokonaan tuloksettomia. Hiukan ennen puolta yötä ilmoitti kapteeni, että oli mahdoton pitää alusta pinnalla ja että kaikkien oli turvauduttava pelastusveneisiin.

Yö oli tähtikirkas ja meri jotensakin tyyni. Kapteeni vakuutti, että nämät edut tekivät pelastusmatkan aivan vaarattomaksi. Hän luuli, että me seuraavana päivänä puolipäivän aikaan saapuisimme eräälle pienelle asutulle saarelle, jossa löytäisimme suojaa ja kaikkea mitä tarvitsimme, kunnes pääsisimme johonkin ohikulkevaan laivaan.

Meillä oli kylliksi aikaa tehdä tarpeelliset matkavalmistukset, ja nämä suoritettiin hyvässä järjestyksessä päällikkökunnan määräysten mukaisesti. Jotkut ensiluokassa matkustavat naiset olivat kyllä hirveästi pelästyneet ja olivat vähällä saada hysteerisiä kohtauksia, ja olipa herrainkin joukossa joitakuita, joiden nenänpää oli valkoinen. Mutta kaikki tottelivat kapteenia ja valmistautuivat astumaan veneisiin. Ensimäinen perämies kulki ja ilmoitti, missä veneessä kunkin paikka oli ja mistä kohtaa kannelta oli astuttava alas.

Minulle osoitettiin paikka isossa veneessä, missä suurin osa oli toisen ja kolmannen luokan matkustajia. Tullessani hytistäni, jossa

olin käynyt noutamassa rahani ja joitakuita arvoesineitä, jotka voin kantaa mukanani, kohtasin portaissa mrs Lecks'in ja mrs Aleshine'n, jotka osoittivat suurta tyytymättömyyttä kuullessaan, etten tulekaan samassa veneessä heidän kanssaan.

He lähtivät kuitenkin hytteihinsä ja minä kannelle, vaan noin 10 minuutin kuluttua tuli mrs Lecks kiireesti luokseni. Hän oli varmasti etsinyt minua. Hän sanoi itsellään olevan tärkeätä sanottavaa minulle ja vei minut perään, missä tapasimme mrs Aleshine'n, joka odotteli erään kansihytin takana.

„Katsokaapa!" sanoi mrs Lecks ja vieden minut laivan reunalle osoitti alaspäin. „Näettekö tuon veneen? He ovat sen laskeneet alas, eikä siellä ole ketään. Toisella puolella ollut vene lähti juuri äsken aivan täynnä ihmisiä. En koskaan eläissäni ole nähnyt niin paljon ihmisiä sullottavan yhteen veneeseen. Ja yhtä ahdasta tulee luullakseni toisissakin veneissä. En sen vuoksi ymmärrä, miks'emme voisi ottaa tätä tyhjää venettä, koska sen kerran olemme löytäneet, yhtä hyvin kuin ahtaudumme noihin toisiin, täyteen sullottuihin veneisiinkin. Ja jos sinne tulisi muitakin, olemme me kumminkin kerinneet ajoissa valitsemaan itsellemme paikat, ja se on tässä ahtaudessa todella tärkeä asia sekin.

„Aivan oikein", virkkoi mrs Aleshine, „ja minä ja mrs Lecks olisimme heti laskeutuneet siihen, jollemme olisi pelänneet mennä siihen ilman miespuolista turvaa, sillä venehän olisi voinut lähteä tiehensä, eikä meistä kumpikaan osaa hituistakaan soutaa. Silloin muisti mrs Lecks teidät. Hän ajatteli, että kun nuori mies kerran tuntee niin paljon meriasioita, pitänee hänen osata soutaakin".

„Toittakai!" sanoin minä. „Mutta en voi käsittää, miksi vene on jätetty tähän. Siellähän on vesikipponen, airot ja joitakuita tinalaatikoita, joten se aivan varmaan on varustettu lähtöä varten. Jos odotatte hetkisen, käyn tuolla toisella puolen katsomassa kuinka siellä ovat asiat."

Keskikannella ja keulassa vallitsi suuri hämminki niiden keskuudessa, jotka eivät vielä olleet päässeet veneisiinsä, ja minä huomasin myöskin, että tungos oli suurempi kuin olin osannut luullakaan. Oli monta, jotka eivät olleet saaneet paikkaa siinä veneessä, johon olivat aikoneet, ja jotka nyt kiiruhtivat päästäkseen johonkin toiseen.

Siksi minulle selvisi, ettemme enää saaneet aikaa hukata, vaan meidän täytyi heti ottaa paikat mrs Lecks'in löytämässä pikkuveneessä, joka kaikesta päättäen oli aiottu joillekin erikoisesti suosituille. Päällikkökunta oli nimittäin heti ensi veneen lähdettyä johtanut kaikki matkustajat keskikannelle ja keulaan. Mutta kun minä en voinut käsittää, miksi jotakuita muita suosittaisiin enemmän kuin minua ja noita kahta naista, jotka minua odottivat, hiivin kaikessa hiljaisuudessa takaisin perään heidän luokseen.

„Meidän täytyy mitä pikemmin laskeutua veneeseen", sanoin minä hiljaa, „sillä lähtömme voidaan helposti huomata ja silloin ryntäävät he tänne. Epäilen, että se on varattu kapteenille ja muulle päällystölle, mutta meillä on siihen yhtä hyvä oikeus kuin heilläkin."

„Niin kyllä, ja oikeastaan parempikin", sanoi mrs Lecks, „sillä eihän meillä ole ollut mitään tekemistä ohjauksen ja yhteentörmäyksen kanssa".

„Mutta kuinka me voimme laskeutua siihen?" kysyi mrs Aleshine. „Meillä ei ole minkäänlaisia portaita."

„Ei todellakaan", vastasin minä. „Mahdollisesti on heillä aikomus kuljettaa tämä vene kokkaan toisten täytyttyä. Me saamme laskeutua alas miten vaan parhaiten voimme köysien avulla. Minä menen ensin alas pitämään sitä lähellä laivan kylkeä."

„Kyllä se käy hyvin hankalasti", sanoi mrs Lecks, „ja minusta meidän pitäisi odottaa, kunnes laiva on vielä hiukan vajonnut, jolloin me pääsemme vähän lähemmäs venettä."

„Ei, ei käy päinsä odotella", sanoin minä, „sillä silloin emme pääse siihen ollenkaan."

„Oi, rakkaat ystävät!" huudahti mrs Aleshine, „enhän minä mitenkään voi seistä tässä vallan kylmäverisesti ja tuntea laivan vajoavan siksi kunnes pääsemme helposti hyppäämään veneeseen!"

„No, sitten jätämme odottamisen", virkkoi mrs Lecks. „Mutta kaikkein ensinhän meidän pitää pukeutua näihin pelastusvöihin. Kaksi minä otin omasta hytistämme ja tämän kolmannen sain käsiini viereisestä. Sieltä olivat jo ihmiset lähteneet ja jättäneet vyön lattialle. Minä ajattelin, että jos jotain sattuisi tapahtumaan matkalla saareen, niin voisimme ehkä pelastua näiden esineiden avulla, mutta nyt näyttääkin siltä että tarvitsemmekin niitä paraiten laskeutuessamme näi-

den köysien varassa veneeseen. Olin ajatellut ottaa omalle osalleni kaksi, korvatakseni sen, etten ole niin lihava kuin mrs Aleshine, vaan nyt täytyy teidän ottaa yksi niistä, koska kerran olette seuraamme tullut."

Nähdessäni, ettei mrs Lecks tarvinnut kahta pelastusvyötä ja että hänellä niistä olisi vain haittaa, otin minä vastaan hänen tarjouksensa, mutta sanoin, etten tahdo pukeutua siihen ennen kuin on välttämätöntä, sillä se voisi ehkä estää minua vapaasti liikkumasta.

„Kuten tahdotte, jos vaan luulette voivanne vaaratta päästä tuonne alas, niin tehkää vaan niin!" sanoi mrs Lecks. „Mutta mrs Aleshine ja minä otamme omamme, ennen kuin alamme moisen merimieskiipeämisen. Tiedämme kyllä kuinka ne ovat asetettavat, sillä koettelimme niitä heti San Francickosta lähdettyämme. Ja kuule nyt mitä sanon, Barb'ra Aleshine, oletko varma, että sinulla on mukanasi kaikki, mitä tahdoit ottaa, sillä ei maksa vaivaa muistellakaan mitään, jonka olet unohtanut, sitten kuin laiva on uponnut." „Minulla ei enää ole mitään muistettavaa", sanoi mrs Aleshine, „ei ainakaan sellaista, jota voisin ottaa mukaani veneeseen, niin että on siis parasta, että heti alamme laskeutua, sillä kun sinä puhut, kuinka laiva vaipuu vaipumistaan jalkojemme alle, tuntuu minusta ikäänkuin kylmä ostroni liukuisi edestakaisin selkäpiitäni."

Mrs Lecks silmäili reelingin yli veneeseen, jonne minä jo olin ehtinyt laittautua.

„Minäpä laskeudunkin alas ensimäiseksi ja näytän sinulle, Barb'ra Aleshine, miten sen tulee käydä", sanoi hän.

Meri oli aivan tyyni, ja laiva oli jo vajonnut niin paljon, että mrs Lecks'in ääni kuului aivan läheltä minua, vaikka hän puhui hiljaa.

„Katsopa, miten minä teen!" sanoi hän ystävättärelleen. „Minä aion tehdä aivan samoin kuin hänkin" -- tarkoittaen minua — „ja sitten täytyy sinun tulla jälessä samalla tavalla."

Tämän sanottuaan nousi hän penkille, asetti toisen jalkansa reelingille ja tarttui lujasti köyteen.

„Ei", hän sanoi, „tämä ei käy. Meidän täytyy odottaa kunnes laiva vajoaa syvemmälle. Silloin on helpompi päästä alas."

Nämä sanat hermostuttivat minua tavattomasti. Saattoihan tapahtua minä hetkenä tahansa, että meidän pikku veneeseemme ryn-

täisi aikamoinen joukkue, eikä myöskään voinut tietää, millä silmänräpäyksellä laiva vajoisi syvyyteen. Vierellämme ollut toinen pelastusvene oli jo muutamia minuutteja sitten lähtenyt, ja minä eroitin etupuolella jälleen yhden, joka juuri irtautui laivasta. Meidän oli nyt myöhäistä päästä mihinkään muuhun veneeseen, eikä ollut ollenkaan varmaa, että minulle jäisi tarpeeksi aikaa johdattaa veneemme sellaiselle paikalle, mistä molemmat naiset helpommin voisivat siihen laskeutua.

Senvuoksi kehoitin minä innokkaasti heitä kiirehtimään.

„Minähän yletyn saamaan teistä kiinni samassa silmänräpäyksessä kuin te irrotatte kätenne köydestä ja siten autan teidät alas", sanoin minä.

„Jos te kerran olette siitä varma, niin koettakaamme sitten", sanoi mrs Lecks, „mutta sen minä kuitenkin huomautan, että yhtä mielelläni hukun kuin joudun jollekin saarelle taittunein jaloin. Ja jos taas mrs Aleshine putoisi, puhkaisisi hän veneen pohjan ja menisi samaa tietä suoraan meren pohjaan. Kas niin, pitäkääpä siis varanne! Nyt tulen minä!"

Sen sanottuaan alkoi hän laskeutua alas, ja niin lähellä hän oli minua, että sain oitis hänestä kiinni ja autoin hänet verrattain helposti alas veneeseen.

Mrs Aleshinea oli vaikeampaa auttaa alaslaskeumisessa. Sittenkään, vaikka jo olin vankasti tarttunut hänen tukevalle vyötäisilleen, ei hän tahtonut irroittaa käsiään köydestä, pelosta että putoisi mereen eikä veneeseen. Mrs Lecks'in kehoitukset ja se että minä lakkaamatta nyin häntä alaspäin, saivat hänet viimein laskemaan irti köydestä, ja vaikka olikin hyvin vähällä, ettemme molemmat vierineet veteen, onnistui minun lopuksi saada hänet veneeseen sekä asettaa hänet istumaan eräälle tuhdolle.

Minä irroitin nyt veneen peräköyden, vaan epäilin vielä laskea irti etuköyttä, sillä en tahtonut jättää ketään niistä, jotka mahdollisesti olivat päättäneet pelastua siihen veneeseen, jonka me olimme ottaneet. En kuitenkaan kuullut mitään askeleita, yhtä vähän kuin näin paikaltani ketään laivan sivulla. Irroitin senvuoksi toisenkin köyden, työnsin veneen ulapalle, tartuin airoihin ja soudin niin kauas, että taisin paremmin eroittaa laivan kannelle. Kun en kuitenkaan

nähnyt siellä ketään olentoa, niin huusin, vaan kun mitään vastausta ei kuulunut, huusin vieläkin kerran niin kovaa kuin suinkin jaksoin.

Noin minuutin ajan odotin vastausta, vaan kun sittenkään ei mitään kuulunut eikä myöskään ketään näkynyt, tulin vakuutetuksi siitä, ettei ainoatakaan elävää olentoa ollut jäänyt laivalle.

„Kaikki ovat sieltä lähteneet“, sanoin, „ja nyt on parasta, että me koetamme kiirehtiä heidän peräänsä niin nopeasti kuin mahdollista.“

Ja niin aloin soutaa samaan suuntaan jonne toiset olivat häipyneet.

„Se on sentään siunattu asia, että te osaatte soutaa“, virkkoi mrs Lecks, samalla kun hän laittautui veneen perässä mahdollisimman mukavaan asentoon, „sillä mrs Aleshine'stä ja minusta ei suinkaan olisi ollut airoja käsittelemään.“

„Minä en ainakaan olisi laskeutunut tähän veneeseen, ellei mr Craig olisi tullut mukaan“, sanoi mrs Aleshine.

„En minäkään“, lisäsi hänen ystävättärensä.

Kun olin ehtinyt soutaa yhä vaipumistaan vaipuvan laivan keulan ympäri, huomasin jokseenkin lähellä useita välkähteleviä tulia, jotka luonnollisesti näkyivät meidän edellämme kulkevista veneistä. Minä soudin voimaini takaa saadaksemme ne kiinni tai voidaksemme edes pysyä heidän lähettyvillään. Minun velvollisuuteni ehkä olisi ottaa veneeseeni muutamia niistä, jotka olivat sullotut noihin toisiin veneisiin. He olivat mahdollisesti luulleet, että meidän veneemme oli myöskin täynnä väkeä ja kiirehtinyt ulapalle jo ennen heitä.

Minä en käsittänyt, mitenkä sellainen väärinkäsitys oli saattanut syntyä, mutta mitäpäs minulla oli sen seikan kanssa tekemistä. Kun minä nyt olin täydellisesti varma siitä, ettei ketään ihmisiä ollut jäänyt uppoavalle laivalle, ei minulla ollut muuta jälellä kuin soutaa toisien veneitten perässä ja koettaa niin pian kuin mahdollista saavuttaa ne.

Luulin, ettei siihen menisi pitkääkään aikaa, vaan kun olin soutanut noin puolen tunnin ajan, huomautti mrs Aleshine, että valot näkyivät yhtä kaukaa, ellei kauempaa kuin lähteissämme.

Kääntyessäni katsomaan havaitsin hänen todellakin olevan oikeassa. Meitähän oli veneessä vain kolme henkeä, joten meidän olisi pitänyt

hyvin pian saavuttaa nuo täyteen lastatut veneet. Ajateltuani kuitenkin asiaa lähemmin, ei se sentään ollut niinkään merkillistä, että ne kulkivat eteenpäin yhtä nopeasti, jopa nopeamminkin kuin me, sillä niitähän souti ainakin puolen tusinaa voimakkaita merimiehiä.

Hetken perästä huomautti mrs Lecks, että hänen mielestään valot toisissa veneissä olivat sammumaisillaan, ja hän arveli sen johtuvan siitä, että merimiehet olivat unohtaneet ennen lähtöä täyttää lyhdyt.

„Sellaista sattuu tietysti usein silloin kun ihmiset suinpäin jättävät jonkun paikan", lisäsi hän.

Mutta kun jälleen katsoin taakseni, olin melkein varma siitä, ettei valon himmeneminen aiheutunut öljyn puutteesta, vaan loittonevasta välimatkasta. En voinut eroittaa enää muuta kuin kolme liekkiä, ja koska meren pinta liikkui vain hyvin vähän, ei saattanut otaksua, että laineetkaan olisivat estäneet lyhtyjä näkymästä.

Varmaa oli, että toiset loittonivat meistä, eikä minulla ollut muuta tehtävää kuin soutaa niin paljon kuin jaksoin heidän peräänsä. Olin tottunut soutaja, enkä siis ollut voinut osata aavistaakaan, että jäisin jälkeen toisista.

„Luulenpa, etteivät he ole tyhjentäneet tätä venettä siitä kuin viimeksi satoi", virkkoi mrs Aleshine, „sillä minun jalkani ovat aivan märät, vaikken ole huomannut sitä aikaisemmin."

Minä vedin airot veneeseen ja aloin tutkia venettä. Siinä oli ensin päällyspohja, ja koetellessani kädelläni havaitsin, että vettä tulvi lastojen välissä. Nostin senvuoksi ylös sen osan päällyspohjaa, joka oli itseni alla — ja siellä oli vettä ainakin kuusi tai kahdeksan tuumaa!

Nyt käsitin kyllin selvästi syyn hitaaseen kulkuumme. Veneemme oli havaittu käyttökelvottomaksi ja senvuoksi oli kielletty menemästä siihen. Niin ollen oli toiset veneet sullottu täyteen ihmisiä. Se seikka oli viime tingassa aikaansaanut kiireen ja hämmingin ja luultavasti oli otaksuttu meidän olevan mukana jossain toisessa veneessä.

Niin, siinä siis olin Tyynellä Valtamerellä kahden naisen kanssa vuotavassa veneessä!

„Onko pohjassa mitään vikaa?" kysyi mrs Lecks.

Minä annoin päällyspohjan pudota kiinni ja silmäilin peräkannelle. Tähtivalossa huomasin, että molemmat naiset tuijottivat mi-

nuun tutkivin katsein. He nähtävästi aavis'ivat jotain olevan epäkunnossa ja tahtoivat saada siitä selvän. En epäillyt silmänräpäystäkään ilmoittaa sitä heille. He nimittäin näyttivät minusta sellaisilta naisilta, joilta oli sekä suotta että mahdotonta salata moista seikkaa kuin nyt oli kyseessä.

„Vene vuotaa", virkoin minä. „Se on jo täynnä vettä, ja senvuoksi edistyy matkamme näin hitaasti."

„Siksi he tietysti jättivät tämän käyttämättä", sanoi mrs Aleshine. „Meidän olisi todellakin pitänyt ajatella asiaa tarkemmin, eikä luulla, että me kolme henkeä saisimme yksinämme käytettäväksemme veneen. Olisi ollut paljon viisaampaa kun meidätkin olisi sullottu muiden mukaan johonkin toiseen veneeseen."

„Kuulehan, Barb'ra Aleshine", virkkoi mrs Lecks, „älä nyt valita onnetonta sattumaa, kun sinulla todellakin on onni mukanasi! Meillähän on tässä mukava vene, missä on kylliksi tilaa levitellä ja venytellä itseämme, jos vain haluttaa. Ja jos vene vuotaa on tehtävänämme tietysti ammentaa vettä pois niin nopeasti kuin voimme. Mitenkähän se kävisi päinsä parhaiten, mr Craig?"

„Meidän täytyy tyhjentää vene vedestä heti", vastasin minä. „Ja jos vain löydän vuodon, koetan tukkia sen umpeen."

Tämän jälkeen haeskelin kaikkialta veneestä esinettä, millä voisimme ammentaa vettä pois, ja molemmat naiset auttoivat innokkaasti minua etsiskelyssäni. Keulasta löysimmekin viimein nahkakupposen, vaan koska oli hyvin tärkeätä, että me kaikki kolmisin ammentaisimme vettä veneestä, etsin kaksi tinalaatikkoa, jotka joku oli asettanut veneeseen varustaakseen sen ruokatarpeilla, ja aloin taskuveitselläni kiskoa auki niiden kansia.

„Älkää heittäkö niiden sisältöä pois", lausui mrs Lecks, „jos se vain kelpaa syötäväksi. Vaan jos siellä on tomaatteja, niin saatte ne kyllä heittää mereen, sillä kenenkään ihmisen ei pidä syödä tinalaatikoissa säilytettyjä tomaatteja."

Minä ojensin astiat mrs Lecksille ja näin hänen tyhjentävän toisen sisällön mereen, sekä toisen taskustaan ottamalle, perätuhdolle levittämälleen sanomalehdelle.

Sen jälkeen nostin minä ylös päällyspohjan ja aloin ammentaa vettä.

„Minä olen luullut veden tyhjentämisessä aina käytettävän pumppua“, virkkoi mrs Aleshine.

„Barb'ra Aleshine“, lausui mrs Lecks, „nousepa ja ota osaa työhön. Jota vähemmän lavertelemme ja sen sijaan ammennamme vettä pois veneestä, sitä parempi on meidän olla. Sen vakuutan sinulle“.

Huomasin pian, että parempaa apua veden ammentamisessa kuin mitä mrs Lecks ja mrs Aleshine minulle antoivat, tuskin olisi voinut ajatella. He olivat nähtävästi tottuneet tekemään työtä sekä ymmärsivät hyvin mukautua siihen harvinaiseen olotilaan, johon olimme joutuneet.

Aina vähän väliä herkesin minä ammentamasta ja koettelin tarkkaan pohjaa, löytääkseni paikan mistä vettä veneeseen tunkeutui. Vaan kun en onnistunut löytämään vuotoa, jätin etsiskelemisen sikseen, ryhtyen jälleen vettä ammentamaan siinä toivossa, että saatuamme veneen melkein tyhjäksi voisin helposti löytää reiän.

Työskenneltyäni vielä puolen tuntia huomasin kuitenkin, että siitä koituisi jokseenkin pitkä-aikainen ponnistelu, ja jos kaikki ammennamme yhtä aikaa, me myöskin samaan aikaan väsymme, ja se olisi meille vain onnettomuudeksi. Minä ehdotinkin senvuoksi, että me vuoron jälkeen lepäisimme, ja mrs Aleshine'a kehoitettiin ensimäiseksi lepäämään. Sen jälkeen lepäsi mrs Lecks, ja kun hän jälleen ryhtyi ammentamaan, herkesin minä vuorostani työstä sekä aloin taasen etsiä reikää.

Noin kahden tunnin ajan työskentelimme sillä tavoin, vaan sitten huomasin, että se oli tuloksetonta ponnistelua. Jos me kaikki ammentaisimme yhtä aikaa, saattaisimme mahdollisesti pitää veden sillä korkeudella, jolla se oli silloin kun havaitsimme vuodon, vaan jos meistä työskenteli vain kaksi, ehti se jonkun verran yletä, niin että nyt oli veneessä enemmän vettä kuin silloin kun ammentamisen alotimme.

Vene oli raudasta ja reikää voin yhtä vähän löytää kuin tukkia. Mahdollisesti oli runko saanut vuodon sen johdosta, että metalli oli voimakkaassa auringonpaisteessa sulanut — tapaus, jollaisesta rautaveneiden suhteen olin monasti kuullut puhuttavan. Pieni aluksemme, joka varmasti olisi ollut hyvä pelastusvene, jos sen ulkopinta olisi ollut vahingoittumaton, vuoti nyt luultavasti keulasta perään. Sillä

aikaa, jolloin minä etsin reikää, ja jolloin päällyspohja ei ollut paikallaan, oli minun painoni nähtävästi edistänyt vuotoa, sillä aivan selvästi virtasi nyt vettä sisään enemmän kuin ennen.

Me olimme perin väsyneitä. Niinpä mrs Lecks'kin, joka koko ajan oli hoputtanut meitä ahkerasti tekemään työtä ja kieltänyt meitä puhumasta edes hengenvedon aikaa, myönsi nyt olevan aivan turhaa koettaa saada vettä ammennetuksi pois veneestä.

Oli jo kulunut useita tunteja siitä kuin olin herennyt soutamasta, enkä minä voinut tietää, olimmeko ajautuneet edemmäs vaiko pysytelleet paikallamme. Vaan se oli saman tekevää. Vene vaipui joka tapauksessa, joten oli samaa, missä kohden joutuisimme meren pohjaan.

Minä istuuduin ja rupesin vaivaamaan aivojani keksiäkseni jonkun keinon pelastua tästä kamalasta tilasta. Veden ammentaminen oli aivan turhaa — mutta mitä muuta oli tehtävä?

„Milloin täytyy meidän varustautua pelastusvöillä?“ kysyi mrs Lecks. „Silloinko kun vesi on kohonnut päällyspohjaan saakka — sanokaa!“

Minä vastasin hänelle, ettei pitäisi ainakaan sen kauempaa viivytellä, vaan itsekseni tuumailin, ettei niistä itse asiassa olisi mitään hyötyä. Miksi koettaisimme pidentää elämäämme muutaman tunnin kestävällä tuloksettomalla ajelehtimisella valtameren aalloilla?“

„Minä pidän silmällä veden kohoamista“, virkkoi mrs Lecks. „Yksi noista laatikoista oli täynnä hummereita, vaan koska niitä syömällä olisimme tulleet vain pahoinvointisiksi — siitä olen varma — heitin minä ne mereen. Mutta toisessa astiassa on herneitä, ja hyödyllisintä mitä tällä hetkellä voimme tehdä on nauttia niitä vähäisen erän. Ne ovat hyvin ravitsevia ja auttavat meitä säilyttämään voimamme. Ja tehän mainitsitte, että mukanamme on myös pieni astiallinen vettä, jota siis voimme ryypätä muutaman kulauksen. Sen perästä tunnemme itsemme taas ihmisiksi, saattepas nähdä! Herneitä saatte noukkia sormillanne, sillä veitsiä ja haarukoita ei meillä tietysti ole.“

Mrs Lecks ja mrs Aleshine olivat molemmat kömpineet istumaan niin korkealle kuin mahdollista, joten ei vesi ylettynyt heihin.

Päivä alkoi vähitellen valjeta, ja me eroitimme selvästi kaikki ympärillämme.

Ennenkuin mrs Aleshine ojensi kätensä vastaanottamaan herneitä, pesi hän ne veneessä olevassa vedessä, lausuen samalla, että sitä oli nyt käytettävä parhaan mukaan, koska sitä kerran oli siellä olemassa. Kun hän sen jälkeen oli kuivannut kätensä johonkin pukunsa poimuun, täytti mrs Lecks ne herneillä, tarjoten niitä minulle.

Minun oli todellakin hyvin nälkä, ja syötyäni vakuutin molemmille naisille, että herneet olivat oikein hyviä, joskin ne kieltämättä olisivat voissa paistettuina, peparoituna ja suolattuina maistuneet paljon paremmilta.

Sen jälkeen ojensivat he minulle toisen tyhjistä astioista ja mrs Lecks pyysi minun pesemään sen niin puhtaaksi kuin mahdollista, jonka perästä me kaikki ahmimme siitä virkistävää vettä.

„Kylmät säilyke-herneet paljaan veden kanssa eivät tosin ole mitään juhlaruokaa“, virkkoi mrs Lecks, „vaan on olemassa monta köyhää raukkaa, jotka tulisivat iloisiksi saadessaan syödä niitäkin.“

Minä puolestani en osannut kuvitella, että joku köyhä raukka tulisi iloiseksi saadessaan syödä niitä sellaisessa olotilassa kuin me sillä hetkellä olimme, vaan en sentään virkannut mitään.

„Nyt on vesi enää vain sormenlevyn verran päällyspohjasta“, sanoi mrs Lecks, joka oli kumartunut mittaamaan veden korkeutta, „joten on aika kiinnittää vyötäisillemme pelastusvyöt.“

„Kiinnittäkäämme siis“, lausui mrs Aleshine. „Ojennapa minulle omani!“

Kaikki kolme kääriydyimme pelastusvöihin, ja minä nousin tuhdolle silmäilläkseni ympärilleni.

Oli jo aivan valoisaa, ja minä eroitin kauas merelle, jonka pinta aaltoili hiljaa ja kepeästi. Erään aallon venettämme kohottaissa näin minä merellä mustan pilkun kaukana, melkein näköpiirin rajalla.

„Onkohan se höyrylaivamme?“ ajattelin itsekseni. „Ehkei se siis olekaan vielä uponnut!“

Samassa syttyi minussa pieni toivon kipinä. Jos laiva vielä on veden päällä, on sitä varmasti suojellut sen vettä pitävä laipio ja se ei niinmuodoin vajoisikaan syvemmälle. Olisimme niin ollen pelastetut, jos vain pääsisimme takaisin laivalle. Mutta miten me sinne pääsisimme? Paljon, hyvin paljon ennen kuin minä ehtisin soutaa sinne vajoisi veneemme syvyyteen.

Minä kerroin onnettomuustovereilleni havainnostani, ja mrs Aleshine koetti silloin nousta tuhdolle myöskin nähdäkseen saman mustan pilkun. Mutta mrs Lecks esti häntä.

„Älä tee tilaasi tukalammaksi kuin se on putoamalla mereen Barb'ra Aleshine!" virkkoi hän. Jos meidän täytyy heittäytyä veteen niin tehkäämme se taiten ja järjestyksessä sekä sopivalla tavalla! Entä jos havaitsemanne pilkku, mr Craig, on laivamme, luuletteko meidän jollain tavoin voivan päästä sinne?"

Minä vastasin, että henkilö, joka osaa uida, mahdollisesti voisi pelastusvyön avulla päästä sinne.

„Mutta kumpikaan meistä ei osaa uida", sanoi mrs Lecks, „sillä me olemme aina asuneet sellaisella seudulla, missä ei vesi koskaan kohoa korttelia korkeammalle, muulloinkuin tulvan aikana, ja silloin taas eivät voi uida ihmiset eivätkä elukatkaan. Vaan kunhan me ensin näemme teidän uivan, niin ehkä me sitten osaamme tehdä samalla tavalla. Meidän täytyy ainakin koettaa niin hyvin kuin voimme. Se on ainoa pelastuksemme."

„Nyt on vesi jo melkein minun istuinsijani tasalla", keskeytti hänet mrs Aleshine, „joten minun joka tapauksessa on noustava seisomaan, putoanpa sitten mereen tai en.

„No niin", sanoi mrs Lecks, „on siis parasta, että nousemme seisaallemme jok'ainoa ja annamme veneen vajota allemme. Siten pääsemme ainakin hyppäämästä laidan yli, joka ei missään tapauksessa olisi hauskaa."

„Voi hyvä ystävä!" huudahti Aleshine. „Sinä puhut tavalla, joka saattaa ostronit kömpimään pitkin selkäpiitäni. Ensin kuvailit sinä, miten laiva vajoaa allamme ja nyt taas selität, kuinka vene tuossa paikassa uppoo syvyyteen. Minä omasta puolestani hyppään mieluummin mereen kuin odotan sitä hetkeä."

„No no, Barb'ra Aleshine", virkkoi mrs Lecks, „nousehan nyt seisaallesi, äläkä höpise niin paljon! On paljon mukavampaa joutua veteen vähitellen kuin heittäytyä sinne yht'äkkiä, jotta loiskahtaa."

„Ehkä on niin", myönteli mrs Aleshine. „Taitanee sitten niinmuodoin tuntua siedettävämmältä vajota mereen tuuma tuumalta, mutta sen minä sanon, että mieluummin minä nyt olisin kotona."

Minä itse puolestani olisin puoltanut mereen hyppäämistä sen sijaan kuin asettua kylmäverisesti odottavalle kannalle, vaan en tahtonut mielipidettäni lausumalla peloittaa naisia, jotka olivat todellakin tähän saakka säilyttäneet mielenmalttinsa. Senvuoksi katsoinkin olevan parasta noudattaa mrs Lecks'in neuvoa, kunhan vain pääsisimme veteen mihinkään takertumatta.

Me nousimme senvuoksi kaikki seisomaan, mrs Lecks perään, minä keulaan sekä mrs Aleshire välillämme olevalle tuhdolle. Viimeksimainittu ei näyttänyt saavan oikein tarpeeksi tilaa itselleen voidakseen seisoa horjumatta, mutta — kuten hän itse sanoi — se ei ollenkaan haitannut, sillä eihän sitä seisomista kuitenkaan enää kauan kestäisi.

Olen tottunut uimari, enkä ole koskaan epäillyt hypätä veteen, vaan minun täytyy tunnustaa, että tuntui sangen hermoja kiduttavalta tällä tavoin seisoa hiljaa ja odottaa veneen vajoamista. Miltä se tuntui naisista, sitä en tiedä. He eivät lausuneet sanaakaan, vaan heidän kasvojen eleistään saattoi kyllä havaita, että jotain epämiellyttävää oli tapahtumassa, ja että oli sen parempi mitä vähemmän siitä puhuttiin.

Tultuani vakuutetuksi siitä, ettei veneessä ollut köysiä eikä mitään muutakaan, johon voisimme takertua kiinni, aloin kärsivällisesti odottaa mitä tuleman piti. Veneen perällä ja keulalla näytti olevan suuri kantokyky, sillä kesti hirvittävän kauan ennen kuin vene vajosi syvyyteen. Tätä odotusta riitti niin pitkälti, että olisin mielelläni tahtonut astua toisella jalallani veneen syrjälle ja kaataa sen, siten tehdäkseni pikemmin lopun kärsimyksistämme. Sitä en kuitenkaan tehnyt, sillä silloin olisivat naiset varmasti menettäneet kaiken mielenmalttinsa sekä kaatuneet ja loukanneet itsensä veneen tuhtoihin.

Viimein näkyivät aallot kummallakin puolen venettä ylenemistään ylenevän ja vesi alkoi hiljaa virrata sisään.

„Pitäkää varanne!" huusin minä.

Ja sillä samalla hetkellä sain kokea tunteen, joka varmaan oli samallainen kuin rikoksentekijä tuntee mestaustilaisuudessa silloin kun hän huomaa tappoterää pidättävän laudan kiskaistavan irti. Kauhistuttava painuminen alas, tyrske ja aaltojen pauhu — ja sen jälkeen

tuntui minusta ikäänkuin valtameri, jonka pintaa äsken olin veneestä katsellut, olisi kohonnut ja niellyt minut.

Muutaman sekunnin perästä oli pääni kuitenkin jälleen veden pinnan yläpuolella ja silmätessäni kiireesti ympärilleni huomasin mrs Lecks'in ja mrs Aleshine'n päät ja olkavarret aivan lähellä minua. Viimeksimainittu räpytteli ankarasti silmiään ja purskutti merivettä suustaan, vaan heti kun hän näki minut, huusi hän:

„Sehän tapahtui paljon äkkinäisemmin kuin olin osannut kuvitellakaan."

„Oletteko molemmat vahingoittumattomia?"

„Ainakin luulen itse olevani", vastasi mrs Aleshine; „mutta sitä en olisi uskonut, että ihminen, jonka ympärille on kiinnitetty pelastusvyö, voisi hetkeksikään kokonaan vaipua veden pinnan alle."

„Vaan nyt kun voit hengittää taas saatat olla tyytyväinen", virkkoi siihen mrs Lecks. „Sanokaapa", lausui hän minun puoleeni kääntyen, „mille suunnalle meidän nyt on yritettävä uida? Ja onko meillä mukanamme kaikki mitä tarvitsemme?"

„Sitä mitä meillä ei ole, emme myöskään voi saada", huomautti mrs Aleshine, „ja mitä uimiseen tulee, niin luulen sen ainakin minulta käyvän hyvin huonosti."

Minussa asui toivo, joka ei kuitenkaan ollut kylliksi vahva ilmoittaakseni sen onnettomuustovereilleni, että *arvelin* molempien naisten pelastusvöittensä avulla voivan jollain tavoin läiskytellä itseään eteenpäin, ja että minä vuoroin auttaen kumpaakin saisin heidät hinatuksi laivalle. Vaan ettei se onnistuisi, se oli kuitenkin yhtä luultavaa. mutta sitä en nyt tahtonut ajatella.

Minä aloin uida heidän edessään ja koetin parhaani mukaan opettaa heitä tekemään liikkeitä käsivarsillaan. Ja jos he oppisivat, toivoin voivani saada heidät oppimaan myöskin jaloin edistämään uintiaan.

Sen jälkeen kuin mrs Lecks oli tarkkaavaisesti seurannut opetustani onnistui hän pääsemään jonkun verran eteenpäin, mutta mrs Aleshine parka ei osannut muuta kuin kovasti pärskytellä vettä.

„Kunpa saisi pidellä jostain kiinni", virkkoi hän, voisin ehkä vähän päästä eteenpäin, mutta tällä tavalla on minun mahdotonta tehdä liikkeitä vedessä. — — Vaan katsokaahan!" huudahti hän iloisemmin,

„Eikö tuossa olekin airo? Jos voitte tuoda sen minulle pääsen ehkä minäkin vähän eteenpäin."

Tuo ajatus tuntui kyllä minusta hieman omituiselta, vaan joka tapauksessa uin airon luo ja toin sen hänelle, tahtoen samalla neuvoa häntä, miten hän parhaiten käyttäisi sitä avukseen, vaan siinä asiassa hän ei tahtonut saada mitään opastusta.

„Jos minä sillä jotain teen niin menettelen omalla tavallani", sanoi hän.

Sen jälkeen tarttui hän voimakkailla käsillään airoon ja alkoi rajusti liikutella sitä edestakaisin, melkein samalla tavalla kuin hän olisi luudalla lakaissut. Aluksi pisti hän aina airon lehden liian syvälle, vaan ei kestänyt kauan, ennen kuin hänen onnistui hitaasti, mutta varmasti päästä eteenpäin.

„Erinomaista!" huudahdin minä. „Sehän käy teiltä vallan mainiosti!"

„Kuka tahansa, joka elämässään on lakaissut niin monta huonetta kuin minäkin, osaa käytellä esinettä, jonka kanssa on meneteltävä samalla tavalla kuin luudan", lausui hän.

„Eikö ole toista airoa?" huudahti mrs Lecks, joka nyt jäi jälkeen. „Jos vain näette niin tuokaa minulle."

Minä katselin ympärille ja näin todellakin toisen airon, jonka heti vein mrs Lecks'ille. Sitten kun hän oli pidellyt sitä monella eri tavalla, „keksiäkseen parhaimman keinon", kuten hän sanoi, alkoi hän lopuksi käytellä sitä yhtä taitavasti kuin ystävättärensäkin.

Minä asetuin nyt heidän edellensä, ja hitaasti kun uin, saattoivat he helposti seurata minua.

Mrs Aleshine, joka oli hyvin lihava, ui paljon korkeammalla vedessä kuin mrs Lecks ja minä, ja senvuoksi voi hän käytellä airoaankin hyvin keveästi. Väliin hän kiskaisi niin voimakkaasti, että hän melkein pyörähti ympäri vedessä, vaan hetken aikaa harjoitettuaan oppi hän välttämään sellaisia tarpeettomia voimanponnistuksia.

Minä en ollut täysin varma siitä, uimmeko me oikeaan suuntaan, sillä makaavan asentoni vuoksi en voinut nähdä pitkälle meren pintaa, mutta tulin samassa muistaneeksi, että veneessä ollessani oli aurinko juuri alkanut nousta aivan edessäni ja minä huomasin tumman pilkun meressä vasemmalla puolen. Kun siis määrittelin kul-

kumme auringon mukaan — se ei ollut vielä ehtinyt korkealle — voin tehdä sen johtopäätöksen, että me uimme pohjoiseen päin ja niinmuodoin oikeaan suuntaan. Sitä en voinut tietää, miten kaukana laiva oli, sillä en ollut tottunut arvostelemaan välimatkoja merellä, mutta minä arvelin, että jos säästämme voimiamme, ja jos merenkäynti edelleenkin pysyisi yhtä tasaisena kuin nytkin, olisi meille kyllä mahdollista päästä laivalle — edellyttäen, ettei se ollut uponnut.

„Kun tähän vedessä olemiseen oikein tottuu", sanoi mrs Aleshine, samalla kun hän lakaisi itseään eteenpäin, „niin se ei todellakaan ole niin epämiellyttää kuin aluksi luulin. Ajatelkaa vaan, ettei vesi yhtään tunnu suolaiselta, vaikka — sehän on luonnollista — kovin suolaiselta maistui se silloin kun ensin veteen jouduin."

„Ethän toki luullut sitä pelkäksi suolavedeksi", virkkoi mrs Lecks, „sillä jos se sitä olisi, voisimme melkein istuvillamme soutaa eteenpäin."

„Ja mitä kylmyyteen tulee", jatkoi mrs Aleshine, „niin tuntuu vähemmältä ja epämiellyttävältä siinä osassa ruumista, joka on veden pinnan alla kuin siinä, joka on päällä."

„Muuan seikka minua nyt peloittaisi, ellemme olisi varustautuneet sitäkin vaaraa vastaan", virkkoi mrs Lecks. „Tarkoitan haikaloja."

„Varustautuneet?" huudahdin minä. Mitenkä ihmeessä te olette voineet varustautua haikaloja vastaan?"

„Hm, se oli helposti tehty", vastasi mrs Lecks. Mentyämme hyttiimme laittamaan itseämme kuntoon matkaa varten, vedimme molemmat jalkoihimme mustat sukat. Kas, minä olen lukenut, etteivät hait koskaan pure neekerejä, vaan huomatessaan vedessä valko-ihoisen, nielasevat ne sen yhdellä ainoalla henkäyksellä.

Ja mustat sukat olivat ainoat, joitten avulla saatoimme tehdä itsemme neekerien näköisiksi. Otimme nimittäin huomioon, että me mahdollisesti ennen matkan loputtua voimme joutua mereenkin."

„Tämä tällainen turvallisuus on kovin rauhoittavaa", virkkoi mrs Aleshine. „Ja minä olen perin iloinen, että sinä tulit tämän seikan muistaneeksi. Tämän jälkeen tulkoon yleiseksi säännöksi: mustat sukat haikaloja vastaan."

„Minä luulen“, sanoi mrs Lecks minulle, „että mustat housunne ovat teille samallaisina suojelusvälineinä.“

Siihen minä puolestani vastasin syvästi toivovani, että asian laita niin olisi.

„Muuan toinen seikka, josta myös olen onnellinen“, jatkoi mrs Aleshine, „on se, että tulin panneeksi päälleni flanellihameen.“

„Mitähän hyötyä siitä on?“ hymähti mrs Lecks, „sehän on joka tapauksessa läpimärkä.“

„Flanelli on aina flanellia“, vastasi hänen ystävättärensä, „olkoon se kuivaa tai märkää. Ja olisipa sinulla ollut yhtä vaikea reumatismi kuin minulla, niin ymmärtäisit tämänkin varokeinon.“

Tähän vastasi mrs Lecks vain ähkimällä, kysyen sitten minulta, kuinka pitkän ajan perästä luulisin voivamme nähdä laivan, että tietäisimme, olimmeko valinneet oikean suunnan; ja jos meidän täytyisi palata takaisin“ — lisäsi hän — „tuntuisi se tavattoman kiusalliselta.“

Olisin todellakin ollut iloinen, jos olisin voinut vastata hänen kysymykseensä lohduttavasti. Joka kerta kun aalto kohotti minut harjalleen, heitin minä nopean silmäyksen joka puolelle, ja vihdoinkin — noin neljänne-tuntia mrs Lecks'in kysymyksen jälkeen — eroitin suureksi riemukseni sen saman tumman pilkun, jonka aikaisemmin olin huomannut veneestä, aivan samalla kohdalla, missä se oli ollutkin.

Heti paikalla ilmoitin tämän iloisen uutisen molemmille naisille, ja kun aalto jälleen meidät kohotti, katselivat he jännitetyin silmäluomin osoittamalleni taholle. Molemmat näkivät tuon pilkun ja tulivat tavattoman tyytyväisiksi.

„Nyt voimme työskennellä täydessä toivossa“, huudahti mrs Aleshine ja alkoi kaksinkertaisella innolla lakaista airollaan.

„Jos aiot lopen väsyttää itsesi, Barb'ra Aleshine, ennen kuin pääsemme edes laivan lähettyville“, virkkoi mrs Lecks, „niin voit kyllä menetellä tuolla tavoin. Mutta minä ehdotan, että me sen sijaan hieman levähtäisimme ja nauttisimme jotain ruokaa, sillä sitä tarvitsemme, jos mielimme pitää yllä voimiamme.“

„Syödä!“ ihmettelin minä. „Mitä te sitten söisitte? Luuletteko ehkä, että voimme tässä ryhtyä kalastamaan?“

„Entä mitä olisi syödä raakaa kalaa?“ sanoi mrs Lecks. „Oho,

olkaa te vaan rauhallisia! Luuletteko, mr Craig, että mrs Aleshine ja minä olisimme lähteneet laivasta ottamatta mukaamme ruokavaroja? Pysähtykäämme tähän vähäksi aikaa kellumaan, niin katsomme mitä meillä on suuhun pantavaa. Mutta kuulehan, Barb'ra Aleshine, jos sinä päästät airon käsistäsi, on parasta että kiinnität sen hattunauhaasi, muutoin se voi ajelehtia tiehensä ja sinä jäät siihen avuttomaksi.

Lausuttuaan tämän pisti mrs Lecks oikean kätensä veden pinnan alle, hapuillen edestakaisin, nähtävästi etsien taskuaan.

Minä en voinut muutakuin hymyillä, ajatellessani minkälaista mahtaa olla sellainen ruoka, joka yli tunnin ajan on ollut merivedessä. Mutta siinä samassa sain minä asiasta vallan toisen käsityksen, nähdessäni, miten mrs Lecks veti esiin kaksi makkaraa ja pudisti niistä pois suolaiset vesipisarat.

„Merihädässä ja muissa tuskallisissa tilaisuuksissa ei mikään ole sen parempaa kuin makkara. Se on hyvin ravitsevaa ja vesikään ei pääse sen paksun nahan läpi sitä turmelemaan En ottanut näitä vielä esiin veneessä, koska meillä siellä oli herneitä, joita myöskin varsin hyvin voimme syödä. Onko teillä mukananne veistä, mr Craig?"

Minä etsin esiin taskuveitseni ja heiluteltuani sitä jonkun aikaa ilmassa, että se kuivuisi, ojensin sen mrs Lecks'ille, joka heti alkoi sillä leikellä toista makkaraa, annettuaan ensin minulle siksi aikaa pidettäväksi toisen.

„Makkaraako ilman leipää, siitähän saa vatsakatarria!" sanoi mrs Aleshine, joka samalla myöskin alkoi koetella veden alaisia taskujaan.

„Luulenpa, että sinun leipäsi ovat vallan läpimärkiä", vastasi mrs Lecks.

Tähän tuumasi hänen ystävättärensä, että parasta on ensin katsoa, jonka jälkeen hän pitkällisen loiskuttelemisen ja läiskyttelemisen perästä sai esiin pienen lasisen säilykepurkin.

„Tämän näin tirkistäessäni laivan ruokahuoneeseen. Astia oli silloin aivan tyhjä, ja minä ahdoin sen täyteen pehmeitä korppuja Sen pohjalla oli kuitenkin hiukan marmelaatiliuosta, joten se, kenen osaksi joutuvat alimmaiset korput, saa ne syödä jonkun verran makealla höystettyinä. „Kas nyt, jatkoi hän voitokkaalla äänensävyllä mrs Lecks'ille, saatuaan kannen irroitetuksi, „tämä kuttaperkka on säilyttänyt ne kui-

vina kuin nuuskan. Olen tavattomasti iloinen kaikesta tästä, sillä minun oli sangen vaikeata saada tämä purkki tungetuksi taskuuni ja yhtä vaikeata on jälleen ollut saada se sieltä pois."

Me nautimme nyt oikein hyvän pienen aterian, joka käsitti makkaroita ja pehmeitä korppuja Koko ajan kelluimme hiljaa vedessä, pidellen käsin ja jaloin itseämme pinnalla.

„Barb'ra Aleshine", virkkoi mrs Lecks, kun hänen ystävättärensä alkoi leikata toista makkaraa, „käytettyäsi älä heitä veistä pois samoin kuin airoa, sillä jos sen teet uppoaa se kuuden penikulman *) syvyyteen. Olen nimittäin lukenut, että meri useissa paikoin on niin syvää."

„Voi, hyvä ystävä!" huudahti mrs Aleshine. „Toivoakseni emme me kuitenkaan ole niin syvällä kohdalla."

„Kukapa sen tietää", lausui mrs Lecks. „Vaan jos tuntuu rauhallisemmalta ajatella, että satumme olemaan matalammalla paikalla, niin kuvitelkaamme siis niin Ja nyt", jatkoi hän, „lopettakaamme tämä ateria pienellä ‚hampaanparannuksella'. Minä en tosin yleensä käytä väkeviä juomia, vaan en koskaan matkusta ilman ettei mukanani olisi hiukan whiskysekoitusta tarpeen varalle."

Tämän sanottuaan veti hän esiin toisesta taskustaan hyvin kiinteällä tulpalla varustetun whiskypullon, josta me kukin otimme kelpo kulauksen. Mrs Aleshine huomautti samalla, että tällainen juoma tuskin koskaan muulloin tekee parempaa vaikutusta kuin tällaisessa tapauksessa sekä ehkä mahdollisesti myös vilustumisessa ja vatsataudissa.

Kun me nyt näin olimme virkistäneet ja vahvistaneet itseämme tarttuivat mrs Lecks ja mrs Aleshine jälleen airoihinsa, ja minä aloin kuten ennenkin uida heidän edellänsä. Tällä tavoin, väliin katkonaisesti keskustellen, väliin jonkun verran levähtäen, olimme uineet ja lakaisseet eteenpäin noin tunnin ajan, kun mrs Lecks äkkiä huudahti:

„Nyt minä näen pilkun paljon selvemmin, mutta minä luulen, ettei se olekaan laiva, sillä olen eroittavinani ikäänkuin pensaita."

Noin kymmenen minuutin ajan tarkastelin minäkin tuota samaa tummaa pilkkua, joka nyt melkein koko ajan pysyi näkyvissä. Sen merkillisinä hahmoittavat ääriviivat herättivät minussa sen kauhista-

*) Tarkoitetaan engl. penik.

van ajatuksen, että laiva makasi meressä köli taivasta kohden, vaikkakin toiselta puolen tunsin siksi paljon merenkulkua, ettei sellainen mahdollisuus ollut otaksuttavissa.

Minä en ole kaukonäköinen, ja vasta sitten kun mrs Lecks oli maininnut pensaista, rupesin minäkin tarkastelemaan tuota etäistä kappaletta aivan toisin ajatuksin ja pian tulinkin vakuutetuksi siitä, ettei se ollut mikään oikein- tai väärinpuolin kelluva laiva, vaan luultavasti saari! Tämän otaksumani kerroin seuralaisillenikin, jonka jälkeen me kaikki kolme aloimme kaksinkertaisin voimin ponnistella eteenpäin tullaksemme niin lähelle, että pääsisimme varmuuteen asiasta.

„Niin totta kuin tässä pulikoin", lausui mrs Lecks, joka oli sangen kaukonäköinen, vaikkei hän nähnyt lukea ilman silmälaseja, „ovat ne mitä näen puita ja pensaita, vaikka ne mielestäni kasvavat ikäänkuin suoraan vedestä."

„Kyllä niiden alla on saari, siitä voitte olla varmat!" huudahdin minä. „Onpa se totta totisesti paljon parempi kuin uppoava laiva!"

„Se ei ole sanottu", virkkoi mrs Aleshine. „Minä olen tottunut oleskelemaan laivalla ja viihtyisin siellä paremmin niin kauan kuin se pysyy veden pinnalla. Siellä on hyvää ruokaa ja hyvät vuoteet ja joutua sinne on toista kuin tuollaiselle pienelle, pensaita kasvavalle paikalle kuin se mikä on edessämme Tosin voi kyllä laiva äkkiä vajota syvyyteen ruokavaroineen ja vuoteineen."

„Luuletteko, että se on sama saari, jonne toisetkin veneet ovat joutuneet?" kysyi mrs Lecks.

Sen kysymyksen olin jo ehtinyt ratkaista itsekseni. Minulle oli sanottu, että se saari, jonne kapteeni aikoi johtaa veneet, oli noin kolmekymmentä engl. penikulmaa etelään siltä paikalta minne jätimme laivamme. Ja minä olin aivan varma siitä, ettemme suinkaan olleet uineet kolmeakymmentä penikulmaa. Sitäpaitsi oli minulla aihetta otaksua, että me olimme kulkeneet pohjoiseen päin.

Luultavaa oli, ettei tämäkään saari ollut kapteenillemme tuntematon. Mutta kaikesta päättäen ei hän ollut katsonut sopivaksi saattaa matkustajia sinne. Ja hänen mielipidettään olivat voineet tukea monet seikat. Saarihan voi olla aivan autio ja hedelmätön — siellä voi myöskin oleilla sotaisia alkuasukkaita — ja pahinta kaikesta, sinne eivät luultavasti laivat milloinkaan poikkea.

Mutta mitä varjopuolia siinä olikin, sain kuitenkin tavattoman innon pyrkiä sinne, ehkä suuremman kuin minua seuraavat naiset.

Minä en tarkoita sillä, ettei heillä olisi ollut käsitystä vaarasta ja etteivät he olisi halunneet väistää sitä, vaan he ehkä olivat kokeneet elämässään moniakin vaikeuksia, ja kun he nyt kerran olivat jättäneet ahtaan, yksinkertaisen maalaiselämänsä alistuivat he rautatahdoin ja ikäänkuin luonnollisesta välttämättömyydestä niihin onnettomuuksiin, jotka voivat kohdata kaikkia, suureen, avaraan maailmaan lähteneitä ihmisiä.

„En luule", lausuin minä vastaukseksi mrs Lecks'in kysymykseen, „että se on se saari, johon kapteeni aikoi meidät viedä, mutta olkoonpa se mikä tahansa, on se jokatapauksessa maata, ja meidän tulee koettaa päästä sinne niin nopeasti kuin mahdollista."

„Se on totta", sanoi mrs Aleshine, „mieluummin haluan jalkojeni alle maata kuin kuusi penikulmaa vettä, ja ellemme siellä löydäkään mitään syödäksemme tai paikkaa maataksemme ei siellä kuitenkaan voi olla epämukavampaa kuin siinä tilassa missä nyt olemme."

„Sinä olet aivan liian tarkka mukavuuksistasi, Barb'ra Aleshine", lausui mrs Lecks. „Jos sinun mielestäsi on liian kovaa panna lepäämään maan päälle, niin voithan kiinnittää vyötäisillesi pelastusvyön ja laskeutua veteen nukkumaan.

„Niin voinkin", vastasi mrs Aleshine. „ja jos edessämme oleva paikka on korallisaari, jollaisia tällä merellä olen kuullut löytyvän, ja jos ne ovat niin täynnä pieniä piikkiä kuin ne muutamat korallit mitkä minulla on kotona, olet sangen iloinen, jos saat makuusijan minun vieressäni."

Minä neuvoin molempia naisia seuraamaan minua niin nopeasti kuin mahdollista, jonka jälkeen me kaikki uusiutunein innoin aloimme ponnistella eteenpäin.

Päästyämme niin lähelle saarta, että näimme millainen se todellisuudessa oli, huomasimme sen olevan hyvin alavan, kukoistavan kasvullisuuden peittämän, ja niin pitkälle kuin silmämme kantoivat ympäröivät sitä karisärkät, joita vasten korkeat kuohut tyrskyivät. Minulla oli jonkunverran tietoisuutta näiden korallisaarten luonnosta voidakseni otaksua, että niiden edessä oli tyyntä vettä, jonne helposti pääsee riuttojen välitse.

Edessämme kohisivat valkovaahtoiset hyökyaallot, ja me uimme senvuoksi oikealle, toivoen löytävämme särkkien välitse sopivan tien saareen.

Me uimme sinne ja tänne, mutta joka paikassa näimme hyökyaaltojen lyövän kallioita vasten. Pian olimme niin lähellä saarta, että minä päätin, jos tarpeellista olisi, uida sen ympäri ennen kuin yrittäisin naisten kera luotojen välitse maihin.

Lopuksi huomasimme jokseenkin lähellä itseämme paikan, missä eivät hyökyaallot vaahtoilleet, ja kun ennätimme sinne, huomasimme suureksi ihastukseksemme veden virtaavan siellä kallioiden välissä aivan tyynenä. Täällä olivat kalliot korkeat ja särkkäkin näytti sangen leveältä, niin ettemme me ennen kuin olimme aivan lähellä aukkoa huomanneet, että se äkkiä kapeni ja tie kääntyi vasemmalle. Tämä aiheutti, ettemme voineet siitä nähdä sen pitemmälti eteenpäin.

Minä uin edellä tyyneeseen uomaan ja perässäni seurasivat mrs Lecks ja mrs Aleshine, joille kuitenkin pian kävi mahdottomaksi käytellä airoja, sillä tiemme luotojen välitse oli sangen ahdas He jättivätkin senvuoksi nyt nuo tähän saakka niin hyödylliset apuvälineensä ja koettivat käsillään soutaen tulla perässä niin hyvin kuin taisivat.

Jouduttuamme erääseen mutkaan hämmästyivät he yhtä paljon kuin minäkin, syystä että huomasimme paksun rautatangon, joka oli asetettu ahtaan kulkuväylän poikitse, noin kahdeksan, kymmenen tuuman korkeudelle veden pinnasta. Hiukan kauempana näimme toisen rautatangon, joka myöskin oli asetettu toisesta kallioseinästä toiseen, noin kahden tai kolmen jalan korkeudelle vedestä.

Sanaakaan lausumatta aloin minä tutkia pitempää tankoa ja näin sen olevan suurella riippulukolla kiinnitetyn mahdottomaan sinkilään, joka oli työnnetty kalliolle. Tämä riippulukko oli huolellisesti kiedottu johonkin, mikä näytti tervatulta kankaalta. Tangon toisessa päässä oli rengas, joka myöskin oli kiinnitetty vastakkaisella puolella olevaan sinkilään.

„Nämä rautatangot ovat asetetut tähän estämään veneitä pääsemästä tänne sekä nousu- että laskuveden aikana", huudahdin minä.

„Katsokaahan — niitä ei voi siirtää tieltä riippulukkoja aukaisematta,

„Mutta meitä ne eivät ainakaan estä", virkkoi mrs Lecks, „sillä me pääsemme niiden alitse vain hieman päätämme kumartaen. Se joka on ne siihen asettanut ei ole tietystikään tullut ajatelleeksi, että joku voisi saapua tänne hengenpelastusvöillä.

TOINEN LUKU.

Hylätty saari.

Minä noudatin mrs Lecks'in neuvoa, kumarruin ja uin rautatangon alitse.

Sen jälkeen seurasi mrs Lecks vaikeudetta minun esimerkkiäni, vaan mrs Aleshine'n, joka lihavuutensa vuoksi kellui korkeammalla vedessä kuin minä ja hänen ystävättärensä, näytti olevan kerrassaan mahdotonta päästä tangon alitse. Sillä koettipa hän mitä keinoa tahansa, törmäsi hän joko päällään tai olkapäillään tankoa vasten, joten hän ei päässyt siitä sen edemmäs.

„Kuulehan, Barb'ra Aleshine", virkkoi mrs Lecks, joka tarkkaan oli seurannut hänen onnistumattomia yrityksiään, „jos sinä toivot joskus pääseväsi ylös tästä suolaisesta merivedestä, niin saat nyt luvan kärsiä sitä jonkun verran suussasi ja silmissäsi, ellet nimittäin katso sopivaksi sulkea niitä. Pyripä nyt niin lähelle tankoa kuin mahdollista, niin minä tulen ja painan sinut sen alitse."

Tämän sanottuaan palasi mrs Lecks takaisin tangon toiselle puolen ja asetti kätensä ystävättärensä leveille harteille sekä painoi hänet niin syvälle veteen kuin jaksoi. Mrs Aleshine katosi melkein kokonaan pinnan alle, vaan ilmestyi jälleen pian näkyviin toisella puolen tankoa, päristellen ja puhkuen.

„Tämäpä vasta peliä!" huudahti mrs Aleshine ja kuivasi märkiä kasvojaan vieläkin märemmällä röijynsä hihalla. „En olisi koskaan luullut, että pakanat keksisivät moisia esteitä kunniallisten ihmisten tielle!"

Minä olin pysähtynyt auttamaan heitä ja huomasin samalla vielä kolmannen rautatangon, joka oli asetettu veden alle. Huomautettuani molemmille naisille, etteivät he loukkaisi siihen jalkojaan, uimme me eteenpäin ja saavuimme vihdoin avoimeen veteen, joka, eroittaen saaren kallioriutoista, lepäsi aivan tyynenä ja kirkkaana. Kaikkein ensimäiseksi herätti huomiotamme pieni kaji eli venevalkama, joka oli rakennettu ranta-äyräälle aivan meitä vastapäätä.

„Niin totta kuin tässä seison", huudahti mrs Lecks, joka tuntui unohtaneen sen asennon missä hän oli, „tällä saarella asuu ihmisiä!"

„Ja mikään korallisaari ei tämä myöskään ole", lisäsi mrs Aleshine, „sillä tämä santa on mitä hienointa."

„Asukoonpa täällä keitä tahansa, niin täytyy meidän saada suojaa heidän luonansa", virkkoi mrs Lecks, „ja sitä parempi mitä pikemmin pääsemme perille.

Mrs Aleshine katui nyt sitä että oli jättänyt aironsa ajelulle ja pyysi, että jompikumpi meistä, jotka kykenimme helposti puikkelehtimaan rautatankojen alitse, toisi sen hänelle. Vaan mrs Lecks ei sellaisesta pyynnöstä välittänyt.

„Anna airojen ajelehtia tiehensä", virkkoi hän, „me emme niitä enää tarvitse."

„Minä sanoin nyt naisille, että minä helposti voin hinata heidät tämän pienen veden yli, antaen samalla mrs Lecks'in tarttua takin liepeeseeni ja mrs Aleshine puolestaan kävi kiinni ystävättärensä hameesta. Sen jälkeen aloin minä hiljalleen uida rantaa kohti.

„Siunatkoon!" huudahti mrs Aleshine äkkiä, „näettekö kaloja?"

Vesi oli aivan kirkasta, niin että saattoi nähdä sen läpi pohjaan saakka, ja me eroitimme kaloja, pieniä sekä suuria, jotka tihein laumoin uivat ympärillämme. Ja vedenalainen santapohja näytti ikäänkuin kimmeltävän auringon säteissä.

„No, älä nyt revi hamettani kalojen vuoksi?" virkkoi mrs Lecks. Ehkä niitä oli yhtä paljon ulapallakin, vaikk'emme niitä huomanneet . . Mutta se minun täytyy sanoa, että tämä vesi on kuin keitettyä ja siivilöityä."

Jospa joku saaren asukkaista olisi sillä hetkellä seisonut rannalla, olisi hän saanut nähdä sangen ihmeellisen näyn — vetisellä ja rypistyneellä olkihatulla peitetyn miehen pään, jonka jälkeen tuli kaksi muuta

päätä, liottuneilla, rutistuneilla naishatuilla verhottua, sekä kirkkaassa vedessä näihin päihin kuuluvat vartalot, jotka olivat puetut sellaisiin verhoihin, millaisia yleensä käytetään kuivalla maalla.

Uidessani eteenpäin en voinut nähdä saarella muuta kuin joukon pitkiä, troopillisen reheviä kasveja sekä joitakuita palmuja ynnä muita puita, jotka kohosivat edessämme.

Minä uin pienelle maihinnousupaikalle, mistä rappuset johtivat alas mereen. Päästyämme niiden luo kiipesimme me kaikki nopeasti ylös. Vettä tippuvina seisoimme me nyt rannalla, tömistelimme jalkojamme sekä pudistelimme läpimärkiä vaatteitamme.

„Näettekö tuota taloa?" kysyi mrs Lecks. „Siellä ne asuvat. Ihmettelenpä tuota tietä, jota meidän on sinne kuljettava.

Paikalla missä seisoimme saatoin todellakin nähdä osan rakennuksen kattoa, joka oli puitten latvojen tasalla.

Heti kun olin huomannut rautatangot olin tullut vakuutetuksi siitä, etteivät tämän saaren asukkaat olleet villejä, ja nyt kun olin nähnyt maallenousupaikan sekä rakennuksen katon, pääsin yhä suurempaan varmuuteen siitä, että olimme joutuneet paikkaan, missä asuu sivistyneitä ihmisiä. Saattoi kyllä varsin hyvin olla mahdollista, että ne olivat merirosvoja tai muita pahantekijöitä, vaan villejä tai ihmissyöjiä eivät he missään tapauksessa voineet olla.

Me huomasimme pian pensaiden välitse johtavan tien ja muutaman minuutin kuluttua olimme avonaisella paikalla, missä kohosi kaunis nykyaikainen rakennus. Se oli rakennettu samaan muotoon kuin europalaisten rakennukset yleensä troopillisissa maissa. Alue oli kauttaaltaan huolellisesti järjestetty ja istutettu ja lähettyvillä oli aitaus, jonka sisäpuolella varmaankin oli puutarha.

„Sen minä sanon", virkkoi mrs Aleshine, „että tahtoisinpa olla hiukan vähemmän märkä astuessani sisään tervehtimään hienoja ihmisiä."

„Hienoja ihmisiä!" huudahti mrs Lecks. „Jos olet liian ylpeä käydäksesi sisään sellaisena kuin olet, Barb'ra Aleshine, niin voithan istua auringonpaisteessa siksi kuin kuivut. Minä puolestani ainakin astun sisään ja kysyn talon rouvaa, ja jollei hän katso sopivaksi kohdella minua ystävällisesti, niin nostakoon vaan nokkansa pystyyn, kun

hän vaan antaa minulle jotain syödäkseni ja kuivan sängyn maatakseni."

Minä olin niin hämmästynyt ja ihmeissäni, etten voinut lausua sanaakaan, vaan seuralaiseni pitivät tätä kaikkea aivan luonnollisena asiana. He olivat odottaneet näkevänsä suuressa, avarassa maailmassa ihmeellisiä asioita, ja kun he nyt joutuivat sellaisia näkemään, eivät he olleet lainkaan kummastuksissaan.

Minä puolestani pidin sitä tuiki käsittämättömänä, että pieni saari keskellä valtamerta oli tällä tavoin asuttu. Vaan eipä hyödyttänyt mitään ruveta selvittämään tätä merkillistä ilmiötä, enkä sitäpaitsi saanut siihen aikaakaan, sillä mrs Lecks meni suoraan ovelle ja jyskytti sitä. Heti sen jälkeen astui hän muutaman askeleen taaksepäin, ettei vaatteistaan tippuva vesi kovin paljon kastelisi verannan lattiaa.

„Kun he tulevat aukaisemaan", virkkoi hän, „täytyy meidän pyytää heitä päästämään meidät sisään keittiön oven kautta, ettemme tuhraa heidän vieraseteistään."

Me odotimme nyt parin minuutin ajan, jonka jälkeen minä, josta tippuili vettä vähiten, menin ja koputin uudelleen.

„He luullakseni eivät ole kotona", sanoi mrs Lecks hetken aikaa odoteltuamme, „vaan ehkä sentään palvelijoita on sisällä." Hän lähti samassa rakennuksen toiselle puolelle ja me seurasimme häntä.

Mennessämme päädyn ohitse huomasin, että ikkunaluukut olivat suljetut, ja kolkutettuamme useita kertoja takaportille saamatta mitään vastausta, tulin vakuutetuksi siitä, mitä viimeisten minuuttien aikana olin alkanut epäillä, että rakennus tällä haavaa oli asumaton.

„He ovat kaikki ulkona, se on aivan varmaa", sanoi mrs Lecks.

„Niin kai, ja sulkivat mennessään rautatangoilla tien saareen" lisäsin minä.

„Eiköhän täällä ole toisia taloja", tuumaili mrs Aleshine.

„Luulenpa, ettei tämä seutu ole varsin tiheään asuttu", vastasin minä. „Vaan jos odotatte tässä muutaman minuutin, juoksen tuonne muurin liepeelle ja silmäilen, mitä mahdollisesti on olemassa toisella puolen. Ehkä siellä näkyy alkuasukkaiden tai työväen majoja."

Minä astelin puutarhan muurin vieritse kulkevaa jalkakäytävää, vaan kun ehdin aitauksen vastakkaiselle puolelle, en näh-

nyt muuta kuin metsää ja pensaita, joiden välissä kierteli eri suunnille pieniä, kapeita polkuja. Minä seurasin erästä polkua ja jouduin avonaiselle hietikkorannalle, jonka edustalla näkyi kareja ja riuttoja.

Rannan ja kalliosärkkien muodosta sekä monesta muustakin seikasta vedin sen johtopäätöksen, että saari, jonne olimme joutuneet oli hyvin pieni sekä ettei siellä ollut muita asumuksia kuin se yksi, jonka olimme nähneet. Minä palasin nyt takaisin onnettomuustovereitteni luo ja lausuin heille mielipiteeni.

Kun nyt mrs Aleshine'sta katosi pelko täytyä esiintyä hienolle väelle niin vettä vuotavassa ja epäsiistissä tilassa, muuttui hänen mielentilansa hyvin huomattavasti.

„Olkoonpa herrasväki lähtenyt kaupunkiin tai minne muualle tahansa", virkkoi hän, „niin tahdon minä joka tapauksessa päästä sisään tuohon taloon niin pian kuin mahdollista. Ehkä löydämme sieltä jotain syötävää. Ainakin saamme hieman kuivata vaatteitamme ja laskeutua edes vähäksi aikaa lepäämään, sillä eihän kukaan meistä ole nukkunut viime yönä."

„Jos te voisitte kiivetä noiden yläkerroksen ikkunain tasalle, niin pääsisitte ehkä jostain niistä sisään", virkkoi mrs Lecks. „Sitten tulette alas ja avaatte meille oven. Sattuuhan hyvin usein, että yläkerroksen ikkunoista aina joku unohdetaan pistää säppiin. On kyllä sangen sopimatonta tunkeutua sillä tavoin vierasten ihmisten asuntoon, vaan muutakaan neuvoa ei tässä nyt ole."

Minä olin hänen kanssaan täydellisesti samaa mielipidettä. Ja niin riisuin minä yltäni takin ja kengät sekä kiipesin yhtä verannan pylvästä myöten sen katolle. Tämä veranta käsitti melkein kokonaan kaksi rakennuksen sivua. Minä kuljin nyt ikkunasta ikkunaan ja koetin kiskoa auki milloin yhtä milloin toista luukkua, ja pian löysinkin yhden, jonka säppi oli höltynyt. Minä sain pistetyksi käteni sisäpuolelle ja aukaisin toiset haat. Ikkuna, joka oli laitettu ylös ja alas vedettävä, oli lukittu aivan tavallisella lailla, mutta minä voin varsin helposti taskuveitselläni työntää säpin syrjään, jonka jälkeen minä tunkeuduin sisään.

Huomasin olevani pienessä käytävässä, mistä rappuset johtivat alas. Niitä myöten kiirehdin, puolipimeässä kompuroiden, alempaan

kerrokseen, tullen lopuksi taka-ovelle, jonka lukon ja pönkän ripeästi avasin. Sen jälkeen astuin ulos ja huusin mrs Lecks'iä ja mrs Aleshine'a.

„Voi rakkaani!" huudahti viimemainittu. „Tuntuu niin tavattoman suloiselta päästä sisään! Me olemme puristaneet pois vaatteistamme pahimman veden, joten emme nyt tee ainakaan kovin rumaa siivoa."

Nyt astuimme me sisälle, ja minä avasin yhden ikkunaluukun.

„Käykäämme heti keittiöön ja tehkäämme tuli", lausui mrs Lecks. „Siihen toimenpiteeseen on aina ensiksi ryhdyttävä."

Mrs Lecks huomasi kuitenkin pian, ettei tämä rakennus ollut laisinkaan samanlainen kuin tavalliset maalaistalot siellä kotona Amerikassa. Sekä ulkomuodoltaan että niin paljon kuin olin ehtinyt havaita, myöskin sisustukseltaan muistutti se muutamia englantilaisten rakentamia taloja, joita olin nähnyt Länsi-Intiassa. Rakennus oli muuten sangen nykyaikainen ja viimeisten vaatimusten mukainen, vaan sopi yksinomaan troopillisessa ilmapiirissä asuttavaksi. Keittiötä ei ollut laisinkaan, yhtä vähän kuin mihinkään maakerrokseen johtavia rappujakaan.

Mentyäni jälleen ulos havaitsin pian talon toisella puolen pienen savupiipulla varustetun rakennuksen. Senkin ovi sekä ikkunaluukut olivat suljetut, vaan ennenkuin ryhdyin niitä aukaisemaan menin takaisin sisälle kertomaan havainnoistani seuralaisilleni.

„Vai niin, ovi oli lukossa!" virkkoi mrs Aleshine. „Odottakaa hetkinen!"

Siinä samassa kiirehti hän ulos, mutta palasi pian, kantaen suurta avainkimppua.

„Niin on aina tapana tehdä", jatkoi hän, lähtiessämme kaikki tuolle pienelle rakennukselle. „Aina kun talo lukitaan ja jätetään tyhjäksi, kätketään avaimet johonkin koloon eteisen päässä ja mukaan otetaan vain pää-oven avain. Siksi tiesin minä hyvin, mistä niitä oli etsittävä."

„Parasta on olla huudahtamatta hei ennenkuin on päästy ojan yli", lausui mrs Lecks. „Koetellaan ensin, sopiiko noista avaimista mikään."

Mrs Aleshinen suureksi ihastukseksi onnistui minun aukaista lukko toisella tai kolmannella avaimella joita koettelin. Astuttuamme sisään huomasimme olevamme suuressa uunilla varustetussa keittiössä. Pienen oven kautta pääsimme vähäiseen suojukseen, missä oli halkoja ja kuivia risuja.

„Nyt me teemme tulen heti paikalla", virkkoi mrs Lecks, „sillä sen jälkeen kuin tulimme sisään on minua viluttanut kiireestä kantapäihin saakka."

„Niin minuakin", sanoi mrs Aleshine, „ja nyt minä ymmärrän, miksi kalan on hyvä olla vedessä, vaan että se maalle jouduttuaan varmaankin tuntee olonsa hyvin ilkeältä ja kiusalliselta."

Minä kannoin sisään sylillisen halkoja ja risuja ja löydettyäni eräästä komerosta tulitikkuja tein tulen. Vaivani palkaksi leimahtikin kohta rätisevä takkavalkea.

Käännyttyäni hämmästyin aika tavalla huomatessani mitä mrs Lecks ja mrs Aleshine hommailivat. Olin odottanut heidän seisovan takanani ja vilusta väristen odottelevan tulen syttymistä, vaan sen sijaan juoksentelivat he nyt edestakaisin sanaakaan lausumatta. Yhtä varmasti kuin ajokoira seuraa jäniksen jälkiä tutkivat he epäilyksittä kaikki ruokakaapit ja komerot. Vieraasta olotilastaan ja oudoista kokemuksistaan olivat nämä naiset nyt päässeet sellaiseen ympäristöön, missä he tunsivat olevansa täysin kotonaan.

Keittiö missä olimme ei tosin ollut aivan samallainen jollaisessa he olivat tottuneet hääräilemään, mutta se oli hyvin varustettu, ja terävät silmänsä ja monivuotinen kokemuksensa saivat heidät hyvin pian tajuamaan, mistä he löytäisivät kaiken haluamansa. Minä katselin heitä todellisella nautinnolla kun toinen heistä eräässä keittiön nurkassa täytti kattilaa pienellä pumpulla, johon tuli vesi lähelläolevasta säiliöstä, sekä toinen palasi ruokakonttorista kädessään teepaketti ja suuri tinalaatikko täynnä korppuja.

„Kas näin", virkkoi mrs Lecks ripustaessaan kattilan pieneen rautakoukkuun tulen yläpuolelle sekä veti tuolin sen ääreen, „samassa kun ehdimme kuivaa kiehuu vesikin kattilassa ja silloin saamme maistella kuumaa teetä. Sen jälkeen on meidän viisainta käydä lepäämään."

„Syökäämme myöskin muutama pala“, virkkoi mrs Aleshine, „sillä minä en ole koskaan tuntenut itseäni niin nälkäiseksi kuin nyt. Tässä on laatikollinen korppuja ja tässä sardiineja täysinäinen rasia, jonka te helposti voitte avata veitsellänne, mr Craig.“

Minä lisäsin puita takkaan ja me istuuduimme kaikki suloisesti lämmittävän tulen ympärille. Auringonsäteetkin paistoivat lämpöisesti ulkoa, vaan sentään tuntui meistä takkavalkean helle miellyttävämmältä.

Heti kun vesi kattilassa alkoi poristä hypähti mrs Aleshine tuoliltaan ja asetti pöydälle muutamia kuppeja sekä sokeri-astian. Ja niin joimme me teetä, söimme korppuja ja sardiineja ja tunsimme itsemme vahvistuneiksi ja iloisiksi.

„Eihän tämä nyt ole varsin voimakas ateria“, virkkoi mrs Aleshine ikäänkuin anteeksipyydellen, „vaan nyt ei ole aikaa laittaa muutakaan, sillä on viisainta niin nopeaan kuin mahdollista riisua märät vaatteet yltään ja etsiä vuoteet levähtääksemme.“

„Jos vaan löydän vuoteen, niin toivon, ettei herrasväki häiritse minua ennen kuin olen ehtinyt ottaa oikein kelpo unen. Sen jälkeen voi herrasväki toimittaa mitä haluaa.“

Me menimme nyt takaisin isoon rakennukseen sekä kiipesimme rappuja myöten yläkäytävään.

„Älkäämme tunkeutuko etupuoleisiin huoneisiin“, virkkoi mrs Lecks, „sillä jättäkäämme jylläämättä enempää kuin on välttämätöntä. Jospa takapuolella löydämme vaikka vaatimattomatkin makuupaikat, niin tyytykäämme niihin!“

Ensimäinen huone johon tulimme oli tilava ja miellyttävästi kalustettu ja siellä näimme myös sängyn patjoineen ja tyynyineen.

Mrs Lecks avasi erään vaatesäiliön ja huudahti:

„Tämä on herrainhuone, mr Craig! Ottakaa te haltuunne tämä. Katsokaa, täällä riippuu housuja ja takkeja! Peitettä ja lakanaa näyttää puuttuvan, mutta minä katselen jos voisin sellaiset löytää jostain.“

Muutaman minuutin perästä tuli hän takaisin mukanaan peite ja lakana. Mrs Aleshine ja mrs Lecks laittoivat nyt minulle vuoteen kuntoon kerrassaan ihmeteltävällä taidolla ja nopeasti. Parin minuutin perästä oli kunnossa mitä sievin ja houkuttelevin vuode.

Mrs Lecks silmäili nyt ympärilleen huolellisen emännän katseella.

„Teillä tulee täällä hyvä olla, mr Craig", lausui hän, „ja minä neuvon teitä nukkumaan niin paljon kuin vaan unta riittää. Me otamme haltuumme toisella puolen käytävää olevan huoneen, mutta minä pistäydyn sitä ennen katsomassa, ettei keittiöön jää tulenvaaraa ja lukitsen ovet."

Minä tarjouduin toimittamaan ne asiat, vaan hän tahtoi mennä itse.

„Kun on kysymys soutamisesta tai uimisesta niin saatte te kyllä hoitaa ne seikat, vaan kun on katsottava tulen perään ja lukittava ovet, silloin minä, sen sanon nyt teille, tahdon suorittaa ne tehtävät itse."

Kelloni oli seisahtunut, vaan minä arvelin maatapannessani olevan iltapäivän, ja minä nukuin keskeymättä seuraavaan aamuun muutamia tunteja yli auringonnousun. Kuuluva naputus oveen herätti minut.

„On jo aika nousta!" huusi mrs Lecks. „Ja elleivät teidän vaatteenne vielä ole täysin kuivat, niin katsahtakaa kaappiin, eiköhän sieltä löydä jotain päällepantavaa. Hetken perästä teen minä keittiöön suuren valkean ja kuivaan kaikki vaatteemme perin pohjin."

Minä huomasinkin, että vaatteeni olivat vielä sangen nihkeät, mutta kaapista löysin sekä liinavaatteita että vaalean kesäpuvun, joka sopi ylleni verrattain hyvin. Myöskin sukat ja kengät sain käsiini.

Avattuani keittiön oven siristin silmiäni hämmästyksestä ja purskahdin sitten makeaan nauruun. Edessäni oli valkealla liinalla peitetty pöytä, jolle oli asetettu astioita ja lautasia aivan niinkuin on tapana järjestää ateriat. Pöydän toisessa päässä teekannu sekä toisessa kupposellinen lämmintä liharuokaa. Ja mrs Aleshine veti parhaillaan esiin uunista peltiä, jolla oli kasa äsken leivottuja vehnäsiä.

„Enpä ihmettele sitä että nauratte", virkkoi mrs Lecks, „mutta meidän vaatteemme olivat vielä niin märät, että olimme pakotetut pukemaan yllemme mitä vaan satuimme löytämään. Minun tapani ei tosiaankan ole käydä päivällä sinisillä nauhoilla kirjaillussa, valkoisessa musliini-aamunutussa, ja mitä mrs Aleshineen tulee, emme aluksi tahtoneet löytää mitään hänen ylleen sopivaa, vaan katsokaa, täällä on täytynyt olla ainakin *yksi* lihava naishenkilö, sillä tuo mustilla

napeilla varustettu keltainen leninki ei istu niinkään huonosti, joskin se on vähän liian lyhyt."

„En olisi koskaan voinut aavistaa", virkkoi mrs Aleshine istuutuessaan teekannun viereen, „että villeillä pakanoilla olisi näin mukavat laitokset — kaikkein vähiten leivospulveria ja hollantilaisia paistinuuneja. Olen luullut, etteivät he lainkaan paistaisi ruokaansa."

„Uskotko sinä, Barb'ra Aleshine", virkkoi mrs Lecks, tirkistäen häneen häränlihakimpaleen takaa, „että tätä saarta hallitsevat tavalliset pakanat? Minä arvelen, että useimmat näillä saarilla asuvat pakanat ovat lähetyssaarnaajain käännyttämät, mutta kyllä heidän on varmasti tarvinnut moneen kertaan päntätä niiden päähän tekstiä Mooseksen ensimäisestä kirjasta Johanneksen ilmestyskirjaan saakka ennen kuin he ovat saaneet ne niin pitkälle, että ne ovat hankkineet itselleen painopumput ja sänkyihinsä resooripatjat. Mikäli minä voin päättää näyttävät tämän talon ihmiset olevan synnynnäisiä kristittyjä, joko katoolilaisia tai episkopaaleja."

„Niin päättelet varmaankin sen ristin johdosta, jonka näimme huoneemme uunin syrjällä", virkkoi mrs Aleshine. „Vaan miten lieneekään — olkoonpa heillä joko epäjumalankuvia tai rukouskirjoja — on heillä ainakin upea asunto, se on varma, ja kun ottaa huomioon, miten pitkä matka heillä täältä on kauppapuoteihin, niin on heidän ruokasäiliössään paljon enemmän tavaraa kuin missä talossa tahansa, mistä perhe on matkoilla."

„Minä puolestani luulen", sanoin minä, „että tämän talon omistaa joku rikas henkilö, mahdollisesti amerikalainen tai europalainen kauppias, joka asustaa jollain suuremmalla saarella jonkun matkan päässä täältä, ja joka käyttää tätä saarta vain kesähuvittelupaikkanaan."

„Minä olin luullut, että tässä osassa maailmaa olisi aina kesä", lausui mrs Lecks.

„Niin itse asiassa onkin", sanoin minä, „vaan muutamina vuodenaikoina on sangen epämiellyttävää oleskella jostain kaupungista suuremmilla saarilla, joten on luultavaa, että omistaja saapuu tänne vain joskus saadakseen hengittää raitista meri-ilmaa."

„Tai voi hän myöskin asua jossain napaseudulla ja saapuu tänne talven ajaksi", virkkoi mrs Aleshine. „Se selittää asian yhtä hyvin. Mutta olkoon kuinka tahansa, on minusta joka tapauksessa huolima-

tonta jättää talo näin tyhjille. Voisihan tänne tulla mitä maankiertäjiä tahansa ja murtautua sisään ilman että kellään olisi siitä aavistustakaan."

„Niinpä onkin nyt tapahtunut", virkkoi mrs Lecks, „ja minä en senvuoksi ollenkaan valita heidän huolimattomuuttaan. En silti luule, että he olisivat olleet niin kovasydämisiä, että olisivat ajaneet meidät tiehemme, vaan minä olen nähnyt siksi paljon ihmisiä tässä maailmassa, etten voi olla huomioonottamatta sellaistakin mahdollisuutta."

„Mitenkä arvelette perheen tänne kulloinkin saapuvan sekä matkustavan täältä pois?" kysyi mrs Aleshine minulta. Onkohan heillä oma höyrylaiva?"

„Tietystikin heillä on oma höyrylaiva", vastasin minä, — „mahdollisesti huvipursi. On aivan varmaa, etteivät tavalliset höyrylaivat poikkea tänne."

„Jos asia on siten", sanoi mrs Lecks, „ei meillä ole muuta neuvoa kuin asustaa täällä siksi kuin he tulevat ja pyytää heitä sitten lähettämään meidät pois heidän laivallaan. Mutta jos he ovat juuri vast'ikään täältä lähteneet, mikä seikka tietysti riippuu siitä, asuvatko he kuumassa vai kylmässä maassa, ja etteivät he sitten, meidät tavattuaan, pidä siitä, että olemme täällä, saavat he kuitenkin joka tapauksessa tietää sen, että pelastusvyön varassa minä en ainakaan täältä lähde."

„En minäkään", vahvisti mrs Aleshine, samalla kun hän sangen tyytyväisen näköisenä tyhjensi kolmannen kupillisen teetä.

Lopetettuamme ateriamme työnsi mrs Lecks tuolinsa hieman ulommaksi pöydän vierestä, kuitenkaan sillä kertaa nousematta. Sen jälkeen kääntyi hän mrs Aleshinen puoleen, joka oli alkanut korjata pois lautasia ja astioita.

„Älä vielä tyhjennä pöytää, äläkä ala pestä astioita ennen kuin olemme käyneet talon ympäri, sen sanon sinulle, Barb'ra Aleshine! Minun mielestäni on meidän tehtävä se nyt ennen kuin mr Craig lähtee lähemmin tutkimaan seutua nähdäkseen, mitä täällä saarella oikeastaan on, sillä minä luulen, että hän tekee sen sangen mielellään."

Vastasin, että se olikin aikomukseni, vaan ettei minulla ollut mitään vastaan tehdä sitä ennen kiertokulkua talossa.

„Minun mielestäni", jatkoi mrs Lecks, „ei maksa vaivaa lausua arveluita siitä, asuvatko tämän talon omistajat siellä tai täällä ennen kuin olemme nähneet täällä kaikki paikat ja komerot. Jos me sitten huomaamme heidän lähteneen täältä terveinä ja tyytyväisinä, silloin on kaikki hyvin, vaan jos täällä on tapahtunut jotain kauheata, en minä tahdo olla sellaista paikkaa lähelläkään — ainakaan tietämättä, miten asian laita todellisuudessa on. Ja kun me nyt teemme tarkastusmatkamme, tahdon, että meidän mukanamme on miehinen henkilö."

„Olisitpa eilen illalla puhunut noin, niin en totisesti olisi voinut nukkua rauhallisesti tämän aamun päivänkoittoon saakka ja sen jälkeen penkonut hameita ja muita vaatteita siksi kuin löysin itselleni sopivat, sen sinulle sanon", virkkoi mrs Aleshine.

Tähän ei mrs Lecks vastannut mitään, vaan nousi hiljaa ja lähti edellämme isoon rakennukseen.

Alakerroksen huoneet olivat aistikkaasti kalustetut. Siellä oli suuri vierassali ja sen vieressä kirjastohuone ja käytävän toisella puolen oli ruokasali sekä muuan kammio, jota nähtävästi oli käytetty arkihuoneena.

Näissä huoneissa emme voineet havaita merkkiäkään siitä, että mitään kauheata oli niissä tapahtunut.

Sen jälkeen menimme yläkerrokseen, minä edellä sekä mrs Lecks ja mrs Aleshine perässäni. Ensin pistäydyimme erääseen etupuolella olevaan huoneeseen. Se oli aivan pimeä ja mrs Lecks avasi heti ikkunaluukut. Tuimin, päättävin katsein tarkasti hän sitten jokaisen komeron huoneessa, tirkisti kaappeihin ja laatikkoihin, vieläpä sängyn allekin. Selvästi huomasi hänen ajattelevan, että makuuhuoneista hän pääsisi selville, mitä oli tapahtunut — jos mitään oli tapahtunut.

Käytävän toisella puolen oleva huone oli hyvin saman näköinen kuin se huone, jonka ensiksi olimme tarkastaneet, paitsi että täällä oli kaksi sänkyä. Sen jälkeen menimme siihen huoneeseen, missä molemmat naiset olivat maanneet ja jota parhaillaan tuuletettiin.

„Täällä meidän ei ole tarvis pitää tarkastusta", virkkoi mrs Aleshine.

„Kyllä vaan", sanoi mrs Lecks. „Katsotaanhan sänkyjen alle."

„Hyvä jumala!" huudahti mrs Aleshine, tarttuen ystävätärtään käsivarresta. „Ajattele, jos sieltä löytyisikin jotain! Ja me kun olemme nukkuneet täällä. Minua aivan tärisyttää muistaessani sitä."

„Se on minun velvollisuuteni", virkkoi mrs Lecks syvällä, vakavalla äänensävyllä, „minä toimitan tarkastuksen."

Hän täyttikin tehtävänsä, pian kuitenkin nousten ja päästäen helpoituksen huokauksen.

Minun huoneeni tarkastettiin yhtä perinpohjaisesti kuin muutkin ja sen jälkeen menimme vielä pariin pienempään huoneeseen, joita emme aikaisemmin olleet huomanneetkaan. Toisesta niistä johtivat jyrkät rappuset ylisille ja minä sain luvan mennä yksinäni tarkastamaan siellä olevia pimeitä kolkkia.

„Älkää tulko alas ennen kuin olette aivan varma siitä, ettei siellä ole mitään epäilyttävää!" huusi mrs Lecks. „Ylisillä näet useimmiten tapahtuu kamalia asioita."

Minä en tosin pelännyt yhtä paljon kuin seuralaiseni, mutta joka tapauksessa oli sangen epämiellyttävää hapuilla pitkin ylisten pimeitä kolkkia. Kun siellä oli sileätä lattiaa vain osaksi, olin alituisessa vaarassa pudota notkahtelevien lautojen väliin. Pääsin kuitenkin täyteen varmuuteen siitä, ettei siellä ollut tapahtunut mitään kauheita asioita, ellei jotakuta mahdollisesti olisi tukehutettu kuumuuteen ja peitetty sillä paksulla tomulla, joka sakeana pölähti silmille joka askeleella.

„Kas niin", sanoi mrs Lecks tultuani alas, „kosk'ei täällä ole mitään kellaria tarkastettavana, sopii meidän nyt palata pesemään astioita. Ja jos te olette halukas lähtemään tutkimaan, onko tällä saarella pakanoita tai muita eläviä olennoita, niin emme me puolestamme ollenkaan pelkää jäädä yksin."

Jälelläolevan osan aamupäivää harhailin minä ympäri saarta. Minä kuljin jokaista löytämääni polkua ja havaitsin, että kaikki johtivat jollekin avonaiselle, kauniille paikalle rannassa.

Yhdellä sellaisista paikoista oli pieni, yksinkertainen puutarhapenkki, jonka säleitten väliin oli pistetty muuan kirja. Sade, aurinko ja tuuli olivat pidelleet sitä hyvin pahasti. Vedettyäni sen esiin näin sen olevan ranskalaisen romaanin, jonka kannen sisäpuolelle oli kirjoitettu: Emily.

Siitä kunnosta missä kirja oli päättelin, että on jo pitkä aika siitä kuin talon asukkaat ovat lähteneet saarelta ja että heitä senvuoksi voi jo piankin odottaa palaaviksi. Vaan lähemmin asiaa ajateltuani tuumin sentään, ettei kirjan ulkoasu voinut olla siitä seikasta minään todisteena. Muutaman tunnin kestävä sade, tuuli ja auringonpaiste voivat saada aivan yhtä paljon aikaan. Varmasti voivat seuralaiseni talon kunnosta paremmin päättää, kuinka kauan asukkaat ovat olleet poissa.

Minä lähdin nyt kulkemaan rantaa pitkin ja noin tunnin kuluttua olin kiertänyt koko saaren ympäri. Mistään muusta seikasta ei olisi voinut huomata että se oli asuttu, kuin talosta, jonne olimme ottaneet turvamme. Myöskään en löytänyt muuta pääsytietä saareen kuin sen rautatangoilla suletun väylän, jota olimme tulleet.

Palattuani takaisin huvilaan huomasin, että mrs Lecks ja mrs Aleshine olivat ahkerasti työskennelleet koko aamupäivän. He olivat alkaneet hoitaa taloutta oikein järjestelmällisesti ja jo jakaneet tehtävätkin keskenään. Mrs Aleshinen, joka ylpeili keittotaidollaan piti pitää huolta ruuanlaitosta ja mrs Lecks hoitaisi muun osan taloutta sekä siistisi huoneet.

He kertoivat minulle tarkasti, miten he olivat järjestäneet, ja kun minä sanoin, että se viittaa siihen kuin he ajattelisivat oleskella täällä saarella hyvinkin kauan, lausui siihen mrs Lecks:

„Kotimaassani voisin sangen tarkasti määritellä pölystä ynnä muusta kuinka kauan joku perhe on ollut poissa kotoa, vaan pöly Pennsylvaniassa ja pöly tällä merensaarella, missä ei ole vaunuja eikä kärryjä, ei ole samallaista. Tämä talo on jätetty sangen hyvään kuntoon, ja vaikka tosin ikkunat ovat pestävät sekä lattiat ja rappuset lakaistavat — joka muuten on helppo tehtävä syystä ettei ole ollenkaan mattoja — ja muutamat muutkin paikat ovat puhdistettavat sekä kaikkialla on tuuletettava, voi kuitenkin olla niin, ettei siitä ole kovinkaan kauan kuin asukkaat matkustivat, jonkavuoksi he eivät suinkaan palaa pian. Mrs Aleshine ja minä olemme tästä keskenämme keskustelleet sekä tulleet siihen johtopäätökseen, että viisainta on hoitaa taloutta aivan kuin meidän pitäisi asustaa täällä kuukauden tai pari. Voipa kestää vielä kauemminkin, ennen kuin herrasväki palajaa. Ja olenpa varma siitä, että he ovat tyytyväiset löytäessään ko-

tinsa niin hienona kuin nukkekaapin, ikkunat niin kirkkaina ja lattiat kiiltävinä, eikä tomun hiukkasta pidä missään nähtämän."

„En minäkään luule, että heillä on mitään valitettavaa", lisäsi mrs Aleshine. Minä käsitän tämän yhdeksi jaksoksi meidän matkassamme. Emme me tosin tällä tavoin tule yhtäkään kukonaskelta lähemmäksi Japania, vaan se ei ole minun eikä sinun vikasi, yhtä vähän kuin teidänkään, mr Craig. Me olemme maksaneet piletin Japaniin saakka, mutta meidän syymme se ei ollut, että laivaa ohjattiin huonosti ja se upposi. Emme ole halunneet tulla tänne, mutta täällä me nyt olemme, ja tahtoisinpa tietää, ken olisi oikeutettu meitä siitä soimaamaan."

„Ja koska me kerran täällä olemme", virkkoi mrs Lecks, „niin hoitakaamme kaikkea parhaan kykymme mukaan."

„Jos tämä saari", puuttui jälleen puheeseen mrs Aleshine, „hiljalleen uisi Japania kohti, oleskelisin minä mieluummin tällä kuin höyrylaivalla, missä niillä ei ole enempää käsitystä ruoanlaitosta kuin ruorin hoitamisestakaan."

„Minusta", virkoin minä, „olette te tuumineet ja järjestäneet kaikki sangen viisaasti. Vaan mitenkähän on ruokavarojen laita? Onko niitä tarpeeksi voidaksemme oleskella täällä pitemmänkin ajan?"

„Olemme löytäneet lähes tynnörillisen jauhoja", vastasi mrs Aleshine, „ja sitäpaitsi on olemassa sangen paljon teetä, kahvia ja sokeria sekä ruukut ja tinalaatikot ovat kaikki täynnä hyviä aineksia. Tässä vieressä on jonkinlainen kellarin tapainen, joka on verrattain hyvä säilytyspaikka ja josta löysin suurehkon astiallisen voita."

„Minulle te ette ole jakaneet mitään työtä", sanoin minä. „Enhän minä voi kulkea ympäri joutilaana ja katsella, miten te aherratte."

„Täällä sisällä ei teillä ole mitään tehtävää", virkkoi mrs Lecks, „vaan jos teillä on halua mennä puutarhaan ja katsoa, voisitteko siellä tehdä jotain tai voisitteko sieltä saada jotain — jos nimittäin puutarhanhoidosta mitään ymmärrätte — olisi tietysti tavattoman hauskaa saada tuoreita vihanneksia."

Minä vastasin, että olin huvin vuoksi työskennellyt puutarhatöissä hyvinkin paljon sekä että mielelläni koetan saada nyt täällä jotain toimeksi.

Tämä keskustelu tapahtui alakerroksen käytävässä, jota mrs Lecks oli juuri „vähäsen siivonnut". Pölyriepu kädessään istahti hän nyt eräälle tuolille ja kääntyi minun puoleeni.

„Vielä on muuan asia", lausui hän, „josta mrs Aleshine ja minä olemme puhuneet keskenämme. Mitään päätöstä emme vielä ole tehneet, sillä meidän mielestämme sen tekeminen olisi ollut vääryys teitä kohtaan ja sitäpaitsi tahdomme kuulla, mitä teillä on siihen sanomista. Mrs Aleshine ja minä olemme olleet pakotetut alistumaan moniin suruihin ja koettelemuksiin maailmassa ja meidän on täytynyt vaeltaa sellaisiakin teitä, joita emme olisi tahtoneet kulkea, vaan aina me olemme koettaneet pitää kiinni niistä tavoista, joihin olemme kasvatetut ja siinä pyrkimyksessämme me olemmekin onnistuneet. Kun aviomiehemme kuolivat ja jättivät meidät yksinämme, Aleshinen poikansa kera ja minut ilman ainoatakaan lasta, joka seikka ehkä oli hyväkin, sillä emmehän tiedä, minkälainen hänestä olisi tullut — —

„Niin, se on totta", keskeytti hänet Aleshine, „sillä hänhän olisi voinut joutua johonkin kauppahuoneeseen Venäjälle, ja silloin tulisi sinun ja minun matkustaa aivan eri tahoille."

„Kun miehemme kuolivat", jatkoi mrs Lecks, „jättivät he meille juuri niin paljon, että nipin näpin tulemme toimeen, ja me emme suinkaan koskaan unohda heitä, emmekä sitä mitä he tekivät ja ajattelivat, yhtä vähän kuin olemme unohtaneet, mitä meidän vanhempamme tekivät ja mitä he ajattelivat."

„Se on totta, se on totta!" huudahti mrs Aleshine suurella ponnella ja lämmöllä.

„Nyt on siten", jatkoi mrs Lecks yhä edelleen, „ettemme me laisinkaan tiedä, minkälaisen kasvatuksen te, mr Craig, olette saanut — niin, emme tiedä teistä muuta kuin että te olette ollut tavattoman hyvä ja kohtelias meitä kohtaan, aivan kuin olisitte sukulaisemme, ja ettemme me suinkaan olisi päässeet tänne ilman teidän apuanne. Senvuoksi olemme mrs Aleshine ja minä sopineet keskenämme, että me jätämme tämän asian kokonaan teille ja me teemme aivan niin kuin te määräätte. Kun me molemmat lähdimme tälle matkalle, ajattelimme, ettei siitä suinkaan koituisi mitään ruusujen päällä kulkemista, niin kuin sanotaan, ja kuten nyt olemme saaneet kokea, ei se ole sitä ollutkaan."

„Ei todellakaan!" huudahti mrs Aleshine.

„Kuulkaahan siis, mr Craig", jatkoi mrs Lecks aina edelleen, „jos te nyt sanotte, että päivällisen tulee olla valmis kello kaksitoista päivällä, johon aina olemme tottuneet, tai kello kuusi iltapäivällä, jolloinka laivassa aterioitiin — en kuitenkaan voi käsittää, kuinka ihmiset saattavat ruoka-ajat kääntää päinvastoin kuin ne ovat — niin taivumme me kyllä kumpaankin. Ja jos te *todellakin* haluatte päivällistä vasta kello kuusi, emme me siitä ollenkaan valita, vaikka siitä mitä muuten ajattelisimmekin."

Kuultuani lopun tuosta puheesta olin vähällä purskahtaa nauramaan, mutta molempien naisten vakavat katseet saivat minut hillitsemään itseni. He odottivat nähtävästi hyvin rauhattomina minun vastaustani. Minä kiirehdinkin senvuoksi vakuuttamaan olevani myöskin sitä mieltä, että päivällinen oli syötävä kello kaksitoista.

„No, sehän on mainiota!" huudahti mrs Aleshine, ja hänen lihavat kasvonsa oikein loistivat. Samalla kertaa peitti tyytyväisyyden ilme mrs Lecksin naaman.

„Nyt minä riennän ruoanlaittoon", virkkoi mrs Aleshine. „Me emme tietäneet, pitikö siitä tulla aamiaispäivällinen vaiko päivällinen ennen kuin olimme saaneet kuulla teidän mielipiteenne, niin että tänään saatte nyt hiukan varrota, vaan huomisesta aikaen tapahtuu kaikki täsmälleen ja järjestyksessä. Huomenaamulla minä nousen oikein aikaisin ja suoritan kelpo leipomuksen, ja siitä saatte olla varmat, että jok'ikinen ilta saatte palasen lämmintä lihaa."

Iltapäivällä menimme me kaikki kolme katsomaan puutarhaa, jossa näkyivät huolellisen viljelyksen jäljet, vaikka siellä nyt useissa paikoin rehoittikin rikkaruoho. Siellä kasvoi useita meille tuntemattomia kasveja, vaan löysimmepä sieltä tomaattiköynnöksiäkin, jotka olivat vaipuneina hedelmiensä alle, useanlaatuisia herneitä sekä perunamaan, josta näkyi jo otetun perunoita koko joukon.

Mrs Aleshinen ehdittyä puutarhan toiselle puolen päästi hän ilohuudahduksen. Me riensimme hänen luokseen ja näimme hänen seisovan parsaheinäviljelysmaan vieressä.

„Katsokaa", virkkoi hän täynnä riemua. Jos ei mikään muu niin ainakin tämä seikka todistaa, että tämän talon asukkaat ovat kristityitä. Enpä luule olevan olemassa parsaheinää viljeleviä pakanoita."

„Siitä olin minä jo varma silloin kun löysimme leivospulveria", lausui mrs Lecks.

„Niin mutta tämä tekee asian vielä varmemmaksi", sanoi hänen ystävättärensä. „Mihin kirkkoon he kuuluvat, sitä en voi sanoa parsaheinän nojalla, vaan epäjumalia eivät he ainakaan palvele."

Seuraavana aamuna ojensin minä kiltille mrs Aleshine'lle suuren korin täynnä vihanneksia ja samana päivänä saimme me vallan herkullisen päivällisen. Se seikka, ettei se ollut katettu keittiöön, vaan ruokasaliin, sai minut hiukan hämmästymään.

„Minun ja mrs Aleshinen mielestä", lausui mrs Lecks selittäen, „ei sovi teille eikä meillekään aterioida keittiössä. Täällä sitävastoin on somat pöytäliinat, kauniita laseja ja porsliineja sekä veitsiä, haarukoita ja lusikoita, jotka eivät tosin ole täyttä hopeata, vaan mahdollisimman siististi ja hyvin hopeoidut. Ette te emmekä mekään ole palvelusväkeä, joten keittiö ei ole oikea paikka meidän aterioidaksemme."

„Aivan niin", virkkoi mrs Aleshine. „Me maksoimme ensiluokan piletit ja sopimuksen mukaan piti meillä olla yhtä hyvä kuin muillakin."

„Sen seikan en luule olevan tekemisissä tämän kanssa, Barb'ra Aleshine", virkkoi mrs Lecks, „sillä höyrylaiva-yhtiö ei muiden mukavuuksien mukana luvannut aterioita autiolla saarella."

„Emme me ole pyytäneetkään päästä tänne", sanoi mrs Aleshine, „ja jos ne olisivat ohjanneet laivaa huolellisesti, emme olisi myöskään tänne joutuneet."

Lopetettuamme päivällisen, työnsi mrs Lecks tuolinsa pöydästä hieman ulommas ja istui muutaman minuutin ajatuksiinsa vaipuneena, kuten hänen tapansa oli ennen kuin hän lausui jotain tärkeätä.

„On sitten vielä eräs seikka", virkkoi hän, „jota olen tullut ajatelleeksi, vaikken ole siitä vielä maininnut edes Aleshinelle. Meillä ei ole oikeutta syödä kaikkia niitä ruokavaroja, jotka kuuluvat tämän talon omistajalle, ilman että suoritamme niistä maksun. Onhan kuitenkin luonnollista, ettemme me tahdo kuolla nälkään, kun kerran on olemassa ruokaa, emmekä myöskään halua maata kovalla maalla ja taivas'alla, kun sisällä talossa on mukavat sängyt. Mutta kun me nyt siis tämän talon varoja ja tavaroita kulutamme, on meidän siitä suoritettava maksu — tahtoo sanoa: jos meillä on rahaa maksaa —

ja mrs Aleshinella sekä minulla on rahaa. Mentyämme alas laivan hyttiin valmistautumaan venematkaa varten oli ensimäinen tehtävämme pistää rahakukkaromme taskuihimme. Setelirahamme ovat ommeltuina kiinni leninkiemme vuorin alle, ja jos ette te, mr Craig, tulleet ottaneeksi rahaa mukaanne, voimme me kyllä lainata teille niin paljon kuin tarvitsette."

Minä kiitin tarjouksesta, mutta ilmoitin samalla ottaneeni kaikki rahani mukaani.

„No niin", jatkoi mrs Lecks, „minun mielestäni on meidän suoritettava maksu ruoasta ja asunnosta säännöllisesti joka viikko. En tiedä, paljonko tällaisella seudulla on tapana maksaa, vaan minun kotiseudullani ainakin saa hyvän asunnon ja maukasta ruokaa kuudella dollarilla viikossa."

„Niin, kun huoneessa asuu kaksi, vaan mr Craigille, jolla on yksityinen huone, tulee se kalliimmaksi", virkkoi mrs Aleshine.

„Se ei ole hänen syynsä, ettei hänellä ole täällä veljeä eikä ketään hyvää ystävää, joka asettuisi asumaan samaan huoneeseen ja maksaisi puolet", lausui mrs Lecks vissi ankaruus äänessään. Hänen huoneensa ei sitäpaitsi ole suurikaan, joten hänen minun mielestäni ei tarvitse maksaa paljonkaan enemmän. Seitsemän dollaria viikossa on minusta kohtuullinen määrä.

„Sinun täytyy myöskin ottaa huomioon", lausui mrs Aleshine, „että me valmistamme ruoan sekä toimitamme kaikki taloustehtävät."

„Siihen juuri aion tulla", vastasi mrs Lecks.

„Jos nyt olisi siten, että mrs Aleshine ja minä hankkisimme itsellemme palveluspaikan — jota me emme kuitenkaan tee, elleivät olosuhteemme muutu aivan toisenlaisiksi kuin ne nyt ovat — —"

„Se on totta!" lausui mrs Aleshine vakavasti.

„Mutta jos meidän toden teolla olisi mentävä palvelukseen, emme voisi ottaa huonompaa palkkaa kuin vähintäin kaksi dollaria viikossa. Näin ollen maksaisimme me siis vain neljä dollaria viikossa."

„Entä mr Craig?" kysyi mrs Aleshine. „Ei suinkaan hänkään tee työtä puutarhassa ilman mitään!"

„Viisikymmentä centiä päivässä on vähin määrä mitä työmiehelle voidaan maksaa", virkkoi mrs Aleshine, „eikä hänen silloin tarvitse

työskennellä edes koko päivää. Mr Craigin viikkomaksusta on näin ollen vähennettävä kolme dollaria, joten hän siis joutuu maksamaan yhtä paljon kuin mekin."

Minä selitin olevani täysin tyytyväinen tähän sovitteluun, vaan mrs Aleshinen mielestä ei kaikki tämä näyttänyt olevan täysin oikeudenmukaista.

„Palvelijatar saa aina paitsi palkkaansa myös vapaan ruoan ja asunnon", virkkoi hän, „ja samoin on laita puutarhurinkin."

„Tämän talon omistajat ovat siis velvolliset maksamaan meille palkkamme, ja kun he tulevat voimme vaatia sitä heiltä, vai mitä, Barb'ra Aleshine?"

Tämä teki lopun mrs Aleshinen mutkitteluista, ja hänen ystävättärensä jatkoi:

„Tuolla uunin otsalla on ruukku, joka ennen on sisältänyt itäintialaista inkivääriä, vaan jossa nyt on vain muutamia ruskeeseen paperipalaan käärittyjä onkikoukkuja. Me tulimme tänne keskiviikkona, joten sopii, että me joka tiistai-ilta pistämme suorituksemme sinne. Kun sitten talonväki saapuu tänne ja jos he nostavat melun siitä että me olemme täällä asuneet ja syöneet heidän ruokavarojaan, sanomme me vain, että maksu on inkivääriruukussa — ja niin on meidän jokaisen omatunto puhdas."

Mrs Lecksin ehdotus hyväksyttiin sopivana ja oikeudenmukaisena. Ja kun viikko oli kulunut laskimme me kukin inkivääriruukkuun neljä dollaria.

Asuessamme huvilassa ei meistä kukaan tahtonut tunkeilevasti päästä selville omistajien yksityisistä olosuhteista, vaikka olimmekin siinä suhteessa sangen uteliaita. Oli kuitenkin olemassa paljonkin mahdollisuuksia tämän uteliaisuutemme tyydyttämiseksi. Vaikka olisimme tahtoneetkin tirkistää esimerkiksi kirjoituspöydän laatikkoihin tai lippaisiin emme sitä voineet, sillä ne olivat kaikki lukitut, eivätkä mrs Lecks ja mrs Aleshine löytäneet mistään edes pienempää kääre-paperia tai nimellä ja osoitteella varustettua käytettyä kirjekuorta.

Minä kyllä selitin, ettei ollut todennäköistä, että näin kaukaiselle saarelle saapuisi kirjeitä ja paketteja, vaan he kuitenkin etsivät innokkaasti sellaisia, sillä — he sanoivat — eihän missään tapauksessa voi-

nut olla väärin koettaa saada selville niiden henkilöiden nimiä, joiden talossa he asuivat.

Kirjastossa oli melkein yhtä paljon ranskalaisia ja englantilaisia kirjoja. Ainoastaan muutamia saksalaisia oli joukossa. Muutamien kanteen oli piirretty: Emily ja muutamien: Lucille. Joidenkuiden ranskankielisten historiallisten kirjojen kanteen oli miehekkäällä käsialalla kirjoitettu: A. Dusante.

Me keskustelimme paljon noista nimistä, vaan emme voineet päästä selville, oliko perhe ranskalainen vaiko englantilainen.

Säilytyspurkkien ja tinalaatikoiden osoituslipuista näkyi, että ne olivat peräisin San Franciscosta, mutta siitä ei voinut varmuudella päättää, mihin kansallisuuteen huvilan omistajat kuuluivat.

Mrs Lecksin ja mrs Aleshinen mieliä kiinnitti suuresti se kysymys, missä sukulaissuhteessa nuo kolme henkilöä olivat toisiinsa nähden.

„Minä en voi päästä selville“, virkkoi viimemainittu, „onko Emily Lucillen äiti vai hänen tyttärensäkö, tai ovatko he molemmat mr Dusanten tyttäriä, tai onko hän naimisissa Lucillen kanssa ja Emily on hänen kälynsä, tai onko hän mr Dusanten sisar eikä Lucillen tai jos hän onkin heidän iso-isänsä ja he hänen sisarentyttäriä, tai jos Emily on vanha rouva ja mr Dusanten sekä Lucille ovat hänen lapsiaan, tai jos mr Dusante onkin vaan perheen ystävä ja asuu täällä vain senvuoksi, ettei noiden naisten tarvitse oleskella näin autiolla seudulla yksinään.

„Olkoonpa“, virkkoi mr Lecks, „että mr Dusante saapuu tänne sisarentyttäriensä tai vaimonsa ja tyttärensä tai mrs Dusanten ja anoppinsa tai sisariensa kera, niin sanomme vain: „Maksu ruoasta ja asunnosta on inkivääriruukussa“ — tehkööt sen jälkeen sitten mitä tahansa.

Luulen, etten minä puutarhurina tehnyt työtä palkkani edestä, sillä tuskin toimitin mitään muuta kuin poimin ja kannoin sisään naisille sellaiset hedelmät ja vihannekset, joita voitiin käyttää keittiössä. Mutta minä koetin muulla tavoin olla hyödyksi. Eräästä kaapista löysin nimittäin pyssyn ja ampumatarpeita, ja tapahtuipa sen jälkeen usein, että palasin kotiin mukanani pari ammuttua lintua.

Muutamat hylkäsi mrs Aleshine käyttökelvottomina, vaan toisista hän kyllä suurella taituruudella valmisti makeita paisteja.

Aikaisemmin mainitsemamme maallenousupaikan lähistöllä löysin palmujen suojasta pienen venesuojan. Sen kattoon oli hinattu pieni soutuvene, jonka minä heti laitoin käyttökuntoon. Minulla olikin sen jälkeen monta hauskaa hetkeä soudellessani kallioluotojen välissä. Samasta venemajasta löysin myös kalastustarpeita ja kun karien luona uiskenteli runsaasti kaloja, käytin minä pyydyksiä suurella menestyksellä.

Saapuessani kalasaaliini kera keittiöön oli mrs Aleshine paljon tyytyväisempi kuin silloin kun toin hänelle lintuja.

„On kyllä kaloja, jotka lajinsa puolesta ovat parempia kuin toiset", lausui hän, „vaan kala on joka tapauksessa aina kala, ja jos niitä kerran onnistutaan saamaan vedestä ylös voi niitä myös syödä. Mutta sama ei ole lintujen laita. Mahdotonta on sellaisen päättää, joka niitä ei ole ennen nähnyt, mitkä niistä ovat haukkojen, mitkä pöllöjen tai mitkä varisten sukua. Ja jos minä kerran saan päähäni, että ne polveutuvat jostain moisesta suvusta, ei minun vatsani voi sietää niitä laisinkaan."

Soutaessani kotiin eräänä iltapäivänä näin suureksi ihmeekseni mrs Lecks'in ja mrs Aleshine'n seisovan valkamassa minua vastassa. Tämä oli jotain varsin harvinaista, sillä he olivat molemmat sangen työteliäitä naisia, eivätkä juuri koskaan kuluttaneet aikaa turhaan.

Olin sangen utelias tietämään, miksi he nyt noin seisoskelivat työttöminä ja minä soudin kiireemmän kaupalla rantaan.

Saavuttuani niin lähelle että saatoin kuulla mitä he sanoivat, virkkoi mrs Aleshine täynnä tyytyväisyyttä:

„Nyt tulevat Dusantet."

Alhaisen veden vuoksi en voinut veneestäni nähdä merelle, jonka vuoksi minä kiskaisin nopeasti veneen maihin ja juoksin laiturille. Ja aivan oikein, noin engl. penikulman päässä valtamerellä läheni saartamme vene, joka arveluni mukaan oli hyvin suuri.

„No nyt, Barb'ra Aleshine", virkkoi mrs Lecks, „saat kohta tietää, ovatko ne hänen sisarentyttäriään tai tyttäriään tai onko toinen niistä hänen vaimonsa ja toinen kälynsä, tai mitkä kaikki perhesuhteet sinä oletkin ottanut huomioon."

„Niin kyllä", lausui mrs Aleshine, „ja vielä lisäksi saamme tietää, ovatko he tyytyväiset maksuihimme, jotka olemme panneet inkivääriruukkuun."

KOLMAS LUKU.

Uusia vieraita saarella.

Veneen lähestyessä huomasimme siellä olevan viisi henkeä. Pian eroitimme myöskin, että peräpuolella istuva henkilö oli nainen, mutta vaikka olisimme kuinka siristäneet silmiämme emme nähneet muita samaan sukupuoleen kuuluvia.

„Sehän on harmillista“, virkkoi mrs Aleshine, „sillä minä olen paljon itsekseni tuuminut, kummastahan tulen pitämään enemmän, Emilystä vaiko Lucillesta, ja nyt kun heistä tulee tänne vain toinen, en niinollen pääsekään siitä seikasta selville.“

Vene läheni lähenemistään ja kohta taisivat naiset sanoa, että mr Dusante oli vanhahko mies ja että perässä istuva nainen oli nuori ja luultavasti hänen tyttärensä.

„Voihan olla niin“, virkkoi mrs Aleshine, „että äiti — Emily tai Lucille, kumpi se nyt heistä lieneekään — on kuollut ja senvuoksi he palaavat tänne ennen kuin pitikään.“

„Minä toivon, ettei asia ole niin“, lausui mrs Lecks, „sillä täällähän he näkevät paljon hänelle kuuluvia esineitä, ja se seikka vain lisää heidän suruaan.“

„Myöskin on voinut käydä niin“, virkkoi mrs Aleshine, „että Emily tai ehkä Lucille on mennyt naimisiin ja matkustanut aviomiehineen pois, vaan kun hän on saanut pikkusen, palaa hän kyllä tänne, jotta lapsi saa hengittää raitista meri-ilmaa, mikä ehdottomasti on hänelle terveellistä.

„Aiotko sinä todellakin asua täällä niin kauan?“ kysyi mrs Lecks, luoden ystävättäreensä ankaran silmäyksen.“

„Sen seikan päättäminen ei ole minun vallassani“, vastasi mrs Aleshine. „Mutta sen minä sanon, että toivoisin heidän muistaneen tuoda mukaan saippuaa, sillä se alkaa jo olla lopussa.“

Tämän keskustelun aikana olin minä ihmetellyt, kuinka huvilanomistajat saapuvat saarelleen tuolla tavoin. Miksi he tulevat avonaisella veneellä? Ja mistä he tulevat? Missä asuivatkin, niin ei voisi uskoa, että he saapuisivat soutuveneellä.

Koko huvilasta ja sen sisustuksesta saattoi päättää, että sen omistajat olivat varakkaita sekä tottuneet mukaviin ja miellyttäviin elämäntapoihin. Senvuoksi saattoi otaksua, että he saapuisivat saareen omalla höyrylaivallaan, johon myös mahtuisi ruokavaroja sekä muita tarpeita heidän täällä olo-ajakseen. Mutta siinä veneessä, joka nyt lähestyi saaren rantaa näkyi tuskin ainoatakaan kääröä tai pakettia. Vähitellen tulin yhä varmemmaksi siitä, etteivät lähestyjät suinkaan olleet saarella olevan talon omistajia.

Ei se kuitenkaan ollut sanottu, sillä enhän oikeastaan tietänyt yhtään mitään — voihan olla mahdollista, että heille oli sattunut joku onnettomuus. Joka tapauksessa oli minun velvollisuuteni mennä heitä vastaan väylän suulle, sillä elleivät he saisi irti rautatankoja eivät he pääsisi sisään, ja siinä tapauksessa olisi minun toimitettava heidät saarelle.

Sanallakaan mainitsematta epäilyksestäni hyppäsin veneeseen ja soudin väylälle.

Rautatankoja oli useampia kuin olin luullut ja ne olivat asetetut niin, että oli mahdotonta päästä saarelle veneellä, olipa vesi kuinka matalalla tai korkealla tahansa.

Muutaman minuutin perästä näin heidän veneensä hiljalleen liukuvan kalliosärkkien väliin. Samalla hetkellä esti ensimäinen rautatanko heitä pääsemästä eteenpäin.

„Hohoi!“ huusi useita miehiä yhtä aikaa.

„Hohoi!“ huusin minä vastaan. „Onko teillä avaimia rautalukkoihin?“

Muuan paksu, jäntevä, punapartainen mies nousi seisomaan perätuhdolle.

„Avaimia?" virkkoi hän. „Mitä avaimia?"

„Vai niin, ette siis olekaan täältä?" lausuin minä. „Keitä olette?"

Silloin nousi myöskin se herra, joka istui nuoren naisen vieressä. Hän oli vanhahko mies, pitkä ja kapea, ja noustessaan seisomaan oli hän vähällä kaatua eteenpäin.

„Parasta on että pysytte istumassa, sir", virkkoi punapartainen, joka kaikesta päättäen oli merimies. „Istuessanne hiljaa voitte puhua paremmin."

Vanha herra istuutuikin jälleen, kääntyen minun puoleeni seuraavin sanoin:

„Olen pappi ja nimeni on Enderton ja olen äskettäin ollut lähetyssaarnaajana Nan-fu-tschang'issä Kiinassa, sekä tämä on minun tyttäreni, miss Enderton. Olemme matkalla Sandwich-saarten ohi Yhdysvaltoihin ja olimme lunastaneet piletit purjelaivalla Honoluluun. Noin kaksi viikkoa sitten vahingoittui laivamme — —

„Mädäntynyt keulamasto taittui myrskyssä", keskeytti hänet punapartainen mies. „Alus oli vanha ja sai vuodon."

„En tiennyt, että masto oli mädäntynyt", virkkoi pappi, „vaan ensimäistä päivää lukuunottamatta, jolloin tuuli oli myötäinen, on laivamme kulkenut tuskin ollenkaan eteenpäin. Ja vielä lisäksi pumppasivat merimiehet vettä laivasta yötä päivää, niin että oli aivan mahdoton nukkua. Sitäpaitsi olivat ruoka-ajat aivan epäsäännölliset ja joskus laimiinlyötiin ne kokonaan."

„Nälkä alkoi kouristaa vatsaa", pisti väliin tuo punapartainen.

„Voitte helposti käsittää", jatkoi vanha herra, „että minun ja tyttäreni oli mahdoton jäädä laivaan, jonka ainoat matkustajat me olimme. Minä pyysin senvuoksi kapteenia laskemaan meidät maihin lähimmälle rannalle, ja viikon kestäneen viivyttelyn ja estelemisen jälkeen suostui hän viimeinkin tekemään sen."

„Hän ei voinut tehdä sitä ennen kuin olimme tarpeeksi lähellä maata", lisäsi punapartainen.

„Kapteeni sanoi minulle", virkkoi pappi, „että tämä saari on asuttu ja että minä täällä voin saada katon pääni päälle sekä rauhaa ja lepoa siksi kunnes ehdittäisiin lähettää laiva Honolulusta minua hakemaan. Ja hän jätti minulle tämän veneen sekä kolme merimiestä, joista yksi on veneen päällikkö." Samalla osoitti hän punapartaista miestä.

„Olemme soutaneet aikaisesta aamusta saakka. Sitäpaitsi olemme nauttineet hyvin vähän ruokaa ja meidän on ollut kestettävä monet vastukset. Nyt, sir, olette kuullut historiani ja minä kysyn teiltä lähimmäisenä, tahdotteko edelleenkin pitää vesiporttinne meiltä suljettuina?"

„Minä en ole sulkenut portteja", sanoin minä, „ja mielelläni ne aukaisisin, jos vain voisin. Saavuin tänne kaksi viikkoa sitten parin muun kanssa laivalta, joka joutui haaksirikkoon."

„Mitenkä sitten pääsitte saarelle?" kysyi punapartainen mies.

„Meidän veneemme upposi ja nähtyämme tämän saaren uimme me tänne pelastusvöiden avulla, joten me helposti pääsimme sukeltamaan rautatankojen alitse." Molemmat soutajat kääntyivät heti ja katsoivat minuun. He olivat kumpikin mustapartaisia miehiä ja huudahtivat samassa: „Tuhat tulimmaista!"

„Mutta suotta on minun jatkaa teille kertomustani onnettomuudestamme", virkoin minä. „Tärkeintä on saada teidät nyt heti maihin ja järjestää olonne niin mieluisaksi kuin mahdollista."

„Aivan oikein!" virkkoi veneen päällikkö. Ja molemmat soutajat säestivät: „Aivan oikein!"

Se rautatanko, joka esti heidän venettään pääsemästä edemmäs oli aivan veden pinnalla, ja noin kuuden jalan päästä siitä esti minua pääsemästä heidän luokseen toinen tanko, joka oli noin jalan korkeudella vedestä. Äsken tulleiden veneessä oli muutamia irroitettavia pohjalautoja ja päällikkö antoi nyt nostaa esiin pari sellaista, jonka jälkeen ne asetettiin sillaksi, jonka toinen pää oli tuon suuremman veneen keulassa sekä toinen minun pikku alukseni edessä olevalla rautatangolla.

„Kas noin!" virkkoi päällysmies. Antakaamme neidin mennä ensin!" Vanha herra nousi, ikäänkuin tahtoisi hän ensin kulkea siltaa pitkin, mutta punapartainen mies johtikin sitä ennen tyttären, joka ei vielä ollut lausunut sanaakaan, lautojen päälle, ja hän kulki toisen merimiehen tukemana sillan toiseen päähän, jonka jälkeen minä autoin hänet veneeseen. Sitten tuli hänen isänsä ja minä soudin heidät maihin.

Mrs Aleshine ja mrs Lecks tulivat heitä vastaan mitä ystävällisimmin.

„Mr Dusante, luullakseni? virkkoi mrs Lecks.

Ja mrs Aleshine kuiskasi minulle innokkaasti:

„Onko hän Emily vaiko Lucille?"

Niin nopeasti ja lyhyesti kuin suinkin selvitin minä heille asian laidan. Parin minuutin ajan seisoivat he aivan tuppisuina. Mikään tähänastinen tapaus — ei edes haaksirikko, pelastusveneen uppoaminen eikä matkamme pelastusvöiden varassa — ollut hämmentänyt heitä niin paljon kuin Dusanten perhekysymyksen jääminen ratkaisematta. Merimatka oli ollut heille jotain aivan uutta, merkillistä ja outoa, mutta milloinkaan eivät he olleet voineet aavistaa, että kohtalo voisi valmistaa heille sellaisen pettymyksen kuin nyt.

Tapahtuman jälkeen pääsivät rouvat kuitenkin pian jälleen tasapainoon ja he johtivat monin ystävällisin sanoin lähetyssaarnaajan tyttärineen huvilaan, kun minä taas palasin auttamaan merimiehiä saamaan alusta maihin.

Minä löysin heidät paraillaan kiinnittämässä venettään, etteivät aallot ruhjoisi sitä kallioita vasten.

„Tuumimme ensin", virkkoi punapartainen mies, kun he vihdoinkin olivat kiivenneet minun veneeseeni, ettei ollut totta mitä meille ilmoititte, nimittäin ett'ette ole isäntä tällä saarella ja ettei teillä ole avaimia tankojen rautalukkoihin, mutta sitten ajattelimme, että jos kerran olisitte voinut lukot avata, ette olisi viitsinyt nähdä tällaista vaivaa meidän maihin pääsemiseksemme."

Minä kerroin nyt tarkemmin koko seikkailumme, ja miehet hämmästyivät suuresti kuullessaan, että onnettomuustovereinani oli kaksi naishenkilöä.

Kysymykseeni, miksi he olivat tulleet tälle saarelle, vastasivat merimiehet kapteeninsa saaneen kuulla, että tämä oli asuttu, vaan lähemmin hän ei tietänyt, keitä täällä asui. Ja kun vallitsevan merenkäynnin vuoksi oli mahdotonta laivalla lähestyä saarta, eikä kapteeni sitäpaitsi halunnut poiketa suunnastaan, päätti hän mieluummin luovuttaa pois kolme miestään kuin pitää lähetyssaarnaajaa tyttärineen enää päivääkään laivassa.

„Katsokaa, sir", lausui veneen päällikkö samassa kun nousimme maihin, „pappi ei tahtonut millään saada päähänsä, että ruokavarat olivat vähissä ja että aluksemme vuoti kuin seula, vaan hän vain riiteli ja napisi, joten hänestä koitui meille lopuksi pahempi kiusa kuin

sisään tunkeva merivesi ja huonot laivakorppumme yhteensä, ja ellei hänen torailemisestaan olisi päästy, olisi hän saattanut tulla heitetyksi haikalojen ruoaksi. Sen vuoksi että meidät lähetettiin pois sai jälellejäänyt miehistö kolme puolta ruoka-annosta lisää, ja se vaikutti hyvää niin tukalassa asemassa."

Saavuttuamme huvilaan vein minä miehet keittiöön, missä mrs Aleshine jo oli valmistanut hyvän aterian ja kohta istuikin nuo kolme merimiestä tyytyväisenä runsaasti katetun pöydän ääressä. Mrs Aleshine piti huolta siitä, ettei heiltä saanut mitään puuttua, tehden samalla heille lukemattomia kysymyksiä.

Ennen kuin he olivat lopettaneet aterian saapui mrs Lecks'kin keittiöön.

„Olen luovuttanut papille ja hänen tyttärelleen kaksi etummaista makuuhuonetta", sanoi hän, ensin hyvin ystävällisesti tervehdittyään merimiehiä. „Mrs Aleshine ja minä kiirehdimme nimittäin huvilaan laittamaan kaikki järjestykseen samalla kun te läksitte veneellä tulijoita vastaan. Nuori neiti oli kovin väsynyt ja olikin sangen iloinen saadessaan teetä ja päästessään kömpimään sänkyyn. Vaan pappi tahtoi välttämättömästi saada löysäksi keitetyitä munia, ja kun minä sanoin, ettemme olleet löytäneet saarelta kanatarhaa, katsoi hän minuun ikäänkuin hän ei uskoisi minua, vaan ajatteli, että minä piilotin munat myydäkseni ne."

„Sepä lystikäs ajatus täällä keskellä valtamerta!" virkkoi mrs Aleshine.

„Jos hän lakkaa puhumasta teille löysäksi keitetyistä munista, madame, „lausui punapartainen mies kunnioittavasti, „niin kiittäkää siitä taivaallista luojaanne."

„Niin. kiittäkää", lisäsivät molemmat toiset merimiehet.

Miss Ruth Endertonia eikä hänen isäänsä näkynyt ennen kuin seuraavana päivänä aamiaisella.

Nuori neiti teki hyvin miellyttävän vaikutuksen. Hän oli pienikokoinen, hento ja sorea. Hänen käytöksensä oli avonainen ja miellyttävä ja hän saavuttikin heti suuren armon mrs Lecks'in ja mrs Aleshine'n edessä.

Mr Enderton taas oli aivan toisen luonteinen. Hän oli kylmä, turhantarkka herrasmies, joka piti niin suuressa määrin huolta vain

omasta persoonastaan, että hän tuskin huomasi, mitä hänen ympärillään tapahtui. Oikeastaan ei hän pohjaltaan ollut paha, ja yleensä oli hän rauhallinen, vaan hän pani todellakin niin vähän huomiota ympäristöönsä, ettei hän voinut käsittää, kuinka hänen tavalliset jokapäiväiset elintapansa voisivat häiriytyä. En ollenkaan ihmetellyt, että hän oli saattanut elämän vuotavalla laivalla paljon ikävämmäksi kuin se muuten olisi ollut.

Elämään saarella näkyi hän olevan sangen tyytyväinen ja mrs Lecks'iä, mrs Aleshinea sekä minua piti hän saaren omistajina, ollen nähtävästi unohtanut tai oli jättänyt kokonaan huomioonottamatta kertomukseni siitä, miten olimme saarelle joutuneet.

Heti niin pian kuin mrs Lecks katsoi suinkin sopivaksi — ja sen hän teki jo ensimäisenä aamupäivänä — mainitsi hän mr Endertonille siitä maksusta, jonka heidän tuli suorittaa Dusanteille. Hän teki selvää, mitenkä me puolestamme olimme järjestäneet asiat, ja virkkoi, että koska mr Endertonilla ja hänen tyttärellään oli huvilan paraat makuuhuoneet, piti heidän hänen mielestään suorittaa viisitoista dollaria viikossa niistä molemmista.

„Vaan jos teidän tyttärenne", jatkoi hän, „voisi toimittaa taloudessa jotain hyödyllistä — vaikken tosin käsitä, mitä hän tekisi, koska mrs Aleshine ja minä suoritamme kaikki tehtävät — niin voisimmehan ehkä keksiä hänelle jotain. Mutta te itse ette voi tehdä mitään, ellette tosin pidä saarnaa joka sunnuntai, vaan kun emme tiedä, mihin kirkkokuntaan Dusantet kuuluvat, niin olisi väärin kuluttaa heidän varojaan sellaisen uskonnon opettamiseen, johon he eivät usko.

Koko tätä ehdotusta vastusti mr Enderton. „Tullessani tänne", virkkoi hän, „luulin, ettei minun tarvitsisi maksaa mitään olostamme täällä. Muuten ovat hintanne mielestäni aivan liian kalliit. Nan-futschang'issa maksoi, jos muistan oikein, kaikkein paras täysihoito vain kaksi à kolme dollaria viikossa."

„Tarkotukseni ei ole ehdottaa mitään, mikä ei tunnu oikeudenmukaiselta", vastasi mrs Lecks, „vaan niin kauan kuin meillä on vähänkään omaatuntoa jälellä en aio istua täällä ja katsella, mitenkä Dusantet häviävät Kiinan alhaisten hintojen nojalla."

„En tiedä mitään Dusanteista", virkkoi mr Enderton, „vaan minä en halua maksaa viittätoista dollaria viikossa itseni ja tyttäreni puolesta."

Tätä mielipiteiden vaihtoa kesti kauan ja jatkettiin yhtä innokkaasti molemmin puolin sekä loppui se vihdoin siihen, että mr Enderton suostui maksamaan yhtä paljon kuin molemmat rouvat ja minä, eli panemaan joka viikko inkivääriruukkuun kahdeksan dollaria itsensä ja tyttärensä puolesta.

„Ette ehkä ota ollenkaan huomioon", lausui mrs Lecks kylmällä totisuudella, „että mr Craig, mr Aleshine ja minä suoritamme täällä kaikki tehtävät, vaan ei sovi pistää inkivääriruukkuun niitä!"

„Minä puolestani tiedän", virkkoi mr Enderton, „että minä joka tapauksessa maksan kohtuuttoman korkean hinnan.

Päivällisen jälkeen — ja tässä huomautettakoon, ettei kummaltakaan tulokkaalta tiedusteltu heidän mielipidettään ruokailu-ajoista — keskusteli mrs Lecks samasta asiasta veneen päällikön kanssa, vaan se oli pian ratkaistu, sillä kaikilla kolmella merimiehellä ei ollut yhteensä kuin yksi dollari ja neljäkymmentäkolme centiä, ja ne rahat halusivat he mielellään säästää tupakkaan, selitti punapartainen.

Tämän vuoksi päätettiin, että kosk'eivät merimiehet voineet kukaan maksaa puolestaan, tulisi heidän suorittaa niin paljon työtä kuin mahdollista — päätös, johon miehet ilolla suostuivat.

„Pyydämme, vain yhtä seikkaa", virkkoi veneen päällysmies mrs Lecks'ille, „ja se on, ettei meidän tarvitse olla yhdessä papin kanssa. Me olemme nyt syöneet kolme ateriaa samassa pöydässä kuin hän ja minä ja toverini olemme yhtä mieltä siitä, että me töintuskin saatamme sellaista tapaa jatkaa."

Sen jälkeen saivat miehet syödä kaikki ateriansa keittiössä. Ja mrs Aleshine, jota heidän seuransa huvitti sangen paljon, aterioi useimmiten heidän seurassaan. Joskus tuli hän myöskin ruokasaliin istumaan meidänkin kanssamme, vain näyttääkseen, että hän oli siihen yhtä oikeutettu kuin muutkin.

„En todellakaan käsitä", virkkoi mrs Aleshine, mitä työtä nuo merimiehet tekisivät. Eivät he tietysti taida puutarhanhoitoakaan, se on selvä. Lienee senvuoksi parasta antaa heidän vain kalastaa."

Mrs Lecksin mielestä tämä oli oivallinen ehdotus ja niin ilmoitettiinkin miehille, että heidän tulee kalastaa kahdeksan tuntia kaikkina muina päivinä paitsi sunnuntaisin.

Tämä järjestely ei kuitenkaan näyttäytynyt hyväksi, sillä heti ensimäisenä päivänä saivat he niin runsaasti kaloja, että oli mahdoton käyttää niitä kaikkia, huolimatta siitäkään, että miehet söivät niitä mitä parhaimmalla ruokahalulla. He saivat nyt käskyn kalastaa vain niin paljon kuin tarvittiin, ja muuten auttaa mrs Lecks'iä ja mrs Aleshinea miten parhaiten taisivat.

Minä jouduin hyvin pian ystävälliseen suhteeseen miss Ruth Endertonin kanssa, sillä hän keskusteli yleensä sangen mielellään.

„Siitä on pitkä aika kun olen saanut jutella kenenkään kanssa", sanoi hän.

Hän oli jättänyt Yhdysvallat aivan pienenä, eikä sen jälkeen ollut nähnyt isänmaataan. Sillä pienellä lähetysasemalla, missä hän oli kauan asunut, ei hänellä ollut ollut juuri mitään seuraa, ei ainakaan sellaista, mikä olisi häntä miellyttänyt. Ja nyt oli hän hyvin ihastuksissaan saada olla ihmisten luona, joiden kanssa hän tuli toimeen.

Ei kestänyt kauan ennen kuin hänen ystävyyssuhteensa mrs Lecks'in, mrs Aleshinen ja minun kanssani lujittui yhä enemmän.

Minä tein kaiken voitavani tehdäkseni hänen olonsa niin miellyttäväksi kuin suinkin. Minä vein hänet soutelemaan kalliosärkkien väliin, opetin häntä kalastamaan ja osoitin hänelle kaikki saaren kauneudet.

Mr Enderton ei juuri paljon seurustellut kanssamme, sillä sen jälkeen kuin hän löysi kirjastohuoneen, vietti hän enemmän aikansa siellä.

„Teillä on hyvin valikoitu kirjasto, sir", sanoi hän minulle, „vaan huomaa hyvin pian, ettei teillä ole halua uskonnollisiin eikä tieteellisiin tutkisteluihin."

Useat kerrat selitin hänelle, etten minä ollut huvilan enkä kirjaston omistaja, mutta hän joko unohti sen hyvin pian tai ei kiinnittänyt mitään huomiota väitteeseeni.

Kun hän viikon loputtua suoritti maksunsa jätti hän rahat mrs Lecks'ille. Ja vaikka tämä hänen silmäinsä edessä laski ne inkivääriruukkuun, huomasin minä hänen siitä huolimatta uskovan, että hän maksoi mrs Lecks'ille, joka siitä sai ansiota ja voittoa. Hänellä oli joka tapauksessa mukava asunto sekä kaikki mitä hän tarvitsi — ja melkein kaikki mitä hän toivoikin, varsinkin mitä tuli ruokaan ja juo-

maan. Olin tuskin koskaan nähnyt niin oloihinsa tyytyväistä miestä kuin hän.

Myöskin noiden kolmen merimiehen oli hyvä olla. Kuitenkaan eivät mrs Lecks ja mrs Aleshine pitäneet siitä, että he joutilaina söivät Dusantein leipää. Kolmen päivän päästä virkkoi mrs Lecks minulle, että hän aikoi opettaa heille puutarhanhoitoa sekä näyttää miten vihanneksia oli poimittava.

„Luonnollisesti vähentyvät teidän tehtävänne näinollen jonkun verran, vaan kalastamiseen ja halkojen kantoon kuluu merimiehiltä kovin vähän aikaa, ja jos puutarhatyöt vain tulevat tehdyiksi, on mielestäni samaa kuka ne tekee. Te saatte enemmän aikaa seurustellaksenne miss Ruthin kanssa, sillä minun käsittääkseni ei ole mitään mitä hän voisi tehdä tai mitä hän osaisi tehdä."

Merimiehet tekivät enemmän kuin mielellään kaikki ne työt, mitkä mrs Lecks ja mrs Aleshine heille määräsivät, sillä he kunnioittivat suuresti noita kahta naista. Varsinkin viimemainittu oli suuresti heidän suosiossaan, ei ainoastaan senvuoksi, että hän niin paljon oli heidän kanssaan, vaan senkinvuoksi, että hänen käytöstapansa oli luonnollista ja ystävällistä. Miehet koettivat parhaansa mukaan paitsi keventää hänen töitään myöskin keksiä kaikkea, mikä saattoi häntä miellyttää.

Muuan heistä kiipesi „palmunlehtiviuhkapuuhun", joksi mrs Aleshine sitä kutsui, ja leikkasi siitä muutamia suuria lehtiä, mitkä hän sitten oikealla merimiehen tavalla ompeli yhteen viuhkoiksi, jotka tosin olivat raskaita ja kömpelöitä, vaan jotka — kuten hän väitti — aikaansaivat täydellisen myrskytuulen, jos hän sellaista halusi.

Päällysmies pyydysti elävältä kaksi lintua, leikkasi niiltä siivet ja kulutti monta päivää niiden kesyttämiseen, toivoen, että ne jollain tavoin korvaisivat kanoja, joiden puutetta mrs Aleshine kovasti valitti.

Sitäpaitsi tanssi kaksi miehistä hänelle joka päivä englantilaisen merimiestanssin, mikä häntä suuresti huvitti.

Noin kymmenen päivää lähetyssaarnaajan tulon jälkeen kun minun muutamana iltana tapani mukaan piti mennä rantaan panemaan kuntoon venettä, jolla miss Ruth ja minä kävimme iltapäivisin soutelemassa, näin mrs Lecks'in ja mrs Aleshine'n istuvan kahden erään puun varjossa. He nähtävästi odottivat minua, sillä heti

minut huomattuaan viittasi mrs Lecks minua tulemaan heidän luokseen.

„Istukaahan tähän", virkkoi hän. „Tahdon puhua kanssanne eräästä seikasta. Mrs Aleshine ja minä olemme päättäneet sanoa teille ett'ette turhanpäiten niin kauan vitkastelisi tuon tärkeän kysymyksen tekemisessä miss Ruthille."

Tämä kehoitus sai minut kerrassaan hämmästymään.

„Minkä tärkeän kysymyksen tekemisessä?" huudahdin minä.

„Niin, katsokaas! jatkoi mrs Lecks, „me kyllä olemme huomanneet, ett'ette todellakaan vielä ole häneltä kysyneet, sillä ymmärrämme me niitäkin asioita, kun kerran. joskus maailmassa olemme itsekin olleet mukana sellaisessa. Mutta joka tapauksessa tiedämme, miten asiat ovat."

„Emme muuten kehottaisi teitä kiirehtimään, elleivät mausteet ja ennen kaikkea jauhot alkaisi olla loppumassa. Me olemme puhelleet merimiesten kanssa, ja he ovat vakuuttaneet, ettei kapteeni enää lähetä noutamaan heitä, sillä jos hän kerran olisi todella päättänyt lähettää hakemaan, olisi hän sen jo tehnyt. Ehkei hän ole tullut perillekään, ja siinä tapauksessa hänen tietysti on ollut mahdoton lähettää! Ja he sanovat olevan parasta mitä voimme tehdä — elleivät Dusantet saavu ajoissa, — että kokoamme kaikki jäännökset mitä meillä on, istuudumme suureen veneeseen ja soudamme sille saarelle — en tiedä oikein, kuinka kaukana se on, — jonne meidän laivamme kapteeni aikoi. Siellä on meidän oltava siksi kuin pääsemme johonkin laivaan.

„Mutta mitä sillä tuumalla on tekemistä miss Ruthin ja minun kanssani?" kysyin minä.

„Mitäkö on tekemistä?" huudahti mrs Lecks. „Koska kerran välinne miss Ruthin kanssa on selvä ja sovittu, niin eihän mikään estä meitä laittautumasta kuntoon eikä lähtemästä milloin tahansa."

„Mutta, rakkaat ystävät", sanoin minä aivan totisena, „minulla ei ole kaukaisintakaan aikomusta kosia miss Endertonia."

„Sitä minä juuri mrs Aleshinelle sanoin", virkkoi mrs Lecks, „ja senvuoksi me nyt olemme jättäneet silitysrautamme jäähtymään ja ryöstäneet itsellemme ajan puhutellaksemme teitä. Nuorten miesten

tapana on lykätä sellaisen tuuman toteuttaminen niin pitkälle kuin mahdollista, vaan tällä kertaa ei niin saa tapahtua."

„Ei todellakaan!" vahvisti mrs Aleshine. Ja senvuoksi minä nyt selitän teille tarkkaan, miten asiat ovat. On perheenemäntiä, jotka laskevat korttelin jauhoja olevan tarpeeksi kunkin henkilön osalle päivässä, vaan silloin ovat kysymyksessä maatyön tekijät — sillä raskaampaa työtä tekevät ihmiset syövät paljon. Mutta minä olen huomannut, että kolme neljänneskorttelia riittää erittäin hyvin, jos jauho vain on hienoa ja kevyttä, niin että se uunissa nousee hyvin. Niinpä olen minä nyt mitannut kaiken sen jauhon mitä meillä on, ja mrs Lecks ja minä olemme laskeneet, että jos kunkin osalle meistä tulee kolme neljänneskorttelia päivässä, voimme viipyä täällä vielä kahdeksan päivää, vaan ei yhtään enempää — tahtoo sanoa, elleivät Dusantet siksi saavu, mutta siitähän emme kukaan tiedä mitään. Ymmärrätte itse, mr Craig, ettei meillä ole yhtään aikaa hukattavaa, jos vielä otetaan huomioon, että hänellä on jotain varusteltavaa, ennen kuin hän voi ruveta morsiameksi."

„Ei", virkkoi mrs Lecks, „mitään juhlaa ei tarvitse pitää meille kahdelle eikä noille kolmelle matruusille."

Äänetönnä hämmästyksestä tuijotin minä vuoroin kumpaankin naiseen. Eikä mrs Lecks sitäpaitsi antanut minulle vielä tilaisuutta mitään lausuakaan.

„Jos asiat olisivat toisin", sanoi hän „niin voitaisiin kihlautuminen lykätä siksi kuin pääsemme täältä pois, vaan tässä tapauksessa on se aivan mahdotonta. Täällä on kaikki teidän käsissänne, mutta antakaapa olla, kunhan pääsemme pois, niin kyllä kaikki loppuvat. Herttaisempaa tyttöä kuin hän ette milloinkaan löydä, vaan jos hän pääsee täältä ennen kuin olette hänet sitonut, niin eipä tiedä kuka hänet korjaa. Päästyämme tuonne toiseen saareen voitte saada nähdä hänet ehkä vain kerran viikossa — ehkette niinkään usein. Hän saattaa sitten matkustaa sieltä pois toisessa laivassa ja te toisessa, ja silloin on mahdollisuus käydä niin hullusti, että joku lähetyssaarnaaja tai muu pölkkypää korjaa hänet ennen kuin te olette ehtinyt kysyä häneltä ratkaisevasti.

„Eikä pahimmin yksin niin!" lausui mrs Aleshine. Ajatelkaa, jos Dusantet saapuvat tänne ennen kuin olemme ehtineet lähteä. Kukaan

meistä ei tiedä, mikä tuo Dusante on. Voihan hän olla Emilyn ja Lucillen veli. Mitä mahdollisuuksia teillä sitten olisi, kun miss Ruth asuisi hänen talossaan ja hänhän on myös veneen isäntä! Ja niinkin hullusti saattaisi olla, että hän on leski — ja se olisi kaikkein ilkeintä.

„Saman tekevää ovatpa poikamiehiä tai leskiä, mutta kaikki jotka miss Ruthin näkevät tahtovat saada hänet vaimokseen, ja ellei se tapahdu yksinomaan hänen kauniin muotonsa vuoksi niin ainakin hänen isänsä rahojen tähden."

„Isänsä rahojen tähden!" huudahdin minä. „Mitä te nyt oikein puhutte?"

„Niin juuri, rahojen tähden", sanoi mrs Lecks varmalla äänellä, „sillä kukaan ei ole niin kitsas ja säästäväinen kuin hän, ellei hänellä olekin oikein suuria summia."

„Ja te tiedätte yhtä hyvin kuin mekin", sanoi mrs Aleshine, „että niissä maissa missä hän on ollut, ovat pakanat hyvin kärkkäitä kullan ja hopean perään, rukoilevatpa he niitä epäjumaliltaankin, niin luuletteko, kun sellaiset pakanat käännytetään, etteivät lähetyssaarnaajat osaisi vietellä heiltä heidän omaisuuksiaankin? Mr Enderton on luullakseni kääntänyt tuhansia pakanoita?

Nyt purskahdin minä makeaan nauruun. Mutta mrs Lecks nuhteli minua siitä.

„Kuulkaahan, mr Craig", sanoi hän, „tässä ei ole mitään naurettavaa. Mrs Aleshine ja minä puhumme teille katsoen teidän omaa sekä miss Ruthin parasta. En tosin pane paljon arvoa hänen isäänsä, vaan hänen rahansa ovat yhtä hyviä kuin muidenkin. Ja vaikka he olivatkin pakoitetut jättämään matkalaukkunsa laivaan, voi kyllä huomata siitä vähästä mitä heillä on mukanaan, että he ovat tottuneet mitä parhaimpiin olosuhteisiin. Mrs Aleshine ja minä valvoimme kauan eilen illalla ja keskustelimme tästä asiasta, tullen siihen päätökseen, että näin hyvää tilaisuutta ei teille tämän jälkeen tule. Kun lisäksi ajattelette, että hänen isänsä on pappi ja voi vihkiä teidät siinä silmänräpäyksessä, niin ettekö todella itsekin älyä, miten tuhmaa olisi lykätä asia tuonnemmaksi.

„Nyt täytyy minun mennä laittamaan illallista", virkkoi mrs Aleshine ja nousi, „mutta minä toivon, että istuessanne aterialla vasta-

päätä miss Ruthia ja katsoessanne hänen silmiinsä, te muistatte, mr Craig, että kolme neljänneskorttelia jauhoja päivässä on vähin määrä millä ihminen voi elää, ja että aika rientää."

„Toivon ettette ole maininneet miss Endertonille mitään tästä asiasta", sanoin minä.

„Emme", sanoi mrs Aleshine. „Koska kerran teidän asianne on kosia, katsoimme tietysti sopivaksi puhua siitä juuri teille. Ja koska itsellämmekin on kokemusta tällaisista tapahtumista, tiedämme, että jos odottamattomasti tyttöä kosii, sitä helpommin hän taipuu, jos hänellä kerran on aikomus taipua."

Tämän jälkeen jättivät rouvat minut ja minä seisoin siinä puoliksi nauraen, puoliksi vihastuneena.

Minulla ei ollut ollenkaan tarkotusta kosia miss Ruth Endertonia. Hän oli kyllä perin mieilyttävä, vilkas ja iloinen tyttö sekä — mikäli minulla oli syytä otaksua — myöskin viisas ja ymmärtäväinen, vaan siitä kun hänet ensi kerran tapasin ei ollut kulunut vielä muuta kuin neljätoista päivää, eikä mikään avioliittotuuma suinkaan ollut lentänyt aivoihini. Mutta luulivatkohan nyt mrs Aleshine ja mrs Lecks tai — se kaikkein merkittävintä — luulikohan miss Endertonkin, että minä aioin häntä kosia?

Suureksi tyytyväisyydeksi sain viimeiseen kysymykseen kuitenkin heti vastauksen, sillä miss Ruth saapui siinä samassa juosten rantaan ja huusi minulle tavallisella teeskentelemättömällä, reippaalla tavallaan — tavalla, jolla nainen kohtelee ystäväänsä, vaan ei siten kuin hän tekee aavistaessaan kosimista. Hänen olennostaan ei nyt näkynyt yhtä enemmän tietoisuutta mrs Lecks'in ja mrs Aleshine'n suunnitelmasta kuin saattoi näkyä silloinkaan, jolloin hänet tapasin ensimäisen kerran.

Mutta soudellessani hänen kanssaan luotojen välissä tunsin minä sellaisen tunteen, mikä tähän saakka oli ollut minulle aivan outo.

Eihän ollut olemassa mitään syytä mrs Lecks'in ja mrs Aleshine'n olettamuksiin, vaan ajatuskin siitä, että he olivat ajatelleetkin jotain sellaista, vaikutti minuun tavattoman häiritsevästi. En tuntenut enää samallaista rauhaa ollessani miss Ruthin seurassa kuin tähän saakka.

Minun luullakseni ei hän huomannut mitään muutosta minussa, sillä hän nauroi ja jutteli yhtä avonaisesti kuin ennenkin ja kertoi,

miten kovin hauskalta hänestä tuntui olo tuolla yksinäisellä merensaarella.

Palatessamme tapasimme mrs Aleshinen.

„Aikomukseni on kattaa teille kahdelle illallinen tuonne puun alle“, lausui hän. „Olemme kaikki syöneet vähän aikaisemmin kuin tavallisesti, sillä matruuseilla oli kova nälkä. Isällenne vein ruoan kirjastohuoneeseen, missä hän vielä parhaillaan toisella kädellä pitää kirjaa toisella liikuttelee lusikkaa teelasissa, siksi kun jok'ikinen nesteen pisara on vähitellen loiskahtanut lattialle, vaan se ei tee suinkaan mitään, sillä heti huomenaamulla pesen minä sen paikan permantoa

Miss Ruth oli tähän sangen tyytyväinen, ja minä puolestani huomasin siinä ensi askeleen niiden aikomuksien toteuttamiseksi, jotka tiesin heillä olevan. Samalla kun istuin pöytään kuiskasi mrs Aleshine minulle hiljaa:

„Muistakaa alkaa kolme neljäsosa-korttelilla!“

Sen jälkeen hän poistui.

„Eivätkö teidänkin mielestänne mrs Lecks ja mrs Aleshine ole tavattoman hyviä ja kilttejä?“ lausui miss Ruth kun hän lusikalla sekoitteli teetään. „He näkyvät alinomaa ajattelevan vain miten he parhaiten voisivat osoittaa ystävällisyyttä toisia kohtaan.“

Minä olin täydellisesti samaa mieltä miss Endertonin kanssa, mutta ajattelin samassa, että tietäisipä hän vaan, minkälaista ystävällisyyttä nuo naiset koettivat osoittaa häntä kohtaan.

„Joko olette yrittäneet lähestyä?“ kysyi mrs Lecks minulta seuraavana päivänä.

Vastattuani hänelle, etten ollut koettanut lähestyä miss Ruthia sillä tavoin kuin hän tarkotti, läksi hän luotani totisena ja huolestunein kasvoin.

Muutamia tunteja sen jälkeen sai mrs Aleshine minut käsiinsä.

„Nyt on ilmestynyt vielä yksi syy kiirehtimään teidän kosintaanne. „Nuo merimiehet eivät näy tulevan toimeen ilman tupakkaa, ja mrs Lecks on myynyt sitä heille eräästä laatikosta, jonka hän löysi kaapista. Ne saivat kokonaisen kupillisen viidellä centillä, ja minun mielestäni se on tavattoman halpa hinta, mutta hän sanoi, että kaukaisilla saarilla ovat hinnat aina huokeat ja hän on käärinyt rahat

pieneen paperiin, jolle hän kirjoitti: „Merimiesten maksamia tupakkarahoja!" Paketin on hän laskenut inkivääriruukkuun. Nyt on niiden rahat melkein lopussa ja mrs Lecks on sanonut, ettei hän anna heille hiventäkään mr Dusanten tupakoista, elleivät he siitä suorita maksua. Ja kun eivät ne nyt enää saa tupakkaa jättävät he tietysti tämän saaren ennen kuin jauhotkaan ovat loppuneet."

Tämä oli nyt uusi keino saada minut kiirehtimään kihlaustani, jonka mrs Lecks ja mrs Aleshine olivat sydämiensä syvyydessä päättäneet tapahtuvaksi!

Minulla puolestani ei ollut ollenkaan halua vielä lähteä saaresta ja toivoin sen kerran tapahtuvan jollain paremmalla aluksella kuin soutuveneellä.

Estääkseni matruuseja rupeamasta ajattelemaan liian aikaista lähtöä saaresta annoin heille tarpeeksi rahaa tupakan ostoon. Luulen kuitenkin, että minä tällä teollani pahoitin mrs Lecks'in ja mrs Aleshine'n mieliä. Mutta enpä olisi luullut, että minun pienellä lahjallani oli sellainen vaikutus.

Eivät he minulle mitään sanoneet, mutta heidän käytöksestään ja kasvojensa ilmeistä saatoin päättää, että he katsoivat minun tehneen kunnottoman teon. Kahteen päivään en kuullut montaa sanaa heidän suustaan. Vihdoin tuli mrs Aleshine luokseni ja ilmoitti minulle erään päätöksen, jonka minä katsoin olevan heidän myötätuntoisuutensa korkeimman huipun.

„Mrs Lecks ja minä koetamme nyt noudattaa suurinta mahdollista säästäväisyyttä", lausui hän minulle surullisena ja kostein silmin. „Me annamme merimiesten syödä enemmän kalaa, ja hän ja minä lakkaamme kokonansa syömästä leipää, koettaen korvata sen jollain muulla saatavissa olevalla ravinnolla. Te ja miss Ruth sekä hänen isänsä saatte kukin päivittäin kolme neljänneskorttelia jauhoja."

Nämä sanat liikuttivat minua syvästi. Enhän voinut sallia, että nämä hyväsydämiset naiset puolittain näkisivät nälkää valmistaakseen minulle pitemmän ajan kosimiseen. Minä lausuinkin nyt aivan totisena mrs Aleshinelle:

„Heittäkää koko ajatus rakkaudesta ja kosimisesta! Sehän on paljasta hulluutta! Ja eläkäämme kaikki rauhallisina ja tyytyväisinä kuten ennenkin. Jos ruokavarat loppuvat ennen kuin Dusantet tule-

vat, niin eihän meillä sitten ole muuta neuvoa kuin lähteä täältä soutuveneellä, vaan siihen hetkeen saakka nauttikaamme elämästämme täällä niin paljon kuin voimme ja olkaamme keskenämme yhtä hyviä ystäviä kuin ennenkin!"

Mutta se oli samaa kuin puhua jollekin niistä palmuista, joiden lehdet yllämme värähtelivät.

„Se jauhomäärä, minkä mrs Lecks, minä ja nuo kolme merimiestä voimme säästää teille, pitentävät aikaa neljä päivää."

Koko sen ajan minkä pastori Enderton oli oleskellut saaressa oli hän joko istuskellut kirjastohuoneessa tai hajamielisenä kävellyt rannalla.

Jostain selittämättömästä syystä oli hänen rauhallisuutensa nyt kuitenkin äkkiä loppunut. Hän tuli levottomaksi, tyytymättömäksi ja teki muistutuksia ruoasta ja asunnosta. Sen sijaan että hän ennen oli istunut kirjastossa alkoi hän nyt pari kirjaa kainalossaan käyskennellä ympäri saarta ja heittäytyi pitkälleen milloin minnekin, kuitenkin pian jälleen siitä nousten.

Eräänä iltapäivänä ollessamme miss Ruthin kanssa soutelemassa, näimme mr Endertonin tulevan rantaan. Tultuaan lähemmäs huusi hän tyttärelleen:

„Ruth, tule heti maihin! Jos tahdot hengittää raitista ilmaa voit yhtä hyvin kävellä minun kanssani kuin soudella — kenen kanssa tahansa."

Nämä epäkohteliaat ja kovat sanat saivat veren nousemaan kasvoihini ja miss Ruth tuli kalman kalpeaksi häpeästä ja nöyryytyksestä. Hänen isänsä ei ennen ollut lausunut sanaakaan ystävällistä suhdettamme vastaan, jonkavuoksi tämä hyökkäys tuntui anteeksiantamattomalta.

„Olkaa hyvä ja laskekaa minut maihin", sanoi miss Ruth.

Minä noudatin hänen pyyntöään sanaakaan sanomatta, sillä en luottanut tarpeeksi itseeni voidakseni puhua.

Hän lähti kävelemään isänsä seurassa, joka murisi, ettei tytär koskaan viihtynyt hänen seurassaan.

Tunti tämän jälkeen astuin minä muuatta niistä poluista, jotka johtivat metsään. Olin vieläkin kiihoittunut, joskin kuumin kuohu oli

jonkun verran ehtinyt mennä ohi. Jouduttuani erään mutkan kohdalle aukeni eteeni näköala mereen saakka.

Siellä alhaalla näin mr Endertonin istuvan sillä penkillä, mistä olin löytänyt Emilyn kirjan. Hän istui selkä minuun päin ja näytti syventyneen lukemiseensa. Noin keskimatkalla hänen ja minun välillään asteli miss Ruth hiljaa vastaani. Hänen katseensa oli tähdätty maahan ja hän ei ollut vielä huomannut minua.

Minä vetäydyin sivulle ja vartosin häntä. Vasta kun hän oli tullut aivan lähelle, sanoin hänelle:

„Miss Ruth, onko isänne sanonut teille jotain minusta?"

Hän katsahti äkkiä ylös, nähtävästi hyvin hämmästyneenä siitä että tapasi minut.

„On", vastasi hän, „hän on sanonut sen olevan sopimatonta, että minä olen niin paljon teidän kanssanne yhdessä."

Näissä sanoissa piili jotain, mikä saattoi suuttumuksen uudestaan kuohahtamaan minussa. Mr Endertonin käytöksessä oli niin paljon sopimattomuutta ja kunniattomuutta — niin paljon vääryyttä ja tyranniutta, että se leimahutti vihan tunteita minussa palamaan. Minut oli loukkaavalla tavalla sysätty syrjään — minua oli kohdeltu iljettävällä tavalla. Minulta tahdottiin riistää jotain, jota minä nyt tunsin — rakastavani.

„Ruth", lausuin minä, mennen aivan lähelle häntä, „oletteko halukas seurustelemaan kanssani yhtä paljon kuin ennenkin?"

Ellei miss Ruth olisi viettänyt suurinta osaa elämästään sellaisella syrjäisellä seudulla kuin Nan-fu-tschang ja ellei hän olisi elänyt teeskentelemättömien, avosydämisten lähetyssaarnaajain keskuudessa, joilta hänen ei ollut tarvinnut peitellä tunteitaan, ja ellei hän koskaan olisi ollut tuntematta sellaisia tunteita, joita hänen oli pitänyt kätkeä, niin enpä luule, että hän nyt, vastatessaan minulle, olisi kohottanut silmänsä minuun katsein, joista johtui ajattelemaan syvää, sinistä, kevyen kesä-autereen takaista taivasta. Ja luulenpa, ettei hän myöskään olisi avoimesti vastannut minulle:

„Tietysti olen halukas."

„No niin, muodostakaamme siis suhteemme sellaiseksi, että sitä kutsutaan sopivaksi!" lausuin minä ja suljin hänen molemmat kätensä omiini.

Silloin antoi hän minulle silmäyksen, joka loisti taivaista, himmentymätöntä kirkkautta — ja niin oli kaikki ratkaistu.

Noin viisi minuuttia sen jälkeen sanoin minä hänelle:

„Ruth, menemmekö nyt puhuttelemaan isääsi?"

„Menkäämme!" vastasi hän, jonka jälkeen me lähdimme polkua pitkin alas rantaan.

Lähetyssaarnaaja istui edelleen selkä meihin päin. Hän oli niin kiintynyt kirjaansa, että minä saatoin hänen huomaamattaan pitää käsivarteni Ruthin vyötäisten ympärillä siihen saakka kunnes olimme aivan lähellä häntä. Minä tartuin hänen käteensä ja niin menimme me hänen luokseen.

„Isä", lausui Ruth, „mr Craig ja minä aiomme mennä naimisiin."

Tämän kieltämättä äkkinäisen ja hämmästyttävän ilmoituksen kuultuaan nosti mr Enderton silmänsä, katsoen ensin tyttäreensä ja sitten minuun. Tämän jälkeen laskeutui hänen katseensa jälleen ja hän tuijotti merelle.

„No, isä", sanoi Ruth hieman kärsimättömästi, „mitä sanot sinä asiasta?"

Mr Enderton kumartui alas ja poimi maasta lehden, jonka hän asetti kirjan avoinna olevaan väliin, sulkien sen sitten.

„Tekemäsi ehdotus", virkkoi hän, „on minusta viisas useammaltakin kuin yhdeltä näkösannalta. Niin", jatkoi hän hieman vakavana, „luulen tosiaankin, että sellainen järjestely on sangen hyvä. Minua ei nimittäin ollenkaan ihmetyttäisi, vaikka olisimme pakoitetut oleskelemaan tällä saarella kauankin, eikä minua sitäpaitsi erikoisesti haluta täältä lähteäkään. Ja kun olet saavuttanut johtavan aseman taloudenhoidossa, niin toivon sinun pitävän huolta siitä, että kaikki toimitetaan enemmän mukavuuden ja hienojen vaatimusten mukaisesti kuin tähän saakka — varsinkin ruoka on saatava maukkaampaa."

Ruth ja minä katsoimme toinen toisiimme ja lupasimme sen jälkeen aina, sekä täällä saarella että muualla, koettaa tehdä mr Endertonin elämän niin mukavaksi ja onnelliseksi kuin suinkin.

Tämä oli hyvin paljon luvattu, mutta sillä hetkellä me olimme niin onnellisia ja kiitollisia.

Sitten hän nousi ja puristi meidän molempien käsiä, jonka jälkeen me jälleen jätimme hänet kirjansa pariin.

Kun Ruth ja minä lähestyimme huvilaa seisoi mrs Aleshine pihamaalla keittiörakennuksen lähellä. Nähtyänsä meidät katsoi hän ensin meitä pitkään ja tutkivasti, jonka jälkeen huomasin ihmeellisen eleen hänen kasvoillaan. Samassa nosti hän molemmat kätensä ilmaan ja sanaakaan sanomatta syöksyi sisään huvilaan.

Ennen kuin Ruth ja minä olimme edes ehtineet sinne ryntäsivät mrs Lecks ja mrs Aleshine meitä vastaan. Ja sellaisella innolla ja riemulla, jollaista en heissä ennen ollut nähnyt, kiirehtivät he luoksemme sekä syleilivät ja suutelivat Ruthia suurella sydämellisyydellä. Sen jälkeen kääntyivät he minun puoleeni ja puristivat iloisena käsiäni. Heissä säteili meitä kohtaan mitä riemukkain myötätunto.

„Samassa silmänräpäyksessä kuin näin teidät“, virkkoi mrs Aleshine, „saatoin heti huomata, että kaikki oli päätetty ja selvää. Niin varma minä olin asiasta, etten edes mitään kysellytkään.“

Minä aloin nyt pelätä, etteivät nuo kiltit rouvat sokeassa ilossaan vain ryhtyisi kertomaan Ruthille niistä suunnitelmista, jotka he liittivät meidän avioliittoomme, tai siitä, miten vastenmielisesti minä olin tämän askeleen ottanut. Mrs Aleshine näytti lukevan minun ajatukseni kasvoistani, koska hän, kokonaan loistaen ulkonaista ja sisäistä tyytyväisyyttä, nyhkäisi minut sivulle.

„Teidän ei tarvitse pelätä, että olisimme jotain maininneet miss Ruthille, tai että hänelle vast'edeskään mitään virkkaisimme. Parempi on hänen antaa uskoa, että te itse olette tämän kaiken kypsyttäneet.“

Minua hiukan harmitti, että he luulivat jonkun voivan minua johtaa tällaisissa asioissa, vaan tällä onnen hetkellä pidätin itseni ja ainoastaan hymyilin.

„Minä olen niin iloinen, etten voi sitä sanoin selittää“, jatkoi mrs Aleshine, kun Ruth ja mrs Lecks olivat kääntyneet mennäkseen sisään.

Minäkin aioin seurata heitä, vaan mrs Aleshine pidätti minut.

„Oletteko puhutelleet pappia? kysyi hän.

„Olemme“, vastasin minä, „ja hän oli hyvin tyytyväinen. Se minua todellakin kummastuttaa, sillä näinä päivinä on hän ollut kovin ynseällä tuulella.“

„Niin onkin ollut“, myönsi mrs Aleshine, „totisesti on hän tähän aikaan näyttänyt perin pippurimaisia oireita. Katsokaahan, mr Craig, me olimme mrs Lecks'in kanssa yhtä mieltä siitä, ettei ollut oikein

Dusanteja kohtaan antaa tuon rikkaan lähetyssaarnaajan maksaa omasta ja tyttärensä puolesta vain neljä dollaria viikossa, ja niin me päätimme, että ellemme saisi kiskotuksi häneltä enempää yhdellä niin ainakin jollain toisella tavalla. Oikeudenmukaistahan on, että joka ei maksa enempää ei myöskään saa enemmän kuin muutkaan. Senvuoksi olemme alkaneet antaa hänelle enemmän kalaa, mutta vähemmän leipää — aivan samoin kuin merimiehillekin. Samoin on hän myöskin saanut laihempaa teetä, eikä ainoatakaan sokeripalasta enempää kuin mitä on välttämätöntä. Ja sardiinilaatikoita, niitä minä en millään muotoa hänelle avaisi, sillä miksi ne eivät saisi jäädä Dusanteille, vaan nyt hän väittää, että hän sai jo Kiinassa enemmän kalaa kuin häntä halutti syödä. Sitten päätimme myöskin, että kirjastohuone oli puhdistettava, ja sen me panimmekin täytäntöön lainkaan välittämättä hänen murinastaan. Muuten, onko kuultu, että kenkään saa hienon makuuhuoneen ja hyvän ruoan sekä oikeuden käyttää kirjastoa neljällä dollarilla viikossa? Ja kun meitä ei tarvittu kahta siivoamaan yhtä huonetta, puhdisti mrs Lecks etuhuoneen, jonne hän oli kirjoineen siirtynyt. Sitten tulimme me ajatelleeksi mr Dusanten aamunuttua. Eihän ole kohtuullista, että hän saisi käyttää sitä samaan maksuun! Siksi me pesimme sen, priiskoitimme siihen vähän kamferttia ja veimme ylisille. Tahdoimme kaikella tällä näyttää, että jos hän edelleenkin käyttäytyy mokomalla saiturimaisella tavalla, niin on hänen parasta siirtyä tekemisiin muiden kuin meidän kanssa. Minä kyllä huomasin, ettei hän ollut tyytyväinen, sillä enpä ikänäni ole tavannut ketään yhtä mukavuuden ja levon haluista herrasmiestä kuin hän. Mutta me emme ole hänestä välittäneet. Mrs Lecks ja minä olimme sitä mieltä, että tällainen mielenosoitus tekee hänelle hyvää. Hän oli niin kiintynyt vain itseensä, ettei hän edes huomannut tyttärensä alinomaa seurustelevan erään nuoren miehen kera, johon hänen sydämensä päivä päivältä kiintyi yhä enemmän, kun taas tuolla nuorella miehellä ei ollut aikomustakaan mennä tytön kanssa naimisiin. Jaa'a, sen me voimme todistaa."

„Mrs Aleshine", sanoin minä ja heitin häneen terävän katseen „luulen, että mrs Lecks ja te olette saaneet tahtonne läpi ja kiirehtineet tämän asian päättymistä."

Hän vastasi rauhallisesti ja tyytyväisenä:

„Olemmepä niinkin! Tämä oli viimeinen mahdollisuus, eikä sen toteuttaminen käynyt erittäin vaikeaksi."

Mrs Lecks, jonka käytös viime päivinä oli ollut minua kohtaan kylmä ja ankara, muuttui nyt jälleen yhtä iloiseksi kuin ennenkin. Kuitenkaan ei hän malttanut olla tapahtuman johdosta jotain lausumatta ja niin virkkoi hän kerran nuhtelevasti:

„Minun täytyy myöntää, että olin vähällä saada teistä huonon käsityksen, mr Craig. Minun mielestäni ei nuori mies, joka ei heti ymmärrä onneaan, ole koskaan arvoinen sitä saamaan. Ja ellei miss Ruthin isä olisi asettunut väliin ja aiheuttanut ratkaisua, olisin todellakin surkutellut teitä. Mutta nyt on kaikki hyvin, eikä siis ole syytä enää puhua viimevuotisesta lumesta. Nyt ei meillä ole muuta tekemistä kuin hommata häät."

„Häät!" huudahdin minä.

Mrs Lecks silmäili minua harmin ja surkuttelun sekaisella katseella.

„Mr Craig, jos kukaan on holhoojan tarpeessa niin juuri te", lausui hän. „Minä sanon nyt teille kerta kaikkiaan, ettei ole luottamista mr Endertoniin kauempaa kuin hän on näkyvissä. Hän antaa miss Ruthin mielellään teille nyt, kun hän vielä luulee, että te olette tämän huvilan omistaja ja kun hän kuvittelee, miten mukavata hänelle tulee sen jälkeen kuin hänen tyttärestään tulee talon valtijatar. Vaan joutuupa hän täältä pois ja löytää jonkun toisen mieleisensä nuoren miehen, joka on halukas ottamaan hänet taloonsa ja antaa hänelle ruokaa ja kirjastonsa käytettäväksi ilmaiseksi, niin saattaapa olla mahdollista, että hän suo teidän menevän niin pitkälle kuin pippuri kasvaa. Ja miss Ruth taas ei ole sellainen tyttö, joka menee naimisiin vasten hänen tahtoaan, kun hän vain avaa raamatun ja laskettelee sieltä hänelle epistoloita. Niin, sen sanon teille, että jos teidän tienne silloin kuin täältä lähdemme käyvät eri tahoille, niin ei kukaan ihminen tiedä, milloin ne jälleen yhtyvät, sillä jumala ties, minne hän tytön kuljettaa. Hän on mies joka yht'äkkiä päättää matkansa ja olonsa oman mukavuutensa perusteella."

„Tietysti olen minä halukas menemään hänen kanssansa naimisiin niin pian kuin suinkin", sanoin minä, „vaan luulenpa, etteivät Ruth ja hänen isänsä pidä sellaisesta kiireestä."

„Älkää totutelko uskomaan asioita, joista teillä ei ole varmuutta. Se aiheuttaa vain esteitä. Menkää hänen isänsä luokse ja jutelkaa asiasta, ja jos te vain saatte hänet suostumaan, on helppoa taivuttaa tyttö. Minä kyllä vakuutan, että tästä kaikesta tulee hyvä. Parasta on, että esitätte vihkimisen tapahtuvaksi huomenna, sillä voihan tapahtua, että me lähdemme täältä hyvin pian, ja sitä ennen täytyy meidän tehdä suursiivous, meidän täytyy leipoa ja laittaa ruokaa.

Minä noudatin hänen neuvoansa ja esitin asian mr Endertonille.

„Sir", lausui hän, laskien pois kädestään kirjan „teidän ehdotuksenne on merkillinen, hyvin merkillinen, se täytyy minun sanoa. Vaan lähemmin ajateltuani ei se kuitenkaan ole sen merkillisempi kuin monet muutkaan seikat, joita olen maailman varrella nähnyt. Uskonlahkoihin ja eri kirkkokuntiin kuuluvain kansain keskuudessa olen nähnyt yhtä merkillisiä, aivan yhtä merkillisiä tapahtumia. Ja myönnänpä, että tällaisissa asioissa vihkimisen vissi kiirehtiminen on hyväkin sekä morsiamelle että sulhaselle. Minusta on sitäpaitsi tuntunut hyvin ikävältä, että tyttärelläni on pienessä kodissamme muita naisia alempi asema, niin ettei hän saa järjestää taloudellisia seikkoja minun hyväkseni ja mukavuudekseni. — No niin — mielestäni on sopivaa, että vihkiminen tapahtuu huomenna. Vaikka sataisikin, ei tilaisuutta silti ole tarvis lykätä tuonnemmas."

Ehdotus häiden viettämisestä seuraavana päivänä ei oikein miellyttänyt Ruthia. Hän ei ollut ollenkaan valmistunut niin pikaiseen avioliittoon. Lopuksi antoi hän kumminkin perää — tosin enemmän mrs Lecks'in ja mrs Aleshine'n vaikutuksesta.

Koko jälelläolevan päivän olivat merimiehet täydessä touhussa. He kantoivat sisään viheriäisiä puunoksia, joilla koristivat etusalin. Mrs Aleshine johti valmistuksia.

Molemmat naiset olivat kokonaan antautuneet juhlatouhuun. Niinpä paistettiin suuret määrät torttuja ja muita leivoksia senkin seitsemät lajit.

Sitäpaitsi auttoivat he Ruthia laittamaan pukuansa edes jonkun verran morsiamen asuksi sopivaksi. Muutamia kauniita koristeita lainattiin Emilyltä tai Lucillelta — oli vaikeata tietää kummaltako —, ja kun ne oli silitetyt ja poimutetut kiinnitti Ruth ne pukuunsa sel-

laisella aistilla ja maulla, että hää-aamuna oli hän mielestäni ihanin morsian mitä ikänä olin nähnyt.

Matruusit olivat pesseet vaatteensa ja esiintyivät harjattuina ja kammattuina.

Mrs Aleshine ja mrs Lecks pukeutuivat niin hienosti kuin suinkin ja mr Endertonin kasvot saivat kaikkein papillisimman muodon, kun, hän etusalissa astui pöydän taakse, vihkien Ruthin ja minut.

„Kaikki nämä laitelmat ovat kiitettävän maukkaita", virkkoi mr Enderton istuttuamme juhlapöytään. „Muuten, rakas Ruth tyttäreni, minusta tuntuu, että avioliittosi vaikutus on jo alkanut, sillä minulla on ollut kerrassaan hyvä ruokahalu ja minusta on tuntunut miellyttävämmältä ja mukavammalta kuin ennen."

„Siinä ei ole ihmettelemistä", kuiskasi mrs Aleshine minulle, „sillä heti kuin saimme tietää kihlauksestanne, lisäsimme me hänen lasiinsa kokonaisen lusikallisen teetä ja lopetimme myös oitis kirjastohuoneen siivoamisen.".

Kahtena seuraavana päivänä tehtiin saarella ahkerasti työtä.

Mrs Lecks ja mrs Aleshine tahtoivat lähtiessään saaresta jättää huvilan mitä parhaimpaan kuntoon ja järjestykseen, etteivät Dusantet kotiin saapuessaan olisi tyytymättömiä. Molemmat rouvat halusivat tietysti myöskin jättää hyvän käsityksen itsestään panemalla kaikki vielä parempaan kuntoon kuin mitä alunpitäen oli ollutkaan.

Mr Enderton ihmetteli suuresti näitä matkavalmistuksia. Hän oli hyvin tyytyväinen oloonsa saarella ja oli valmistautunut oleskelemaan siellä kauan, varsinkin nyt, kun hän oli luullut kiltin ja tottelevaisen tyttärensä astuvan mrs Lecks'in paikalle ylijohtoon.

Vaikka olimmekin hänelle selvästi ja perinpohjaisesti selittäneet, että ruokavaramme olivat lopussa, joten meidän oli lähdettävä soutamaan jollekin asutulle saarelle, luuli hän varmasti meidän muodostaneen salaliiton häntä vastaan, ja tuli senvuoksi kovin pahatuuliseksi.

Tämä hänen mielenmuutoksensa sai minut huomaamaan, miten oikea käsitys mrs Lecks'illä ja mrs Aleshine'lla oli ollut hänestä. Jos minä olisin lykännyt avioliiton solmimisen Ruthin kanssa tuonnemmas olisi minun onneni joutunut kokonaan hänen oikkujensa valtaan.

Eräänä kauniina aamuhetkenä alotimme sitten Ruth ja minä häämatkamme avonaisella soutuveneellä.

Mr Endertonille laitettiin mukava paikka perässä ja Ruth sijoittui häntä lähelle. Mrs Lecks ja mrs Aleshine istuivat vastapäätä toisiaan, kummallakin ruskea paperikäärö kainalossaan, — ne olivat hengenpelastusvyöt, joiden varassa he olivat tulleet saareen. He aikoivat säilyttää ne rakkaina muistoina.

Mrs Aleshine oli varustanut mukaan suuren ruokasäkin, ja kaikki olimme iloisia ja tyytyväisiä — mr Endertonia lukuunottamatta, jonka ei oltu annettu ottaa mukaansa muutamia mr Dusanten kirjoja.

„Kunpa jauhot vaan olisivat riittäneet", sanoi mrs Aleshine, „en olisi tahtonut jättää saarta ennen kuin olisin saanut näyttää Emilylle ja Lucillelle — kumpi heistä mahtaakin hoitaa taloutta? — mitä kaikkea me olimme tehneet ja mitenkä heidän omaisuuttaan hoitaneet. Vaan kun he palaavat". lisäsi hän, „ja saavat lukea sen kirjeen, jonka mr Craig heille kirjotti ja jätti sinne, kun he saavat tietää, mitä kaikkea heidän huvilassaan on heidän poissaollessaan tapahtunut, ja kun he lukevat, miten onnellisiksi kaksi meidän joukostamme on siellä tullut ja että kaksi muuta — tarkoitan mrs Lecks'iä ja itseäni — olemme luopuneet Japanin matkastamme ja päättäneet sensijaan kirjottaa pojalleni, että hän tulisi kotiin Amerikaan sekä jäisi sinne synnyinmaahansa elämään ja olemaan — niin, elleivät Dusantet ole kaikkeen tähän tyytyväiset, niin ei kenenkään ihmisten ikänä tarvitse nähdä vaivaa koettaa tehdä heitä tyytyväisiksi."

„Se on totta se", vahvisti mrs Lecks. „Hääkortti on etusalin pöydällä, eikä missään näy tomuhiventäkään, ja sitäpaitsi on inkivääriruukussa maksu ruoasta ja asunnosta."

NELJÄS LUKU.

Lumimyrskyssä.

Otettuamme jäähyväiset tuolta Tyynen Valtameren keskellä sijaitsevalta pikku saarelta, missä olimme viettäneet niin monta onnellista päivää sekä solmineet rakkaita ystävyysliittoja, ja missä minä olin oppinut tuntemaan Ruthin, josta oli tullut minun vaimoni, soudimme ulapalle taivaan siintäessä helakan sinisenä ja meren hiljaa, rauhallisesti lainehtiessa. Meitä hyväili lämmin, leppoisa tuuli.

Aluksemme oli mukava ja hyvin varustettu. Siinä oli sitäpaitsi niin runsaasti tilaa, että mr Enderton saattoi vetää makean aamupäivä-unen. Annoimme hänen käyttää hyväkseen kaikkia mahdollisia etuja, sillä tiesimme hyvin, että hänen ollessaan tyytyväinen me parhaiten tulimme toimeen hänen kanssaan.

Pian nosti veneen päällikkö purjeenkin, jonka avulla me saavuimme vähän ennen yötä sille suurelle saarelle, joka oli matkamme päämaali ja jonka suunnan olimme osanneet määritellä merimiesten taskukompassin avulla.

Saapumisemme saareen, jossa asui muutamia valkoihoisia kauppamiehiä ja käsityöläisiä sekä pieni joukko alkuasukkaita, herätti suurta hämmästystä, sillä kun haaksirikkoon joutuneen laivamme miehistö ja matkustajat olivat saapuneet tälle saarelle, oli huomattu, että mrs Lecks mrs Aleshine ja minä puutuimme joukosta, ja he olivat paljon puhuneet siitä surullisesta kohtalosta, joka kaikesta päättäen oli tullut meidän osaksemme.

Kaikki onnettomuustoverimme olivat noin viikon saarella oltuaan päässeet jatkamaan matkaansa länteen eräällä purjelaivalla.

Meillä oli sitävastoin huono onni, sillä me olimme pakoitetut viipymään siellä kokonaisen kuukauden.

Sinä aikana käväisi siellä vain yksi laiva, mutta sen matka kävi länteen. Ja meillä, jotka olimme päättäneet palata Amerikaan, ei ollut siitä mitään hyötyä. Kuten sanottu, olivat mrs Aleshine ja mrs Lecks luopuneet Japanin matkastaan ja halusivat nyt innokkaasti päästä kotiin, sekä Ruth rakkaani ja minä toivoimme niin pian kuin mahdollista saada perustaa maallisen onnelamme jollekin kauniille paikalle Atlannin rannalla.

Mr Endertonin matkasuunnitelmasta emme kukaan tienneet. Hän oli ollut matkalla Yhdysvaltoihin, ja tuntui siltä, kuin eivät matkalla sattuneet ikävyydet olisi saaneet häntä luopumaan tuosta aikaisemmasta päämaalistaan.

Mrs Aleshine sai kuitenkin tilaisuuden lähettää länteen menevän laivan mukana kirjeen pojalleen.

Me asuimme sangen mukavasti erään kauppiaan omistamassa talossa. Mrs Lecks'illä ja mrs Aleshine'llä ei nyt ollut taloushommia, vaan tekivät he sen sijaan käsitöitä ja kuluttivat aikansa innokkaasti keskustellen.

Merimiehillämme oli nyt aina piiput täynnä tupakkaa ja he nauttivat täysin siemauksin levosta ja rauhasta. Ainoastaan mr Enderton oli tyytymätön pitkä-aikaiseen oleiluumme saarella. Hän riiteli, mörisi ja murisi sekä tuomitsi ankarasti höyrylaiva-yhtiöitä ja kaikkien purjealusten omistajia siitä, etteivät nämä olleet määränneet jokaisen laivansa poikkeamaan tälle saarelle, sillä voihan sattua, että sinne usein joutuu eteviä, oppineita ja huomattuja henkilöitä.

Lopuksi kuitenkin onnistui meidän päästä erääile kolmimastoiselle kuunarille, jonka matkan määrä oli San Francisco, jonne saavuimme hyvissä ajoin ja kelpo kunnossa.

Kauan emme kuitenkaan viipyneet mainitussa kaupungissa, vaan jatkoimme pian matkaamme mantereelle. Merimiehemme jäivät kuitenkin tänne päästäkseen matruuseiksi johonkin laivaan. He eivät saaneet mitään tietoja entisestä laivastaan, joka kuitenkin lienee päässyt Honoluluun, missä se tyhjennettiin ja miehistö hajaantui.

Koska vaimoni ja appeni olivat olleet pakoitetut jättämään suurimman osan matkavarustuksiaan laivaan, toivoin minä, että mr Enderton jäisi San Franciscoon huolehtimaan niiden takaisin saamisesta, tai että hän mahdollisesti matkustaisi Honoluluun itse niitä noutamaan. Tässä arvelussani erehdyin. Hän ei näkynyt välittävän mitään matkatavaroistaan, vaan tahtoi niin pian kuin mahdollista päästä jatkamaan matkaa itään.

Minä kirjoitin Honoluluun ja pyysin, että matkatavarat, jos ne olivat sinne saapuneet, viipymättä lähetettäisiin sieltä edelleen. Vähän sen jälkeen lähdimme kaikki viisi matkalle itävaltioita kohti.

Nyt oli syksy, ja vaikka halusimmekin saapua päämaaliimme ennen talven tuloa, katsoimme kuitenkin itsellämme olevan tarpeeksi aikaa jäädä ihailemaan muutamia Kalifornian luonnonkauniita seutuja. Ja huolimatta mr Endertonin vastustelemisesta teimme me useita pieniä, hauskoja huvimatkoja eri paikoille.

Eräältä tällaiselta matkalta palasimme raitiotiellä, jonka ainoat matkustajat me olimme. Ajoimme eräälle rautatienasemalle, missä meidän piti astua junaan. Matkalla pysähdyimme hetkiseksi erään vuoriryhmän juurelle hevosia vaihtaaksemme.

Tässä oli meillä valittavana kaksi tietä, toinen, joka oli muutaman engl. penikulman pituinen ja nousi ensin vuoren huipulle, sitten jälleen laskeutuen alas, siksi kun se joutui samalle korkeudelle kuin rautatienasema oli, sekä toinen, joka ensin kulki pitkän matkaa laaksoa pitkin, yhdistyen sitten jyrkän nousun jälkeen edelliseen tiehen.

Alkoi olla kylmä ja sekä pilvistä että tuulesta saattoi aavistaa rajuilman olevan tulossa. Ja koska ylätietä sellaisessa ilmassa katsottiin sopivammaksi, päätti ajomiehemme valita sen.

Neljän hevosen sijaan valjastettiin vaunujen eteen nyt kuusi, ja koska kaksi niistä oli nuorta ja virmaa, joten niitä oli vaikea ohjata vaunuista, istui ajomiehemme toisen ja muuan pienempi poika toisen selkään.

Mr Enderton, joka yleensä kovasti pelkäsi käyttää hevosia, vastusti noiden vauhkojen varsojen valjastamista vaunujen eteen. Mutta kun ei ollut toisia niiden sijaan, ei hänen vastustelujaan otettu huomioon.

Vaimoni ja minä istuimme perässä. Mrs Aleshine ja mrs Lecks tahtoivat nimittäin välttämättömästi, että me ottaisimme parhaat paikat. He olivat ikäänkuin muodostaneet komitean vaimoni ja minunkin huoltamiseksi. He kuvittelivat, että hän muka olisi hyvin heikko, joten häntä piti hemmotella. Vaikka hänellä olisi ollut kaksi äitiä, ei hän heiltä olisi saanut osakseen parempaa huolenpitoa kuin näiltä kahdelta lämminsydämiseltä naiselta.

He istuivat keskipenkillä ja mr Enderton istui aivan heitä vastapäätä. Hän oli kuitenkin niin peloissaan ja hermostunut, että hän yhtämittaa kääntyi katsomaan hevosia ja vilkuili, olisiko tiellä vaarallisia paikkoja. Mrs Lecks'illä ja mrs Aleshine'llä oli senvuoksi hyvin vastahakoista istua häntä vastapäätä. Ja kun heidän istuimensa saattoi kääntää, muuttivatkin he istumaan vastapäätä vaimoani ja minua.

Matka vuorta pitkin oli hankalaa ja edistyi hitaasti, joten oli jo vallan iltapäivä, ennen kuin saavuimme korkeimmalle kohdalle.

Senjälkeen aloimme ajaa aika vauhtia alaspäin, ja mr Enderton joutui vallan suunniltaan pelosta. Hän aukasi ikkunan ja huusi ajomiehille, että nämä ajaisivat hiljempää, vaan mrs Lecks veti hänen nutunliepeestä istumaan jälleen.

„Tahdotteko, että tyttärenne saa kuolemantaudin vilustumisesta, kun noin avaatte ikkunan?" Näin sanoen sulki hän ikkunan jälleen. „Luulen ajomiestemme ymmärtävän hoitaa asiansa ilman teidän neuvojanne. Eivät he kulje ensi kertaa tätä matkaa.

„Enkö minä siis teidän mielestänne saisi antaa määräyksiä ajomiehilleni?", kivahti mr Enderton.

Tähän kysymykseen ei mrs Lecks vastannut mitään — istua kökötti vaan vaiti, selkä häneen päin. Viime aikoina oli hänen välinsä mr Endertonin kanssa ollut hyvin kireä, eikä hän näyttänyt pienimpiäkään oireita tämän „epäkohdan" parantamiseen.

Mr Endertonin mielentila oli kerrassaan säälittävä, sillä hän kärsi tavattomasti nopeasta ajosta ja vaunun heittelehtimisestä. Minä kyllä selitin hänelle, että tällainen kulku raitiotiellä on sangen tavallista.

Vähän ajan perästä tulimme tasaiselle tielle ja valjakkomme pysähtyi. Mr Enderton nousi heti vaunuista puhutellakseen ajomiestä.

„Näitä hevosia ei vähällä hillitse", sanoi tämä, „ja minun mielestäni on parempi antaa niiden juosta kuin asettaa pyöriin jarrut. Ellei mikään paikka säry, ei ole vaaraa.

Mr Enderton katsoi sopivaksi itse tarkastaa vaunujen pyörät ja akselit, olivatko ne tyydyttävässä kunnossa. Hän tutkisteli joka paikan hyvin tarkkaan, mikä seikka suuresti näytti huvittavan ajomiestä, joka virkkoi minulle, että tuskin mr Enderton tarkastuksensa jälkeen oli asiain tilasta hullua harmaampi.

Minä puolestani ihmettelin, ettei appini sen jälkeen enään kiusannut ajomiestä. Ainoa mitä hän tahtoi, oli että hän lopun matkaa halusi istua tyhjäksi jääneellä kuskipenkillä. Sitä ei ollut vastaan kukaan, ja niin kapusi hän pukille.

Ajoimme jälleen alamäkeä, mutta nyt oli kulkumme niin epätasaista jyskytystä, että se vallan kauhisti. Äkkiä tuntuivat vaunut muuttavan suuntaa, ja samalla kun ne äkkiä kääntyen kallistuivat toiselle syrjälleen, törmäsivät ne jotain päin ja pysähtyivät.

Kuulin ulkoa kovan huudon, ja akkunasta näin kuusivaljakkomme ryntäävän eteenpäin hurjaa vauhtia, vaikka kahden hevosen selässä istuvat ajajat voimainsa takaa kiristivät ohjaksia.

Ruth, joka heilahti suoraan mrs Aleshine'n syliin, pelästyi kovasti ja huusi isäänsä. Minä jouduin törmäämään mrs Lecks'iin, mutta sain kuitenkin pian takaisin mielenmalttini, havaittuani, ettei kukaan vaunussaolijoista ollut vahingoittunut. Samassa hyppäsin ulos vaunuista. Keskellä tietä seisoi mr Enderton aivan vahingoittumattomana, onnellinen ilme kasvoillaan ja suuri sateenvarjonsa kainalossaan.

„Mitä on tapahtunut?" huusin minä. Samassa huomasin, että väliaisa oli katkennut.

„Mitään ei ole tapahtunut", vastasi mr Enderton. „Paremmin keksittyä menettelyä kuin mitä nyt on tapahtunut, tuskin koskaan sattuu. Me olemme pelastuneet murskautumasta moniksi kappaleiksi, ja voin lisätä, että sen on saanut aikaan minun nopea ja päättäväinen tekoni.

Tuijotin häneen ylen hämmästyneenä.

„Mitä tarkoitatte?" kysyin minä. „Mitä tekemistä teillä on ollut tämän onnettomuustapahtuman kanssa?"

„Suvaitkaa minun ilmoittaa, ettei tämä ole mikään onnettomuustapaus“, virkkoi mr Enderton. Heti kun alasmäki taas alkoi, huomasin minä meidän olevan mitä suurimmassa vaarassa. Ajomies oli liian uskalias, poika täysin kelvoton ja hevosia oli muutenkin mahdoton ohjata. Kun ei mies totellut minun määräyksiäni, ettekä tekään tahtoneet auttaa minua saamaan häntä ajamaan hiljempää, päätin hoitaa koko asian yksinäni. Vaunut olivat mielestäni saatava irroitetuksi aisoista. Niin kauan kuin olimme pakoitetut seuraamaan hevosia olimme auttamattomassa vaarassa. Minä ymmärsin kohta, mitä meidän oli tehtävä. Hevoset täytyi saada irroitetuiksi vaunuista, — olen lukenut laitteista, jotka varta vasten ovat tehdyt siihen tarkoitukseen. Tarkastellessani vaunujen pyöriä ja akseleita tein myös tarkat huomiot siitä, miten valjaat olivat kiinni vaunuissa. Huomasin silloin liikkuvan tangon, johon aisat olivat kiinnitetyt, ja jota taas piti kiinni vaunuissa kaksi hihnaa sekä suuri ruuvi, minkä toisessa päässä oli rengas ja toisessa rautamutteri. Ja sillä aikaa kun te juttelitte ajomiehen kanssa, ettekä panneet mitään huomiota minuun — joka olin ainoa ken vaaran todella aavisti — kiristin minä hihnoja, ja ilman minkäänlaisia työkaluja väänsin voimakkailla sormillani mutterin irti ruuvista. Sitten istuuduin kuskipenkille ja tunsin, että pelastuksemme oli minun käsissäni. Kun olimme jälleen lähteneet liikkeelle ja hevoset näkyivät käyvän entistä vauhkoimmiksi, kumarruin eteenpäin, pistin sateenvarjoni ruuvin renkaaseen ja sain sen suurella voimanponnistuksella kiskotuksi irti. Myönnän kyllä, etten tullut ajatelleeksi sitä mahdollisuutta, että toisten hevosten valjaat olivat kiinni tangon toisessa päässä, mutta olen usein havainnut, että kun suunnittelu muuten on viisas ja toiminta nopea, on onnikin mukana. Niinpä oli nyt onni minullakin. Kun takimmaiset hevoset tunsivat päässeensä vapaiksi ryntäsivät ne suin päin etumaisten päälle, niin että valjaat menivät vallan sekaisin, mikä seikka taas pelästytti hevosia niin kovasti, että ne hypähtivät sivulle, tanko taittui ja ajajien oli mahdotonta hillitä niitä syöksymästä eteenpäin. Katsoessani niiden jälkeen tunsin jonkinlaista ylpeydentunnetta sen johdosta, että minun oli onnistunut pelastaa itseni, tyttäreni ja matkatoverini uhkaavasta vaarasta.“

Hän vaikeni, hymyillen tyytyväisenä.

Ensi hetkessä en voinut lausua hänelle sanaakaan — niin suut-

tunut minä olin. Vaan jos olisin jotain sanonutkin, olisi minut kuitenkin keskeyttänyt mrs Lecks, sillä siinä samassa saapui hän luokseni ja tarttui minua käsivarresta. Hän oli hyvin ankaran näköinen ja kasvoissaan saattoi huomata kovan, teräksisen sävyn.

„Olen kuullut mitä hän kertoi", lausui hän, ja senvuoksi haluan vaihtaa sen miehen kanssa muutaman sanan. Vaimonne on tuolla mrs Aleshinen kanssa. Tahdotteko olla hyvä ja kävellä sinne. Voitte viipyä poissa neljännestunnin."

„Hyvä rouva", virkkoi mr Enderton, „minulla ei ole laisinkaan halua puhua teidän kanssanne."

„En ole kysynyt, onko teillä halua vai eikö", lausui mrs Lecks. „Mr Craig, viekää vaimonne niin kauas kuin mahdollista!"

Minä vedin Ruthin käsivarren kainalooni ja lähdin kävelemään hänen kanssaan tietä eteenpäin.

Hän oli hyvin iloinen siitä että tulin hänen luokseen ja tahtoi nyt innokkaasti tietää, mitä oli tapahtunut.

Minä kerroin hänelle kaikki, käyttäen mahdollisimman lieviä sanoja siitä mitä hänen isänsä oli tehnyt.

Ruth parka purskahti itkuun.

„Tahtoisin, että isä matkustaisi yksin!" huudahti hän. „Hän on niin hermostunut ja säikähtää niin pian, että olisi parasta, kun hän saisi itse pitää huolen itsestään, ja mekin olisimme onnellisemmat ilman häntä."

Olin täydestä sydämestäni samaa mieltä, mutta en sentään virkannut hänelle mitään.

Ruth kysyi nyt, mitenkä arvelin tämän seikkailun päättyvän.

„Ellei ajomiehelle ja pojalle satu mitään onnettomuutta", vastasin minä, „luulen heidän ratsastavan siksi kunnes tulevat sille asemalle, minne mekin aioimme, ja siellä hankkivat he särkyneen tangon sijaan uuden — tai tuovat he meille toiset vaunut. Ei hyödytä mitään, jos he palaavat ilman muuta."

„Mitenkä pian luulet heidän olevan täällä jälleen?" kysyi hän.

„Siihen kyllä kestää useita tunteja?" vastasin minä. „Ajomies mainitsi, ettei ennen asemaa ole yhtään taloa."

Ruth ja minä kävelimme erääseen mutkaan saakka, mistä näimme

pitkän kappaleen vuorenrinnettä alas puikkelehtivaa maantietä. Mutta emme huomanneet hevosiamme, emmekä muitakaan eläviä olentoja.

Palattuamme takaisin seisoi mr Enderton yksinään tiellä. Hänen kasvonsa olivat tuhkanharmaat, ja koko hänen ruumiinsa tärisi mielenliikutuksesta. Minusta näytti kuin hän olisi pudonnut alas joltain vuorenhuipulta ja säikähtänyt pahanpäiväisesti. Havaitsin helposti mistä oli kysymys, samoin kuin senkin, että hän olisi mieluummin ottanut kelpo selkäsaunan kuin kuullut ne rehelliset, mutta kiivaat sanat, jotka mrs Lecks oli syytänyt hänelle vasten naamaa

„Isä, mitä on tapahtunut?" huudahti Ruth. „Oletko sinä vahingoittunut?"

Mr Enderton tuijotti tyttäreensä tylsin, sekavin katsein ja kesti muutamia minuutteja, ennen kuin hän näytti oivaltavan, mitä häneltä kysyttiin.

„Vahingoittunutko? En. En ole vahingoittunut vähääkään. Tuumin tässä vain muuatta seikkaa. Minä aion kulkea jalan siihen kylään tai kaupunkiin, jonne meidän oli määrä saapua. Sinne ei voi olla enempää kuin seitsemän tai kahdeksan engl. penikulmaa, tuskin niinkään paljon. Tiehän viertää alaspäin ja minä ehdin saapua sinne ennen iltaa. Siellä voin toimittaa, että te pääsette täältä pelastumaan. Minä huolehdin, että teitä heti lähdetään noutamaan toisilla vaunuilla. Eihän niihin tyhmiin ajomiehiin voi luottaa. Ei", jatkoi hän, tehden kädellään torjuvan liikkeen, „älkää koettakokaan estää minua tekemästä sitä! Teidän ja toistenkin onni ja menestys on aina minulla likinnä sydäntäni. Vastoinkäymiset eivät minua masenna."

Sanaakaan sen enempää lausumatta alkoi hän astella tietä eteenpäin.

Nähdessäni hänen loittonevan tunsin suurta iloa. Hänen läsnäolonsa vaikutti minuun aina epämiellyttävästi, ja äskeinen tapahtuma oli ollut omiansa lisäämään vastenmielisyyttäni häntä kohtaan. Hän käveli yleensä hyvin nopeasti, ja helpostihan hän voisi asemalla toimittaa jotain meidän hyödyksemme.

Mrs Lecks istui tien vieressä. Hänen kasvonsa olivat vielä kovat ja ankarat, vaan niissä saattoi huomata nyt myöskin tyytyväisyyttä.

Ruth lähti noutamaan vaunuista vaippaansa, ja minä sanoin mrs Lecks'ille:

„No, te puhuttelitte mr Endertonia?"

„Puhuttelinko!" huudahti hän. Totta totisesti tein sen! Jos joku mies yleensä tietää, minkälainen hän on kiireestä kantapäähän saakka, ulkoa ja sisältä, sielunsa, ruumiinsa, nahkansa ja luittensa puolesta, sekä mitä hänellä on odotettavissa tässä ja tulevaisessa maailmassa, niin kyllä hän sen nyt varmaan tietää. Enkä minä kosketellut yksinomaan tämänpäiväistä tapausta. Minä tein hänelle selvää hänen käytöksestään aina siitä saakka, kun hän saarella murisi ruoka- ja asuntomaksua vastaan, ja minä selvitin hänelle hänen jok'ikisen syntinsä sen jälkeenkin. Nyt tunnen täyttäneeni velvollisuuteni, ja kun se nyt näin on tehty, voimme ruveta tuumimaan, mihin toimenpiteisiin me dän on ryhdyttävä."

Siihen olikin aika, sillä päivä alkoi jo olla lopussa.

Ensi hetkellä olin kyllä ajatellut, että kun mr Enderton ehtisi kulkea kappaleen matkaa lähtisimme me perässä. Vaan lähemmin asiaa ajateltuani ei se tuuma sentään ollut sopiva. Ruth oli liian heikko kulkemaan niin pitkää matkaa, ja mrs Aleshine taas moiseen vaivaan liian raskas ja lihava. Sitäpaitsi oli taivas tumma ja pilvinen, joten olisi ollut liian uskallettua jättää se suoja, minkä vaunut meille tarjosivat.

Kuten odottaakin sopi alkoivat mrs Lecks ja mrs Aleshine heti huolehtia seurueen mukavuudesta, ja ensin rupesivat he etsimään ruokaa. Onneksi meillä olikin mukanamme runsas muonasäkki.

Toisella puolen tietä oli metsää, ja maa puitten alla oli varsin kuivaa. Minä kokosin risuja ja tein räiskyävän tulen, joka olikin hyvin tarpeellinen, sillä ilma kylmeni kylmenemistään. Syötyämme verrattain hyviä kylmiä ruokia lämmittelimme perinpohjin ja nousimme sitten vaunuihin odottamaan toivomaamme pelastusta.

Meillä oli sangen mukavaa, sillä kullakin oli oma nurkkansa ja vaippoja ja peitteitä oli yllin kyllin.

Vastoin tapaansa puhuivat mrs Lecks ja mrs Aleshine sangen vähän.

Aina tähän saakka kun he olivat joutuneet onnettomuustapausten uhreiksi, olivat he ottaneet sattumat sellaisina kuin ne olivat, ja

koettivat parhaansa mukaan viihtyä siinä olotilassa, johon he kulloinkin olivat joutuneet. Mutta nyt oli aivan toista. Siinä nyt istuimme yksinäisellä, korkealla vuoririnteellä kylmänä, pimeänä iltana. Ja tähän asemaan oli meidät saattanut yksinomaan vihapäissä tehty teko — teko, jonka kylmäverisesti oli suorittanut mies, joka pelkäsi hevosia, eikä välittänyt maailmassa kenestäkään muusta kuin itsestää.

He olivat tällä hetkellä siinä mielentilassa, että jos he olisivat jotain sanoneet, olisi se ollut mitä kiivainta moittimista. Mutta he antoivat vaimoni tunteille niin suuren arvon, etteivät hiiskuneet sanaakaan. Koko ajan vaiti ollen he vihdoin nukahtivat.

Vähän ajan perästä seurasi Ruth heidän esimerkkiään. Minä kuuntelin alussa jännitettynä, kuuluisiko lähestyvien vaunujen pyöräin ratinaa, mutta vaivuin lopuksi uneen itsekin.

Kello lienee ollut kymmenen tai yksitoista kun minä heräsin siihen, että muutamat kylmät, kevyet hiutaleet hiipasivat poskiani. Aukaistuani silmäni en ensin hoksannut, mitä ne olivat, vaan pian pääsin niistä täysin selville. Olimme jättäneet vaunujen ikkunan hiukan raolleen, että raitis ilma pääsisi sisään, ja siitä nuo hiutaleet lensivät kasvoilleni. Minä katsoin ulos ikkunasta. Ei ollut varsin pimeä, vaikka taivas olikin pilvessä, joten näin jokseenkin selvästi, että ulkona satoi lunta, ja että maa jo oli aivan valkoinen.

Tämän havainnon tehdessäni seisahtui vereni silmänräpäykseksi, sillä minä tiesin, mitä merkitsevät lumimyrskyt vuoristossa ja mitä seurauksia tästä saattoi olla meille. Sillä hetkellä ei kuitenkaan voinut mitään toimia ja olisi ollut sekä turhaa että tarpeetonta herättää tämän vuoksi toisia.

Tulin sitäpaitsi ajatelleeksi, että ehk'ei asemamme sittenkään ollut niin huolestuttava kuin alussa näytti. Eihän vielä ollut talvi ja tämä lumentulo rajoittuisi ehkä hyvinkin vähään. Ja niin suljin ikkunan, vetäydyin takaisin nurkkaani, mutta kesti kauan ennen kuin oikein rauhoituin.

Herättyäni huomasin, että yöllä oli satanut paljon lunta ja satoi edelleen.

Kun Ruth näki lumen, pelästyi hän kovasti. Hän ei ollut koskaan saanut tottua sellaiseen.

Mrs Lecks'iin ja mrs Aleshine'en teki tämä aamuinen näky vallan toisen vaikutuksen. He olivat sitäpaitsi jo tottuneet vastuksiin. Ja lumimyrskyjä he olivat nähneet usein. Nämä vastahakoisuudet vain terästivät heidän tahtoaan, ja sekin vaiteliaisuus, joka heidät oli vallannut edellisenä iltana, oli nyt kuin pois pyyhitty, ja he olivat jälleen reippaita, iloisia ja neuvokkaita naisia, jollaisina alunpitäen olin oppinut heidät tuntemaan.

„Ei, mutta todellakin", huudahti mrs Aleshine, silmäillessään ulos vaununikkunasta, „siellähän on oikea kunnollinen, vanhanaikuinen lumisade!"

Suurempien puitten alla sekä sellaisilla paikoilla, missä oli taaja lehdikkö, oli lunta hyvin ohuelti — näkyipä vallan paljaitakin kohtia. Halusimme niin pian kuin mahdollista löytää sopivan paikan, johon tekisimme tulen, sillä vaikka olimme olleet huolellisesti vaippoihin kääriytyneinä, olimme kuitenkin kaikki vähän viluisia.

Vaunujen laatikosta löytämälläni kirveellä irroitin minä ajoneuvojen etupuolelta pienen laudan, josta veistin — joskin kyvin kömpelön näköisen — lapion. Sillä aukaisin vähässä ajassa kapean polun tien yli metsään. Sitten laitoin räiskyvän tulen, jonka ympärille kohta ihastustuneina kokoonnuimme.

Tuuli oli ankara ja lumi alkoi kasaantua suuriksi kinoksiksi. Tosin valkea kyllä lämmitti, vaan viima oli siksi kirpeä, että palasimme vähän ajan perästä vaunuihimme takaisin ja nautimme aamiaista. Emmekä me syöneetkään paljasta kylmää ruokaa, sillä mrs Aleshine'llä oli mukanaan pieni teekattila, jonka minä täytin lumella ja joka asetettiin tulelle, joten saimme pian höyryävää, hyvälle maistuvaa teetä.

Koko aamupäivän odotimme, että meitä tultaisiin noutamaan.

Olimme kaikki verrattain hyvällä tuulella — Ruthkin, johon oli tarttunut vanhempain naisten iloisuus ja rohkeus. Hän oli varma siitä, että hänen isänsä oli ennättänyt rautatienasemalle ennen lumimyrskyn alkamista, joten hänessä ei herännyt senkään vuoksi levottomuutta.

Lumen tuloa jatkui yhä, ja kinokset kävivät korkeimmiksi. Varsinkin vaunujen ja erään ylenevän maankohdan välissä sillä puolen tietä, mikä oli meitä lähinnä, kohosi tavattoman korkea lumivalli.

Aina joka puolen tunnin perästä aukaisin minä aikaisemmin lapioimani polun metsään. Puitten välistä saattoi nähdä pitkän kappa-

leen maantietä, ja minä havaitsin, että tie useissa kohdin oli kokonaan kinosten peittämä. Niille, jotka saapuivat meitä hakemaan, koituisi todellakin hankala matka.

Tuskin ehtisi apu saapua ennen kuin seuraavana aamuna, vaan minun oli vaikeata edes ajatella niin pitkälle. Naisille en kuitenkaan huolistani mitään virkannut.

Vaippoihinsa kääriytyneinä juoksivat he aina silloin tällöin tulen luo lämmittelemään. Ainoastaan sillä keinoin saattoivat he pysyä lämpiminä, sillä sisällä vaunuissa oli kylmä istua, joskin siellä oli turvassa tuulelta. Alinomaisesta lumessa astelemisesta saimme jalkamme läpimäriksi.

Minun oli mielestäni keksittävä jokin muu keino, millä voisimme pitää itsemme lämpiminä. Ja syötyämme päivällistä kypsyi minussa uusi suunnitelma, jota heti ryhdyin toteuttamaan.

Vaunujen ja maakorokkeen välinen lumivalli oli jo korkeampi kuin ajoneuvomme, joita vasten se oli tiiviisti ajautunut. Hetken ahertamisen jälkeen olin laittanut niin korkean lokeron, että saatoin melkein seistä siinä. Lokero, tai paremmin sanoen luola, oli aivan vaunujen oven edessä, niin että vielä hiukan lunta luotuani yhdisti samainen ovi meidät tuohon komeroon, jonka kattoon puhkaisin pienen levyisen aukon. Aluksi tahtoi lumi tunkeutua sisään tuosta tekemästäni reiästä, vaan pienen lapioni avulla onnistui minun lopuksi muodostaa jonkinlainen mukiinmenevä savutorvi.

Sen jälkeen kiirehdin kokoamaan puita ja risuja, joista laitoin tulen tuohon merkilliseen lumilinnaamme.

Mrs Lecks, mrs Aleshine ja Ruth olivat suurella mielenkiinnolla seuranneet hommiani. Kun valkea sitten leimahti suuremmaksi ja savu nousi tekemäni torven kautta ilmaan, avasin minä vaunujen oven, että lämmin pääsi virtaamaan sisään.

„Tuopa oli todella nokkela keksintö!" huudahti mrs Aleshine. Liesi keskellä lumikinoksia ja vielä oikein savupiippukin. Sellaista ei vain joka päivä nähdä!"

„Olkaamme kiitolliset keksijälle!" lausui mrs Lecks. „Vaan lienee parasta, että annatte meille lapionne, sillä saamme luultavasti kaivaa teidät esiin, jahka tuli on sulattanut pienen luolanne katon, ja se putoo alas ja hautaa teidät alleen."

„Lapion saatte kyllä, mutta luulenpa, ettei katto sentään putoo päälleni. Luonnollisesti sulattaa valkea sen, mutta ei siten, että se romahtaisi alas, vaan se aukaisee meille vähitellen aukon, mistä voimme hoitaa tulta.

„Voi rakkaani!" huudahti Ruth, „sinähän puhut aivan kuin meidän pitäisi viipyä täällä hyvinkin kauan. Mutta sitähän emme voi — mehän kuolemme nälkään."

„Sitä ei tarvitse pelätä", virkkoi mrs Aleshine. „Meillä on mukanamme kelpo säkillinen ruokaa. Kyllä se kestää siksi kuin meitä ehditään tulla noutamaan. Kun minä kerran varaan eväät, niin ne eivät lopukaan kesken. Ja tulta meidän tulee pitää yllä, sillä eipä olisi noutajillemme hauskaa löytää meidät kuoliaiksi jäätyneinä."

Mrs Lecks hymyili.

„Sinä muistelet aina lähimmäisiäsi", virkkoi hän. „Sinun lämmin sydämesi estää sinut kyllä paleltumasta kuoliaaksi."

„Sen se on tehnyt ennenkin", vastasi mrs Aleshine ystävällisesti.

Kuten olin odottanutkin alkoi luolani katosta pian tippua vettä, ja savuaukko kävi yhä suuremmaksi ja suuremmaksi. Minä laitoin senvuoksi jonkunlaisen rännin tapaisen, jota myöten vesi juoksi vaunujen takana olevaan syvään kuoppaan. Ja kun hoidin tulta hyvin, eivät vesipisarat ja pienet lumikasat, joita putoili katosta, voineet sitä sammuttaa.

Lumiluola avartui avartumistaan, ja sillä aikaa kuin minä olin hakemassa risuja, putosi sen katto alas ja sammutti tulen. Minä ajoin lumen pois ja sytytin tulen uudelleen. Molemminpuolin kohoavat lumivallit suojelivat sitä tuulelta, joten ei ollut peljättävissä, että viima leiskahuttaisi liekit vaunuihin päin ja sytyttäisi ne.

Iltapäivällä herkesi lumentulo, ja kun minä aukaisin uudelleen vaunujen ja metsän välisen polun, hoitelivat naiset mielellään terveyttään kävelemällä siinä edestakaisin.

Heidän ollessaan ulkona ja minun parhaillaan lisätessäni risuja tuleen kuulin äkkiä rapinaa takanani. Kääntyessäni huomasin vaunuja vastapäätä olevasta lumivallista pistävän esiin — miehen pään. Pää oli paitsi kasvoja villavaatteella verhottu. Kasvot olivat noin viisikymmenvuotisen mieshenkilön. Ne olivat kalpeat, laihat ja parrattomat, joskin poskilla ja leuassa huomasi äsken kasvamaan päässyttä sänkeä.

Tämä ihmeellinen näky hämmästytti minua niin tavattomasti, etten voinut liikahtaa enkä lausua sanaakaan, Seisoin siinä kuin puusta pudonneena ja tuijotin tuohon päähän, jonka kasvoille levisi hymyilevä, hyväntahtoinen ilme.

„Voisitteko lainata minulle pataa?" kuului ääni.

Olin vähällä juosta tieheni. Näinkö minä unta? Tai kuinka oli mahdollista, että kinoksissa oli muitakin eläviä olennoita kuin me.

Jälleen hymyili naama sangen rakastettavasti.

„Älkää pelästykö!" sanoi se. „Huomasin, että te säikähditte, ja siksi mainitsin ensin niin jokapäiväisestä asiasta kuin padasta."

„Kuka taivaan nimessä te olette?" kysyin minä.

„Olen vain matkustaja", vastasi pää, „ja olen joutunut samallaiseen ikävään asemaan kuin tekin. Mutta minun on tässä asennossa vähän vaikea puhua. Voin arveluttavasti vilustua, jos makaan tässä kauan rinta kylmää lunta vasten. Voitteko mahdollisesti lainata minulle pataa?"

Näistä sanoistaan tulin vakuutetuksi, että se todellakin oli tavallinen ihmisolento ja senvuoksi sainkin takaisin rohkeuteni, joskin hämmästykseni olikin rajaton.

„Ennen kuin puhumme enempää padasta täytyy minun saada tietää, kuka te olette ja kuinka olette joutunut tänne kinosten keskelle."

„Minun on vaikeata päästä luoksenne näin pää edellä", vastasi hän. „Siksipä kömmin takaisin suojaani ja tämän aukon kautta voimme kyllä puhella."

„Voinko minä tulla luoksenne?" kysyin minä.

„Voitte kyllä", kuului vastaus. „Te olette nuori ja nokkela, ja minun asumukseni täällä ei ole varsin syvällä. Minä ryömin ensin takaisin ja ojennan sitten teille tämän lampaannahkavaipan, jonka voitte asettaa allenne, ettei teidän tarvitse tänne päästäksenne mylleröidä paljaassa lumessa.

Minun oli jokseenkin työlästä rämpiä reiälle, vaan lopuksi kuitenkin onnistuin pääsemään, ja tuo vieras ojensi minulle sateenvarjollaan mainitsemansa lampaannahkavaipan.

Kohta löysin itseni jonkinlaisesta tunnelista, joka oli noin kuusi jalkaa pitkä sekä melkein yhtä leveä. Jouduttuani toiselle puolen huomasin olevani pienen puukatoksen alla, jonne pääsi hieman valoa pie-

nestä, ovessa olevasta lasi-ikkunasta. Tunsin heti, että komero oli täynnä väkiviinahöyryä.

Olin samassa kuulevinani ikäänkuin naurua. Katseltuani ympärilleni havaitsin eräässä nurkassa käärön kaikellaisia vaatteita ja matkavaippoja sekä käärön toisessa päässä kaksi silmää. Vastapäätä olevassa nurkassa oli vielä hiukan isompi käärö, jolla myöskin oli silmät.

„Nämä kaksi naista ovat matkatovereitani", sanoi vieras, kääriytyen samassa huolellisesti suureen vaippaansa.

Hän oli pitkä ja laiha. Hänen äänensä kohtelias ja hieno. Käytöksensä todisti paikalla, että hän oli sivistynyt mies.

„Koska luulen, että olette utelias kuulemaan, miten olemme joutuneet tänne, niin kerron sen teille. Aikeissa päästä täältä muutaman penikulman päässä olevalle rautatienasemalle, lähdimme eilen matkalle vaunuilla. Saavuimme paikalle, josta erosi kaksi tietä, ja me valitsimme laaksotien, arvellen sen olevan mukavamman. Hevosemme olivat jotakuinkin huonot, ja lopuksi nääntyi niistä toinen vallan. Olimme silloin noin sadan kyynärän päässä tästä — —.

„Ajuri selitti, että oli parasta päästää nääntynyt hevonen irti, se kyllä hiljakseen kompuroisi kotitalliinsa. Itse ratsastaisi hän toisella hevosella rautatienasemalle, mistä hän hankkisi toiset hevoset ja saapuisi sitten meitä noutamaan. Olimme pakotetut suostumaan siihen ehdotukseen, sillä muutakaan mahdollisuutta ei ollut. Hän sanoi, että ellemme tahtoisi jäädä vaunuihimme, voisimme kömpiä erään lähellä olevan katoksen suojaan, joka oli laitettu hevosten vaihtoa odottavia ajomiehiä varten. Vakuutettuaan, ettei hän viipyisi poissa kauempaa kuin korkeintaan kolme tuntia ratsasti hän pois — ja sen perästä emme ole kuulleet hänestä mitään. Vähän sen jälkeen kuin hän oli lähtenyt menin minä etsimään hänen neuvomaansa kojua, jonka havaitsin verrattain sopivaksi ja mukavaksi, ja kun arvelin, että naiset viihtyisivät paremmin täällä kuin vaunuissa, missä oli ahdasta, johdatin heidät tänne. Iltapuolella tuli kylmä, ja minä päätin tehdä tulen, mikä tietysti olisi ollut mahdotonta vaunuissa. Onneksi sattui olemaan mukanamme laatikollinen kalifornialaista konjakkia. Minä aukaisin laatikon kivellä ja toin tänne muutamia pulloja. Täältä kojusta löytyi tinapönttö, jonka täytin pullojen ympärillä olleilla oljilla,

kaadoin niihin konjakkia ja sytytin ne palamaan. Siten tehdystä tulesta ei syntynyt savua, vaan se lämmitti kuitenkin aika paljon."

Nyt ymmärsin äsken tuntemani väkiviinan höyryt, ja minun täytyy tunnustaa, että se suuresti rauhoitti minua.

„Hämärän tultua", jatkoi vieras, „kannoin tänne eväskorimme, ja me söimme kevyen iltasen."

„Huomattuani, että alkoi sataa lunta, arvelin, että lumi mahdollisesti estäisi meitä palaamasta vaunuihin, jonkavuoksi minä noudin tänne loputkin konjakit sekä kaikki vaippamme, huopamme ja tyynymme. En tosin luullut, että meidän pitäisi viettää täällä koko yö, vaan olihan parasta olla varovainen. Tänä aamuna sitten huomasin todella menetelleeni viisaasti. Kuten tiedätte, on tie nyt kokonaan lumivallien peittämä, joten on mahdotonta päästä vaunuille.

„Ettekö ole kärsineet kylmästä?" kysyin minä. „Ja onko teillä tarpeeksi ruokaa?"

„Olemme nähneet vilua aika lailla", vastasi hän, „vaan minä olen keksinyt keinon, miten aikaansain matkatoverieni olon jotenkin siedettäväksi. Olen käärinyt heidät huopiin ja vaippoihin, ja he saavat pitää kummassakin kädessään kuumaa, kovaksi keitettyä munaa. Katsoin paraaksi säilyttää munat lämmitysvälineiksi kuin syödä ne. Aina joka puolen tunnin perästä keitän minä munat uudelleen mukanamme olevassa, pienessä teepannussa. Munat säilyttävät lämmön aika hyvin, ja käsistä taas virtaa lämpö muuhunkin ruumiiseen."

Tämän sanottuaan kuului toisesta kääröstä hiljaista tirskumista, ja minä en tietysti voinut olla kääntymättä sinnepäin. Silmäiltyäni tuohon iloiseen kääröön vastasin, että munat tulevat kai siten aikaa myöten perin koviksi.

„Mukanani olevat naiset eivät ole tottuneita tällaiseen kylmyyteen, ja siksi olen kieltänyt heitä puhumasta, etteivät tulisi hengittäneeksi liikaa jäistä ilmaa. Tähän saakka ei meidän vielä ole tarvinnut kärsiä nälkää, joskaan ruoasta ei enää ole paljon tietoa. Päivällisen aikaan huomasin savua, jota tunkeutui tännekin. Minä aukaisin oven ja kahlasin vähän matkaa lumessa nähdäkseni, mistä se tuli. Samassa kuulin ääniä toiselta puolen tuota mahdottoman suurta kinosta, vaan en keksinyt mitään keinoa päästäkseni sen yli. Päätin kuitenkin, että jollain tavoin on koetettava päästä yhteyteen noitten

vieraitten ihmisten kanssa, ja minä koetin huutaa. Vaan ääneni oli niin sortunut, ettette voineet sitä kuulla. Tuumin sitten jotain muuta mahdollisuutta — —. Tämän suojan takaseinässä olevasta pienestä ikkunasta huomasin, että lumi oli tiiviisti pakkautunut seinää vasten. Lumi ei kuitenkaan ollut kovaa ja minä arvelin, ettei olisi mahdotonta kaivaa pientä tunnelia sen läpi sitä kohti, mistä äänet kuuluivat. Ryhdyinkin työhön heti, sillä minä pelkäsin, että jos meidän täytyy viettää täällä vielä toinenkin yö, täytyisi meidän ehkä syödä nekin neljä kovaksi keitettyä munaa, joita naiset lämpimikseen pitivät käsissään, ja jotka minun taasen kohta on keitettävä uudelleen.

„Kuinka saatoitte kaivaa itsenne kinoksen läpi", kysyin, „onko teillä lapio?"

„Ei ole. Minä käytin tinapönttöä. Kaikki kävi varsin hyvin. Joka kerta kun pistin sen täyteen lunta, menin ja tyhjensin sen ovesta.

„Se on mahtanut olla pitkä-aikaista ja hankalaa työtä", sanoin minä.

„Onpa kylläkin. Sitä kesti useita tunteja. Mutta kun minä sitten näin teidät, raitiovaununne sekä tulen, tulivat vaivani palkituiksi. — Suokaa, sir, minun nyt puolestani kysyä, miten *te* olette joutunut tänne kinoksiin?"

Selitin hänelle muutamin sanoin onnettomuutemme. Olin tuskin ehtinyt lopettaa, ennenkuin kuului ääntä tunnelin läpi. Se oli mrs Aleshinen ääni.

„Haloo!" huusi hän. „Oletteko te siellä? Ja onko mahdollista, että siellä lävessä on muitakin ihmisiä?"

Koska arvasin, että vaimoni ja molemmat toiset naiset olivat sangen levottomia, huusin minä heille, että minä pian palajan, sekä selitin senjälkeen vieraalle syyn, miksi en voinut viipyä kauempaa.

„Mutta sanokaa, ennenkuin jätän teidät", lausuin minä, „voinko tehdä mitään hyväksenne? Tahdotteko todellakin lainata pataa?"

„Katsokaas, meillä ei ole enää muuta kuin hiukan ruokavarojen jätteitä", vastasi hän, „ja matkatovereistani tuntuvat ne kovin vastenmielisiltä. Ajattelin senvuoksi valmistaa niistä jonkinlaista muhennosta, joka menisi helposti alas. Vaan älkää antako minun pidättää teitä kauempaa! Neuvon teitä ryömimään tunnelin läpi jalat edellä, sillä siten on teidän mukavampi siellä toisella puolen päästä alas."

Minä noudatinkin neuvoa ja hänen avullaan pääsin holviin koivet edellä. Pian hyppäsin alas omalle puolellemme minua kärsimättöminä odotelleiden naisten keskelle.

Kuultuaan missä olin ollut ja mitä nähnyt oli heidän hämmästyksensä tavaton.

„Vai on meillä naapurikin!“ huudahti Ruth. Tämähän on merkillistä — ehkä tarkoitettua. Meidät mahdollisesti aiotaan ryövätä ja murhata!“

Nämä sanat kuultuaan kiirehti mrs Aleshine luokseni.

„Mr Graig“, huusi hän, „jos ne ovat rosvoja, niin ryhtykää varovaisuuteen! Meidän ei pidä antaa niille aikaa hyökätä kimppuumme.

„Siunatkoon sinua, Barb'ra Aleshine!“ huudahti mrs Lecks. Luuletko sinä noita toisella puolen olevia ryöväreiksi! Jos niin olisi, niin silloin, mr Craig, on teidän oma appinne ollut mukana vehkeilemässä. Mutta siten ei nyt kuitenkaan liene. Meidän täytyy heti ruveta tuumimaan, mitä voimme tehdä noiden ihmisraukkojen hyväksi.“

„Heillä on kyllä hiukan ruokaa jälellä, vaan ei paljon“, sanoin minä, „ja sitäpaitsi kärsivät he vilua.“

„Emmekö voisi heittää heille vähän risuja?“ kysyi mrs Aleshine, jonka sotaiset tunteet jo olivat ehtineet vaihtua syväksi sääliksi. „Kyllä he ovat varmaan puolikuolleita, koska heillä ei ole muuta lämmityskeinoa kuin kovaksi keitetyt munat.“

Minä selitin, ettei heidän suojassaan käynyt päinsä tehdä tulta, sekä esitin, että antaisimme heille vähän lämmintä teetä ja ruokaa.

„Sen me teemme!“ huudahti mrs Aleshine. „Ja huutakaa heille tuon tunnelin läpi, että kierittäkööt vaan tänne munat, niin minä keitän ne kuumiksi kuinka usein tahansa.“

„Yhden asian minä teille sanon“, virkkoi mrs Lecks, samalla kun hän mrs Aleshinen kanssa otti ruokavaroja kovin laihaksi käyneestä säkistämme. „Ja se on, että nyt minä kuulen ensi kerran elämässäni ihmisten lämmittävän itseään kananmunilla ja konjakilla muullakin tavoin kuin kuin laittamalla niistä munatotia, — ja kummaa on, että he ovat jaksaneet kieltäytyä niitä sillä tavoin nauttimasta — vaan kylmä heillä silti taitaa olla. — Sanokaa, voimmeko heittää heille tämän korin ilman että pannu kaatuu?“

Minä huusin herralle, että me lähetämme heille korin, jonka sitten sateenvarjon avulla pistin tunnelin läpi.

Sydämellisiä kiitoksia huudettiin meille toiselta puolen. Ja kun kori ja pannu palautettiin laitoimme oman iltasemme.

„En käsitä", virkkoi mrs Lecks, „mitenkä me emme huomanneet tuota pientä katosta, vaikka se on niin lähellä."

„Sitähän minäkin ihmettelen", virkoin minä. „Mutta seikka on nähtävästi siten, että toinen tie, jonka varrella koppi on, on alempana kuin tämä, joten katto tuskin ollenkaan näkyy maavallin takaa, ja sitäpaitse kasvaa sen päällä ruohoa, joten meidän oli vaikeata eroittaa sitä maasta."

„Emmekä me osanneet ruveta mitään sellaista etsimäänkään," virkkoi mrs Lecks. „Ainakin minä puolestani en tullut ollenkaan tarkastelleeksi sinne päinkään."

„En minäkään", lausui mrs Aleshine. „Ja sen jälkeen kuin alkoi sataa lunta, emme tietysti enää voineet mitään havaita."

„No niin", sanoi mrs Lecks, lopettaen tämän keskustelun, „meidän ei ollut mahdollista löytää tuota kojua, joten voimme lohduttaa itseämme sillä, ettemme siinäkään suhteessa olleet aaseja."

Alkoi tulla pimeä ja tunnelin kautta ei vaihdettu montaa sanaa.

„Ennen kuin laskeudumme levolle", sanoi mrs Aleshine — „koska meillä ei ole kynttilöitä, emme siis voi valvoa — niin laittakaamme jonkinlainen vedettävä kelkkalaitos, jonka avulla voimme lähettää noille ihmisparoille senappitaikinaa ja piparminttuja sille varalle, että he sattuvat yöllä sairastumaan."

Tähän varovaisuustoimenpiteeseen emme sentään lopen lopun katsoneet tarpeelliseksi ryhtyä. Ja sen jälkeen kuin toisella puolen oleva herra oli vakuuttanut voivansa siellä ylläpitää lämpöä toivotimme toisillemme hyvää yötä.

Minä lisäsin risuja tuleen ja nousin sitten vaunuihin, missä toiset jo olivat kömpineet kukin nurkkaansa. En kuitenkaan saattanut paljon levätä, sillä vähän väliä täytyi minun käydä vaalimassa tulta, ja sen lisäksi kiusasivat minua mitä tuskallisimmat huolet.

Ruokasäkkimme oli jo melkein tyhjä, ja ellei pelastus hyvin pian

joutuisi, ei meillä olisi edessä muu kuin kuolema. Ja mielestäni oli apua yhtä vähän odotettavissa huomenna kuin edellisenäkään päivänä. Kuinka voisi kukaan päästä luoksemme monta penikulmaa ulottuvien lumikinosten läpi?

VIIDES LUKU.

Ihmeellinen tapaaminen.

Seuraavana aamuna nousin aikaisin ylös ja läksin metsään keräämään risuja. Silloin tein sen havainnon, että päällinen lumi oli muodostunut kovaksi hangeksi.

Myrskyn jälkeen oli aurinko alkanut paistaa ja sulattanut lumen pinnan. Yöllä oli ollut kylmä jälleen, ja lumen päällimmäinen kerros oli siten kovettunut.

Huomattuani, että saatoin astella minne vain halusin, heräsi rohkeuteni ja minä lähdin tarkastelemaan asemaamme.

Maantie näkyi useissa kohdin olevan kokonaan kinosten peitossa. Menin sille paikalle missä tiet erosivat, sekä kiipesin pienelle kukkulalle, joka oli estänyt näköalan sinnepäin.

Sieltä näin, että vuori, jota olin luullut hyvin jyrkäksi ja epätasaiseksi, vähitellen ja loivasti viersi laaksoonpäin ja oli kokonaan kovan, kirkkaan hangen peittämä, eikä pinnalle kohonnut puita eikä kallioita. Rinne oli noin penikulman pituinen, jonka jälkeen se vähitellen yhtyi viheriänruskeaan alankoon.

Alhaalla laaksossa olivat puut vielä lehtipuvussa ja siellä ja täällä näkyi helakan vihreitä paikkoja. Vuorilla ollut lumimyrsky oli aiheuttanut vesisateen laaksoon ja virkistyttänyt sen kasvullisuutta. Näytti aivan kuin olisi katsellut jotain toista maata.

Äkkiä huomasin hienon savun nousevan puitten välistä. Siellä asui siis ihmisiä! Saattoiko todellakin olla mahdollista, että olimme

vain yhden tai parin engl. penikulman päässä ihmisasumuksista? Mutta mitä apua olisi heistä. Me emme pääsisi sinne, eivätkä he tänne, ja mitään tietoa emme saattaisi antaa sinne, sillä maantie kiersi useita penikulmia ennen kuin se tuli tasangolle.

Katsellessani siinä alaspäin tuntui minusta ikäänkuin olisin voinut lähteä liukumaan alas tuonne viheriäisille kentille! Tulin samalla ajatelleeksi niitä barbaariheimoja, joiden sotamiehet nähdessään Alppien korkeuksista Italian viljavat maat, pukeutuivat sotisopaansa ja liukuivat alas alangoille ryöstämään itselleen aarteita ja rikkauksia.

Aivoihini iski ajatus, — ajatus, josta suuresti ilostuin.

Ei olisi hukattava yhtään aikaa! Aurinko ei vielä ollut korkealla, vaan kauan ei kestäisi, ennen kuin sen säteet ehtisivät sulattaa kovan hankikerroksen ja pelastuksemme kävisi siten mahdottomaksi. Ei voinut ajatellakaan, että lumen ollessa pehmeätä voisimme lähteä vankeudestamme.

Riensin takaisin vaunuillemme ja näin siellä tulen ympärillä kolme vakavakatseista naista. He katselivat surullisena vähäisiä ruokajäännöksiämme.

„Tässä on kaikki mitä meillä on jäljellä“, sanoi mrs Aleshine minulle, ja kun lähetämme noille toisille raukoille osan — se meidän tietysti tulee tehdä — ei oma ateriamme ole paljon arvoinen. — Ellei kukaan saavu meitä pelastamaan on se meidän viimeinen ateriamme.“

Tartuin Ruth paran käteen. Hän oli hyvin kalpea ja väsynyt.

„Rakkaat ystävät“, sanoin minä, „kukaan ei voi päästä tänne vielä pitkään aikaan, ja ennen kuin apu ehtii, olemme me kuolleet. Mutta älkää olko peloissanne! Meidän ei ole tarpeellista jäädä tänne odottamaan. Lumen pinta on muodostunut kovaksi hangeksi, ja minä olen keksinyt keinon, mitenkä voimme liukua alas laaksoon. Siltä paikalta mistä tulen on vuoren rinne yhtä loivaa kuin tavallinen kelkkamäki. Muutamissa minuuteissa pääsemme siten pois täältä kinosten keskeltä lämpimään ja kukoistavaan laaksoon, missä myöskin asuu ihmisiä.“

Ruth tarttui minua käsivarresta.

„Mutta eikö se ole hengenvaarallista?“ huudahti hän.

„Sitä en luule“, vastasin. „Missään tapauksessa ei se ole vaa-

rallisempaa kuin jäädä tänne enää tunniksikaan, sillä jos hanki ehtii pehmetä, olemme hukassa."

„Mr Craig", virkkoi mrs Lecks, „mrs Aleshine ja minä emme paljon ymmärrä laskittelemisesta, sillä emme ole tehneet sitä sen jälkeen kuin olimme lyhythameisia pikkutyttöjä. Mutta te käsitätte sen asian paremmin kuin me, ja kun te kerran sanotte, että meidän on mahdollista liukua täältä alas, niin me sen teemme, kunhan te vaan menette edellä. Seurasimmehan me teitä valtamerenkin poikki, missä meillä ei ollut allamme muuta kuin muutama penikulma merivettä ja mahdollisesti minkälaisia kaloja tahansa. Älkää tekään olko levoton, mrs Ruth! En tiedä minkälaisilla esineillä meidän on laskiteltava, vaan minä ja mrs Aleshine otamme teidät väliimme, niin että jos ajamme jotain päin, loukkaannumme me, ettekä te."

Tulin hyvin iloiseksi siitä että ehdotukseni hyväksyttiin. Nautimme hätäpikaa aamiaista, lähetettyämme ensin osan ruoistamme onnettomuustovereillemme kinoksen toiselle puolelle.

Vieras herra huusi meille, että he kyllä muuten voivat hyvin, paitsi että ovat liikunnon puutteessa kylmästä aivan kohmettuneet. Ja tuskallisella äänellä hän kysyi, olinko huomannut mitään pelastuksen toivoa.

Siihen vastasin minä, että olin keksinyt keinon pelastumiseksemme sekä että heti saapuisin hänen luokseen — minä kun nyt saatoin mennä sinne hangen yli.

Hän lausui, että minun sanani olivat antaneet hänelle uutta rohkeutta sekä että hänkin tekisi kaiken voitavansa minun suunnitelmani toteuttamiseksi.

Minä ryhdyin suurella innolla valmistuksiin. Kokosin kaikki vaunutyynymme — niitä oli neljä — ja kannoin ne sille kukkulalle, mistä olin ajatellut laskeumisemme tapahtuvaksi. Vein sinne myöskin jonkun verran nuoraa, jota aikaisemmin olin löytänyt eräästä vaununlaatikosta. Sen jälkeen kiiruhdin alempaa tietä pitkin naapurimme luokse. Saavuttuani sinne havaitsin, että ystäväni oli lapioinnut lumen pois ovi-aukon edestä. Hän tuli minua vastaan ja tarttui käteeni.

„Jos teillä on joku ehdotus", virkkoi hän, „niin sanokaa se heti! Meidän tilamme on todella vaarallinen. Kohta paleltuvat mukanani

olevat naiset kokonaan, ja niin käynee teidänkin naistenne kanssa — joskaan heidän äänistään ei oikein siltä tunnu."

Minä vastasin, että minun naistoverini olivat tähän saakka kestäneet hyvin kaikki vastukset, ja hukkaamatta aikaa tein hänelle heti selvää suunnitelmastani.

Kuultuaan siitä tuli hän sangen totiseksi.

„Se tuntuu minusta uhkarohkealta", lausui hän, „vaan ehkä se on ainoa pelastuskeino. Olkaa siis hyvä ja näyttäkää minulle se paikka, mistä olette ajatellut meidän lähtevän liikkeelle."

„Kiiruhtakaamme siis", sanoin minä. Aurinko nousee yhä korkeammalle ja pian ehkä hankikerros sulaa. Tällä hetkellä meillä kuitenkin vielä on talvi."

Me riensimme sille paikalle, jonne jo olin vienyt vaunutyynyt ja köyttä. Sanaakaan lausumatta tuijotti hän ensin lumen umpeen kinostamalle maantielle sekä sitten jyrkännettä alas laaksoon, jonka vehreys kirkastuvan päivän valossa kävi entistä helakammaksi.

„Hm", virkkoi hän, „meillä ei ole muuta valittavissa kuin joko seurata neuvoanne tai jäädä tänne kuolemaan."

„Tuokaa siis tänne kaikki vaunutyynynne ja auttakaa minua laittamaan kuntoon varustuksemme."

Kun tyynyt oli tuotu asetimme me ne hangelle perätysten, niin että ne muodostivat pitkän jonon. Senjälkeen sidoimme me yhteen, ja minun apumieheni osoitti kaikessa siinä suurta taitoa ja näppäryyttä.

Kun patjamme oli valmis pyysin minä häntä menemään noutamaan matkatoverinsa, ja minä puolestani lähdin hakemaan omiani.

„Mitä tulee meidän laittaa kuntoon otettavaksi mukaamme?" kysyi mrs Aleshine."

„Me emme ota mukaamme yhtään mitään muuta kuin rahamme taskuumme sekä huopamme ja peitteemme. Kaikki muut tavaramme jätämme vaunuihin. Ne saamme periä sitten kun vaunut saadaan kiskotuiksi täältä pois."

Huovat ja peitteet käsivarsillamme lähdimme nyt liikkeelle ja alemmalla tiellä tapasimme toisen seurueen. Molemmat naiset olivat kääritYt vaatteisiin aivan huppukuuruun, vaan saatoimme kuitenkin huomata, että toinen heistä asteli keveästi, kun taas toinen pääsi vain

vaivalloisesti eteenpäin, ja täytyi heidän miehisen toverinsa heitä alinomaa auttaa.

„Jos minun täytyy ruveta laskittelemaan", lausui mrs Aleshine, „teen sen yhtä mielelläni vieraitten kuin ystävien seurassa — varsinkin jos olen pakotettu katkaisemaan käteni tai koipeni. Mutta kuitenkin tahtoisin mielelläni tutustua noihin naisiin, ennen kuin yhdessä istumme kelkkaan" — samalla huomasi hän patjamme — „ei suinkaan ole tarkoitus, että me lähtisimme liikkeelle tuommoisella?"

„Barb'ra Aleshine", sanoi mrs Lecks suuren villahuivinsa takaa, „ei suinkaan sinulla ole tarkoitus vilustuttaa keuhkojasi, koska tuolla tavalla lörpöttelet. Hieno käytös on kyllä hyvä asia, vaan odottakaamme siksi kuin pääsemme alas."

Tästä huolimatta kiirehtivät mrs Lecks ja mrs Aleshine heti tienmutkaan päästyämme noita vieraita naisia vastaan ja puristivat heidän käsiään. Mrs Lecks lausui sen jälkeen julki toivomuksensa, että me kaikki tulisimme onnellisesti alas.

Minä työnsin patjamme aivan jyrkänteen reunalle ja pyysin kaikkia istuutumaan sille.

Epäilyksittä istuivat mrs Aleshine ja mrs Lecks heti ja ottivat kuten olivat luvanneet, Ruthin väliinsä.

Nuori vaimoni oli kyllä peloissaan, vaan molempien vanhempien naisten tyyni käytös, sekä minun vakaa uskoni, että kaikesta suoriudumme onnellisesti, antoi hänelle rohkeutta.

Toisista naisista heittäytyi nuorempi heti reippaasti tyynylle, kun taas toinen heistä äkkiä vetäytyi taaksepäin. Hänen seuralaisensa sanoi hänelle, että hänen oli välttämätöntä laskeutua patjalle, sillä se olisi meidän ainoa pelastuksen toivomme. Ja vielä vakuutettuaan, että me aivan varmaan tulisimme onnellisesti perille, painoi hän hänet ystävällisesti istumaan.

Nyt vasta huomasin, että hänellä oli mukanaan suuri paketti, jonka vuoksi sanoin hänelle:

„Kukaan ei saa ottaa mukaansa muuta kuin mitä välttämättömästi tarvitsee. Kaikki muut tavarat ovat jätettävät tänne, ja minä luulen, ettei ole pelkoa, että ne varastettaisiin. Ja vaikka olisikin, emme voi siltikään ottaa mitään mukaan."

„Hyvä herrani“, vastasi hän vakavasti, „tiedän yhtä hyvin kuin te, minkälaiseen vaaraan me nyt antaudumme. Senvuoksi olemmekin jättäneet kaikki tavaramme vaunuihimme. Mutta siitä mikä minulla on tässä paketissa en eroa. Jos te siitä syystä kiellätte minua tulemasta mukaan, jään kyllä, sekä etsin jonkinlaisen laudan, jolla voin yrittää liukua alas.“

Hän lausui tämän sangen kohteliaasti, vaan niin varmalla äänellä, että minä katsoin turhaksi puhua sen enempää. Sitäpaitsi ei meillä enää ollut aikaa keskusteluihin, ja omaksi asiakseenhan jäi, tahtoiko hän pitää molemmat, vaiko vain yhden kätensä vapaana.

Pyysin häntä senvuoksi tekemään hyvin ja istumaan. Sitten asetettiin aina kaksi selkä toisiaan vastaan, ja minä kompuroin lopuksi itse ohjaajan paikalle. Sitten kiedoimme itsemme yhteen kainaloiden alla kulkevalla peitteellä. Ajattelin nimittäin ensimäisen vaaran olevan siinä, että joku meistä tipahtaisi matkalle.

Kun kaikki oli kunnossa, pyysin miespuolista toveriamme, joka istui vanhemman naisen kanssa takana lähinnä minua, auttamaan minua saamaan patjamme liikkeelle, polkaisemalla jyrkänteen reunaan.

Oli jonkun verran vaikeata päästä alkuun, vaan muutaman minuutin perästä olimme keikahtaneet jyrkänteen reunan yli ja alkaneet liukua alaspäin.

Aluksi kuljimme hitaasti, mutta vähitellen vauhti huimeni, ja minä kuulin kirkaisun, josta en tietänyt kenen suusta se lähti, vaan ei ainakaan kenenkään minun joukkooni kuuluvasta.

Olin toivonut voivani käyttää mukaan ottamaani lapiota ohjaamiseen, vaan pian huomasin, että se oli mahdotonta. Me kuljimme nyt siis alas vuoren hankista rinnettä, eikä suuntaamme ohjannut muu kuin jyrkänne. Vauhtimme kasvoi joka minuutti ja pian alkoi patjamme kieppua ympäri, niin että väliin olin etu- väliin takapuolella.

Kerran kiidimme alaspäin niin ankaraa vauhtia, että meidän kaikkien jalkamme ponnahtivat ilmaan ja kova hanki repi kasvojamme, vaan mitään huutoja ei kuulunut. Kaikki tartuimme kiinni patjaamme ja alasmenon nopeus melkein pidätti meiltä hengityksen.

Liukumisemme oli kuin linnun lentoa. Minusta tuntui kuin olisimme kulkeneet penikulmamääriä. Väliin oli kasvoni käännettyinä laaksoon päin ja minä silmäilin alas kuin suureen pohjattomuuteen;

väliin taas ne olivat tähdätyt ylös, ja edessäni oli mahtava vuoren rinne, jota pitkin olimme kauan ja huimasti luikuneet alas, ja joka kohosi takanamme mahdottoman korkeana.

Vähitellen kävi kulkumme hitaammaksi, vaan vaivalloisemmaksi. Lumi oli alempana ohuempaa ja sen päällä oli tuskin ollenkaan hankikerrosta. Niinpä jouduimme aivan ruohoisellekin paikalle, jonka yli kyllä pääsimme, vaan emme kolhimatta itseämme kiviä vastaan. Tulimme sitten jälleen lumikentälle, sekä sen jälkeen uudelleen paljaalle maalle, joka kuitenkin oli niin liukasta, että pääsimme helposti liukumaan sen yli.

Minä olisin nyt toivonut, että meidän merkillinen kelkkamme olisi pysähtynyt, mutta vaikka mitenkä olisin lapiollani harannut vastaan, en saanut sittenkään sitä seisahtumaan. Alaspäin me vain riensimme, kieppuen, tanssien ja milloin mitäkin päin töytäten.

Nahkaköytemme, joka varmaankin oli kovin hankaantunut ja kulunut, katkesi useista kohden, ja minä pelkäsin, millä silmänräpäyksellä meidän patjamme hajoisi yhtä moneen osaan kuin se oli alkujaankin ollut.

Kun me nyt olimme entistä suuremmassa vaarassa, lujasti toisiimme kun olimme kiedotut, päästin yht'äkkiä siteemme solmun irti — ja sekunti sen jälkeen tunsin, että meidät viskattiin erilleen toisistamme.

Me olimme nyt aivan rinteen alla, mikä seikka olikin hyvä, sillä muutamat meistä kierisivät alas ilman mitään tyynyjä, kun taas toiset suonenvedon tapaisesti olivat niihin takertuneet. Itse sain tehdä sellaisen keikahduksen, että jouduin jaloilleni ja sain lopun matkaa juosta. Olin juuri päässyt pysähtymään, kun toiset, kukin eri tavalla, vierivät rinnettä alas.

Nyt kuului eräästä mäen alle päässeestä kääröstä huuto:

„Oi voi, Albert Dusante! Missä sinä olet? Lucille? Lucille!"

Samassa silmänräpäyksessä nousi mrs Aleshine toiselle jalalleen — toinen oli takertunut kiinni huopiin ja peitteisiin. Hänen hattunsa oli aivan rutistunut ja pudonnut alas silmille. Vasemmalla kädellään liuhutti hän keltaista kankaan palasta, jonka hän oli tullut reväisseeksi jostain mrs Lecks'in persoonaan kuuluvasta vaatteesta ja toisessa kädessään oli tukko paksua, kuihtunutta ruohoa, jonka hän

sivumennen oli temmaissut juurineen maasta. Hänen päällystakkinsa oli selästä läpi kulunut, sekä hänen pyöreässä selässään näkyi ruohonkorsia ja multaa.

Mutta kaiken tämän hävityksen keskellä loistivat hänen kasvonsa ihastuksesta. Toisella jalallaaan hypäten ja toisella laahustaen perässään tyynyjä ja peitteitä kirkui hän:

„Nehän ovat Dusantet! Dusantet!"

Ja hän putosi polvilleen noiden kahden naisen eteen ja huusi:

„Voi, kumpiko teistä on Emily ja kumpiko Lucille?"

Minä olin rientänyt Ruthin luokse, joka istui eräällä tyynyllä. Samalla hetkellä nousi mrs Lecks aivan hänen vierestään. Hän oli toisella jalallaan pistänyt puhki hattunsa, joka nyt retkotti siinä ja hänen vaatteissaan näkyivät kyllä selvät jäljet siitä, miten rajusti mrs Aleshine oli häneen tarttunut, mutta hänen katseensa oli arvokas ja ryhtinsä kunnioitusta herättävä.

„Barb'ra Aleshine!" huusi hän. „Vaikka Dusantet ovatkin äkkiä taivaasta pudonneet eteesi, niin etkö voi suoda heille siunaamaa hetkeä tunnustella kylkiluitaan ja tarkastella, ovatko heidän jalkansa tai kätensä katkenneet."

Nuorempi naisista kääntyi mrs Aleshinen puoleen ja virkkoi:

„Minä olen Lucille."

Sekunti sen jälkeen oli tuo ystävällinen rouva kietonut käsivartensa hänen kaulaansa.

„Teistä kahdesta olette te aina ollut lähinnä sydäntäni", kuiskasi hän tuon hämmästyneen nuoren naisen korvaan.

Tultuani vakuutetuksi, ettei Ruth ollut vahingoittunut, riensin auttamaan muita. Mies parka oli juuri noussut ylös tyynyltään, jolle hän oli joutunut selälleen makaamaan suuri pakettinsa edelleen kainalossaan. Minä autoin häntä nostamaan maasta vanhempaa naista. Tämä oli hyvin likainen sekä saanut useita kelpo kolauksia ja näytti perin pelästyneeltä, mutta loukkaantunut hän ei ollut.

Minä menin lähellä olevalle purolle ja noudin sieltä vettä taskupullollani, ja saapuessani takaisin löysin mrs Lecks'in ja mrs Aleshine'n seisomassa matkatovereittemme edessä. Kaikki he tarkastelivat toinen toisiaan mitä suurimmalla mielenkiinnolla.

„Nimeni on Dusante", lausui vieras herra, „mutta miksi kysytte sitä nyt juuri tällä hetkellä? Miksi herättää se niin tavattomasti teidän huomiotanne?"

„Miksikö?" huudahti mrs Lecks. „Sanon sen kyllä teille. Minä olen mrs Lecks ja tämä tässä on mrs Aleshine, ja jos te todellakin olette sama mr Dusante, joka omistatte tuon sievän huvilan pienellä valtameren saarella, niin sanon teille, että tämä tässä on mrs Graig, joka siellä vihittiin avioliittoon, ja tuo vesipulloa kantava herra on mr Craig, joka kirjoitti teille sen kirjeen, jonka toivottavasti olette saanut. Ja ellei kaiken tämän johdosta ole syytä kysyä, oletteko te mr Dusante, niin tahtoisinpa tietää minkä johdosta . . ."

„Ovathan ne Dusantet! Tietysti he ovat Dusantet!" huusi mrs Aleshine. „Laskiessamme mäkeä alas tunsin kyllä, että te olitte meitä jollain tavoin lähellä ja meille jollain tavoin rakkaat, vaikk'en käsittänyt, kuinka ja miksi. Ja tämä neiti on sanonut olevansa Lucille, joten siis tämän toisen täytyy olla Emily, olkootpa he sukua millä tavoin tahansa — —"

„Onko se todellakin mahdollista", keskeytti tuo vieras herra ja tarkasteli mielenkiintoisesti meistä jokaista „että te olette niitä kelpo ihmisiä, jotka ovat asuneet talossani valtameren saarella?"

„Niitä juuri olemme", huudahti mrs Aleshine. „Mutta missä sukulaisuussuhteessa te olette Emilyyn? Ja mitä sukua on Lucille hänelle?"

Mr Dusante astui nyt pari askelta taaksepäin ja laski pois kainalossaan pitämänsä paketin, rientäen sitten ojennetuin käsivarsin minua kohti. Ja kyyneleet silmissään huudahti hän:

„Te siis todellakin olette mr Craig, jota minun on niin paljosta kiittäminen!"

„Kiittäminen *minua!*" lausuin hämmästyneenä. „Meidän on päinvastoin kiittäminen teitä siitä, että pelastuimme kuolemasta keskellä valtamerta!"

„Älkää sanoko niin!" virkkoi hän, surullinen ilme kasvoillaan. Te ette ole minulle mitään kiitollisuuden velkaa. Kiittäisin Jumalaa, jos niin olisi. Mutta älkäämme nyt puhuko siitä — —. Ja tämä siis on mrs Graig", jatkoi hän, tarttuen Ruthin käteen, „se nuori nainen, jonka häät vietettiin minun talossani — ja tässä mrs Lecks — ja mrs

Aleshine —!" Samalla puristi hän heidänkin käsiään. „Mitenkä minä olen halunnut tavata teitä! Ajattelin teitä jok'ainoa päivä sen jälkeen kuin olimme palanneet saareen ja huomanneet, että te olitte siellä olleet — toivoisinpa voivani sanoa: vierainani. Vaan missä on pappi ja ne kolme merimiestä? Heille ei suinkaan ole tapahtunut mitään onnettomuutta!"

„Ei ole", vastasi mrs Aleshine, „he ovat tosin meidät jättäneet, vaan heillä on luullakseni hyvä olla. Mutta olkaa nyt niin kiltti ja sanokaa, missä sukulaisuussuhteessa olette Emilyyn ja Lucilleen?"

„Barb'ra!" huudahti mrs Lecks ja hypähti ystävättärensä luokse. „Etkö voi antaa vieraalle aikaa edes hengähtää? Etkö huomaa hänen olevan tästä kaikesta niin liikutetun, että hän tuskin muistaa, kuka hän on? Jos nämä vieraat naiset siinä silmiesi edessä kuolisivat väsymyksestä tai nälästä, olisi se sinulle paremmin kuin oikein! Parasta on, että nyt ensin otamme selkoa, miten heidän laitansa on ja mitä voimme tehdä heidän hyväksensä."

Nuorempi naisista riensi kiireesti luoksemme.

„Voi, mrs Graig, mrs Lecks ja mrs Aleshine!" huudahti hän. „Minä aivan joudun suunniltani odotuksesta saada kuulla teistä kaikki!"

„Me olemme suunniltamme samasta syystä!" lausui mrs Aleshine riemukkaasti."

„Ajatelkaa, että me olemme kohdanneet juuri täällä!" jatkoi tyttö.

Enemmän kuin kukaan muu halusin minä tietää kaikki Dusanteista, mutta minä huomasin, että Ruth oli kalpea ja kovin väsynyt, ja että toinen Dusanten naisista istuutui jälleen maahan, ikäänkuin hänen olisi ollut mahdotonta pysyä seisaallaan, jonka vuoksi tulin kaksinkerroin iloiseksi siitä keskeytyksestä, minkä aiheutti kaksi meitä kohti nelistäen ratsastavaa miestä.

He tulivat siitä talosta, jonka olin aikaisemmin huomannut, ja toinen heistä oli nähnyt meidän mäenlaskumme, jonka vuoksi hän toverinsa kera kiirehti luoksemme niin nopeasti kuin mahdollista.

Kuultuaan seikkailumme hämmästyivät he kovasti, vaan kun muutamat meistä olivat suuresti ravinnon ja levon tarpeessa, jäivät kysymykset ja selittelyt hyvin lyhyiksi.

Miehet astuivat alas hevosten selästä. Toisen hevosen selkään asetettiin vanhempi Dusanten naisista, jota toinen miehistä piteli siinä toisen taluttaissa hevosta. Ruth nostettiin toisen hevosen selkään ja minä ryhdyin häntä tukemaan. Toiset tulivat jalkaisin perässä.

Matkaa kesti noin engl. penikulman verran, ja tie oli useissa kohdin hyvin epätasaista. Olimmekin senvuoksi sangen tyytyväiset vihdoinkin ehdittyämme siihen pieneen taloon, joka oli matkamme päämaali.

Tämän maatalon omistivat nuo kaksi miestä. Toinen miehistä oli naimisissa, ja hänen vaimonsa ryhtyi heti parhaansa mukaan pitämään meistä huolta. Hänen kotinsa oli hyvin pieni ja kaapissaan oli vain mitä yksinkertaisimpia ruokavaroja, vaan kaikki asetti hän meidän käytettäväksemme. Hän luovutti oman sänkynsä vanhemmalle Dusanten naiselle, joka laskeutuikin heti makuulle. Ja me toiset nautimme suurella halulla kelpo aterian, johon kuului paistettua sianlihaa, maissileipää ja kahvia.

Ennen levolle menoani pyysin kuitenkin toista miehistä lähtemään ratsain rautatieasemalle ottamaan selvää mr Endertonista ja kertomaan hänelle meidän pelastuksestamme.

Kukaan meistä ei ollut kunnollisesti nukkunut kahteen vuorokauteen, joten me lepäsimme makeasti aina siihen saakka kun tuli pimeä, jolloin meidät herätettiin illalliselle. Ja niin asetuimme jälleen pöydän ääreen kaikki muut paitsi vanhempi Dusanten naisista, joka jäi vuoteeseensa.

Aterioituamme sytytettiin takkavalkea. Sen sekä kahden kynttilän ja lampun valossa muuttui huone kerrassaan iloiseksi ja hauskaksi. Ilta oli kylmä, jonka vuoksi me kaikki keräännyimme istumaan valkean ääreen.

Tuskin olimme istuutuneet, kun mrs Aleschine huudahti:

„Nyt, mr Dusante, ei enää kuolevainen ihminen — kaikkein vähemmän nainen — jaksa odottaa saadakseen tietää, missä sukulaisuussuhteissa Lucille on Emilyhyn ja mitä sukua te olette heille, sekä kaikkea saarella olevaa taloanne koskevia seikkoja. Minua ei ollenkaan ihmetytä, jos tänä aamuna olisin pelkästä uteliaisuudesta räjähtänyt kappaleiksi.

„Minun laitani on samoin", virkkoi mrs Lecks, „ja vaikka kyllä tiedän, että kaikella on aikansa sekä ettei väsyneitä ihmisiä ole vaivattava kysymyksillä, niin luulempa, että jos tänne tullessamme tie olisi ollut tasainen, olisin varmasti pyytänyt teitä kertomaan kaikki. Mutta teillä on pitkät jalat, ja niitä taas ei ole mrs Aleshinella, enkä minä voinut jättää häntä jälkeen."

„En olisi jäänyt jälkeen, olkoonpa koipeni pitkät tai lyhyet", tokasi mrs Aleshine.

Ruth ja minä pyysimme myöskin mr Dusantea kertomaan, ja kunnon isäntämme sekä hänen emäntänsä sanoivat, että jos ruvetaan kertomaan juttuja, ovat hekin mielellään kuulijoina. Siihen hupiin he olivat hyvin mieltyneet. Ja he istuutuivat keskellemme kahden puulaatikon päälle.

Nuorempi Dusanten naisista, joka nyt, peitteistä ja liinoista vapautuneena näyttäytyi kauniiksi, tummasilmäiseksi tytöksi, lausui, että hänen aikomuksensa oli ollut ensimäisessä sopivassa tilaisuudessa pyytää meitä kertomaan historiamme, vaan kun me nyt olimme ensiksi ehtineet tehdä pyyntömme, täytyi luonnollisesti meidän ensin saada tyydyttää uteliaisuutemme.

„En tahdo", virkkoi mr Dusante, „antaa teidän enää silmänräpäystäkään odottaa kertomustani itsestäni ja perheestäni."

„Nimeni on Albert Dusante. Teitä ehkä huvittaa tietää, että isäni oli ranskatar ja äitini amerikalainen. Minä olen syntynyt Ranskassa, vaan en ole siellä paljon oleskellut. Suurimman osan elämääni olen asunut Honolulussa — kauppamiehenä. Viime vuosina on minun onnistunut koko paljon vapautua liike-elämän huolista ja ja olen senvuoksi nauttinut vapaan elämän tarjoamista hommista ja iloista. En ole koskaan ollut naimisissa. Tämä nuori neiti on minun sisareni."

„Mutta mitä sukua te olette — —?" tokasi mrs Aleshine.

Samassa silmänräpäyksessä sysäsi mrs Lecks häntä polveen ja sai hänet keskeyttämään kysymyksensä. Ja mr Dusante jatkoi:

„Vanhempamme kuolivat, kun Lucille vielä oli pieni lapsi, eikä meillä ole ketään läheisiä sukulaisia."

Näiden sanojen jälkeen levisi mrs Lecks'in ja mrs Aleshinen kasvoille sellainen ilme, ikäänkuin he olisivat saaneet oudolla käsi-

alalla kirjoitetun kirjeen ja olisivat jääneet ihmettelemään, mistä maailmasta se oli lähetetty.

„Se nainen, joka paraillaan lepää viereisessä huoneessa", jatkoi mr Dusante. „on muuan rakas ystävä, jota pidän äitinäni."

„Mitä kummaa —!" huudahtivat mrs Lecks ja mrs Aleshine yht'aikaa ja sellaisella äänellä, että miss Lucille purskahti sydämelliseen nauruun.

Mr Dusante jatkoi kertomustaan yhtä rauhallisena ja totisena kuin oli alkanutkin.

„Hän oli äitini hyvä ystävä, vaikkakin oli nuorempi kuin hän. Minä tein hänestä äidin pienelle orvolle siskolleni ja pidin yhtä paljon häntä omana äitinäni. Tein sen sitäkin suuremmalla ilolla, että voisin jollain tavoin palkita hänelle sen hellän hoidon ja huolenpidon, jota hän osoitti sisarelleni."

„Hän siis on Emily?" huudahti mrs Aleshine.

„Niin, hän otti meidän nimemme — hän on mrs Emily Dusante."

„Ja te pidätte häntä äitinänne?" sanoi mrs Aleshine.

„Pidätte häntä äitinänne?", vahvisti mrs Lecks.

„Pidän", vastasi mr Dusante.

„Se on siis ainoa suhde, jossa hän on teihin kahteen?" kysyi mrs Lecks.

„Ja te häneen?" lisäsi mrs Aleshine.

„Niin", vastasi mrs Dusante.

Mrs Lecks nojasi tuolinsa selkälautaan, risti kätensä ja huudahti: „Vai niin! Vai niin!" — jonka jälkeen hänen kasvonsa saivat sellaisen ilmeen, ikäänkuin hänellä ei enää olisi mitään sanottavaa.

„Yksi asia on kuitenkin tosi", lausui mrs Aleshine, „ja se on, että minä aina olen pitänyt enemmän Lucillesta!"

Näiden sanojen jälkeen hymyilimme Ruth, minä ja Lucille toisillemme.

Mr Dusante jatkoi:

„En haaskaa aikaa kertoakseni teille yksityisistä asioistamme, vaan mainitsen ainoastaan, että muutamia vuosia sitten ostin sen saaren, jonne te pelastuitte, ja missä minä niin mielelläni olisin

tahtonut olla isäntänänne. Saatan vetäytyä sinne silloin kun tahdon olla levossa ja rauhassa. Rakennutin sinne kunnollisesti sisustetun talon — —."

„Sitä se todellakin oli", keskeytti hänet mrs Aleshine, „sillä siellähän on vesijohto ja likaviemärikin, jollaisia en koskaan ole nähnyt niin kaukana kaupungista olevissa taloissa."

„Kalustimme talomme siten kuin meitä parhaiten miellytti", sanoi mrs Dusante. „Veimme sinne kirjoja ja elelimme siellä sekä hauskaa että hyödyllistä elämää. Viime aikoina on kuitenkin siskoni mielestä olo siellä tuntunut liian yksinäiseltä, jonka vuoksi me olemme tehneet pitkiä matkoja ja vain silloin tällöin pistäytyneet saarella.

Koska en tahtonut jättää ketään niin yksinäiselle paikalle, annoin varustaa sinne johtavan kulkuväylän rautatangoilla, siten estääkseni rosvojen ja kalastajien veneitä pääsemästä sinne. Vaan kun saareni on yleisen suuren purjehdusväylän varrella, en koskaan tullut ajatelleeksi, että rautatankoni voisivat estää onnettomia, haaksirikkoon joutuneita ihmisiä pääsemästä sinne."

„Eiväthän ne estäneetkään", selitti mrs Aleshine, „sillä me ryömimme niiden alitse."

„Toivon, että te sopivana hetkenä kerrotte minulle, miten te pääsitte saarelle aukaisematta tankoja. Minusta on tämän jälkeen tuntunut oikein painostavalta ajatellessani, että nuo tangot voivat olla esteenä haaksirikkoisten pelastumiselle."

„Sen painostuksen heittäkää", lausui mrs Lecks, jonka tunne omistusoikeuden pyhyydestä pani hänet puhumaan, „sillä onhan jokaisella oikeus lukita kotinsa lähtiessään sieltä pois. En minä eikä mrs Aleshine koskaan jättäisi oviamme lukitsemattomiksi lähtiessämme kaupunkiin, sillä ken tietää, kuka varas tai maankiertäjä sinne sillä aikaa tunkeutuisi. Ei, sir, kyllä se oli teidän velvollisuutenne poislähtiessänne sulkea pääsyn saareen, kun kerran jätitte sinne talonne tyhjäksi. Merellä kulkevien on purjehdittava oikein eikä ajettava toinen toisiaan päin. Ja jos he eivät sitä tee, vaan aikaansaavat onnettomuuksia, niin niiden jotka joutuvat merihätään on yritettävä päästä sellaiselle asutulle saarelle, missä heille voidaan antaa apua ja hoitoa, aivan niinkuin maankiertäjät menevät vaivastaloihin. Niin olisi ollut meidänkin

tehtävä — en nyt sentään tarkoita juuri vaivastaloa — ellemme olisi olleet niin tyhmiä että lähdimme merelle vuotavalla veneellä — en tarkoita mitenkään loukata teitä, mr Craig, muistakaa se."

„Aivan niin minunkin mielestäni", lausui mrs Aleshine, „kenelläkään ei ole mitään sanomista siihen, että joku ihminen lukitsee porttinsa lähtiessään pois kotoaan. Minusta voisivat kuitenkin ihmiset niin harvaan asutuilla seuduilla asettaa kotoa lähtiessään saarensa kulkuväylän suulle vähäsen syötävää ja juotavaa — esimerkiksi pulloon tai tinalaatikkoon — haaksirikkoutuneille, jotka mahdollisesti sillä aikaa saapuvat sinne veneillä, joten he eivät pääse saarelle. Toista oli meidän, jotka saavuimme toisella tavalla. Kun he sitten huomaavat, etteivät he pääse sisään, saisivat he vähän virkistyttää itseään ravinnolla ja jatkaa sitten matkaansa johonkin toiseen saareen."

„Kuulehan Barb'ra Aleshine", lausui mrs Lecks, „matkustaessasi Japaniin ja lähtiessä jätettyäsi talosi portinpieleen paistin ja voileipiä maankulkijoille, voisit puhua tuolla tavoin, vaan et muuten. Mutta kun niin et ole tehnyt, niin ehkä saamme nyt kuulla loppuun mr Dusanten kertomuksen."

„Kun me tänä vuonna ensi kerran saavuimme saarelle", jatkoi mr Dusante, „viivyimme siellä vain vähän aikaa, sillä me kaikki halusimme tehdä höyrypurrellani pitemmän merimatkan. Palattuamme päivälleen kuusi viikkoa sitten — —"

„Täsmälleen viikkoa jälkeen kuin me olimme lähteneet saaresta!" huudahti mrs Lecks.

„Olisinpa tietänyt", lausui mrs Aleshine, „että te tulisitte niin pian, olisin antanut merimiesten elää paljaalla kalalla, itse olisin syönyt vain vihanneksia, ja lupaanpa, että varmasti olisin saanut jauhot riittämään muille kuudeksi päiväksi, vaikka minun olisikin pitänyt olla niin kitsas, että käsissäni ei lopuksi olisi ollut muuta kuin luuta ja nahkaa."

Sen jälkeen hän istuutui jälleen juhlallisen arvokkaasti.

„Palattuamme", jatkoi mr Dusante, „huomasin ilokseni, että rautatangot olivat paikoillaan ja kaikki näytti olevan hyvässä kunnossa. Ei näkynyt edes puista pudonneita oksia eikä rikkaruohoa, jotka olisivat todistaneet meidän olleen poissa yli kaksi kuukautta. Äi-

tini ja siskoni menivät ensin huoneisiinsa, ja kun ikkunat olivat avatut kuulin heidän ihmettelevän, miten puhdasta ja siistiä oli kaikkialla. Minä menin kirjastoon, ja minunkin täytyi ihmetellä sitä erinomaista siisteyttä ja järjestystä, mikä siellä vallitsi. Kirjat olivat mitä huolellisemmassa järjestyksessä sekä huonekalut asetetut niin maukkaasti ja tarkoituksenmukaisesti kuin suinkin. Hyvin pian löysin teidän kirjeenne, sir. Suurimman hämmästyksen valtaamana avasin sen ja luin — —."

„Luettuani oli hämmästykseni vielä suurempi. Kiirehdin ruokasaliin ja nostin inkivääriruukun uunin otsalta. Otin sieltä ensin sen pienen ruskean paperikäärön ja näin sen alla rahat, joista kirjeessänne mainitsitte — ja voitte arvata minkälaiseen mielentilaan tulin. En laskenut rahoja, en koskenutkaan niihin, vaan laskin käärön takaisin niiden päälle, istuuduin ja aloin hautoa aivoissani tätä ihmeellistä tapahtumaa.

Istuessani siinä syöksyivät äitini ja Lucille sisään. Ja Lucille, jolla on vilkas mielikuvitus, vakuutti että talossa täytyi olla tonttuja. Kaikki oli puhtaampaa, siistimpää ja paremmassa järjestyksessä kuin lähtiessämme. Hän oli ottanut vaatekaapistaan esiin ohuen kesäleninkinsä, ja se näytti aivan kuin se olisi juuri tuotu suoraan pesijättäreltä. Sen poimut olivat somemmin ja hienommin silitetyt kuin silloin kuin se oli uusi.

„Albert" lausui äitini, joka oli aivan kalpea, täällä on sillä aikaa täytynyt olla joku!" Ja hän lisäsi, että ikkunat, jotka olimme jättäneet pesemättömiksi, syystä että lähtömme tapahtui suuressa kiireessä, olivat nyt aivan puhtaat, ikäänkuin palvelijatar olisi ne aivan äsken puhdistanut. Sitäpaitsi olivat huonekalut ja lattia puhtaammat ja kirkkaammat kuin koskaan ennen. Tämä on aivan yliluonnollista lisäsi hän!"

Tämän kertomuksen aikana istuivat mrs Lecks ja mrs Aleshine aivan vaiti ja liikkumattomina, hiljaisen vaatimattomuuden ilme kasvoillaan. Vaan välke heidän silmissään todisti, että he tunsivat olevansa muita naisia ylempänä, mutta että he katsoivat sopivaksi peittää sen tunteen.

„Samassa silmänräpäyksessä riensi muuan palvelijoista sisään ja ilmoitti, että koko jauhovarastomme oli kadonnut ja että oli tus-

kin yhtään ruokia jälellä. Äitini ja siskoni, jotka tiesivät jättäneensä saarelle runsaan varaston ruokavaroja, katsoivat kummastuneina toinen toisiinsa. Vaan ennen kuin he ehtivät lausua sanaakaan, aloin minä selittää asiain tilaa."

„Täällä on poissaollessamme todellakin ollut joku", virkkoin minä. „Tässä kirjeessä ilmoitetaan, että täällä on usean viikon asunut kahdeksan henkeä — täällä on vietetty häät ja täältä meidän talostamme on eräs onnellinen pari lähtenyt maailmalle. Nuo kahdeksan henkeä ovat syöneet meidän leipäämme, käyttäneet meidän mukavuuksiamme ja pitäneet tätä taloa väliaikaisena kotinaan. Mutta he ovat kunniallisia, rehellisiä ihmisiä, sillä he ovat jättäneet kaikki parempaan kuntoon kuin täällä oli heidän tänne tullessaan ja tässä ruukussa on enemmän maksua siitä kuin mitä he ovat kuluttaneet." — Sen jälkeen luin heille teidän kirjeenne, sir.

En voi teille kuvailla, millä mielenkiinnolla sitä seurattiin. Me annoimme sen jälkeen tuoda alukseltamme taloon kaikki ruokavarat, mitkä olimme ottaneet mukaamme, ja alotimme jokapäiväisen elämämme — vaan mitkään niistä töistä, joista ennen olimme ajankulumme löytäneet, eivät voineet enää meitä huvittaa. Alinomaa juttelimme me vain niistä henkilöistä, jotka olivat asuneet kattomme alla ja arvailimme, mitähän ihmisiä ne mahtoivat olla ja saisimmekohan heitä koskaan nähdä."

„Niin", huudahti miss Lucille, „minä ajattelin teitä todellakin yöllä ja päivällä ja kuvailin teitä jos minkälaisiksi, vaan te olette aivan toisenlaisia kuin luulin. Väliin tuumin, että te saareltamme lähdettyänne olitte joutuneet myrskyyn, veneenne oli kaatunut ja te kaikki hukkuneet, ja että te sitten kummittelijoina saapuisitte takaisin huvilaamme, nukkuisitte vuoteissamme, puhdistaisitte ikkunoitamme, pesisitte ja silittäisitte vaatteemme ja toimittaisitte öisin kaikenlaisia askareita."

„Hyvä jumala", huudahti mrs Aleshine. „Sillä lailla ette saa puhua! Ajatella olevansa kylmänä haamuna tassuttelemassa pimeydessä, on pahempaa kuin liukua alas pitkin lumivuorta, vaikkapa sen sitten tekisikin paljaalla selällään!" — „Barb'ra!" sanoi mrs Lecks ankarasti.

„Jaa'a, se saa ihmisen kauhistumaan aivan yhtä paljon", vastasi hänen ystävättärensä olematta millänsäkään.

„Kaksi seikkaa oli yhteydessä teidän käyntinne kanssa", jatkoi mr Dusante, „ja ne ovat raskaasti painaneet minun mieltäni. Toisen olemme jo maininnut — suljetun väylän, joka todisti julmaa epävieraanvaraisuutta."

Tähän saakka en minä ollut tahtonut keskeyttää mr Dusanten itsestäänkin usein keskeytyvää kertomusta, mutta nyt tunsin täytyväni vakuuttaa hänelle sekä itseni että vaimoni puolesta, että olimme samaa mieltä kuin mrs Lecks ja mrs Aleshine, ja pidimme, ettei häntä voitu mitenkään syyttää sen johdosta, että hän oli koettanut suojella yksityistä omaisuuttaan.

„Olette hyvin ystävällinen sanoessanne niin", vastasi mr Dusante „mutta minä tahdon nyt joka tapauksessa mainita teille, ettei enää ole minkäänlaisia rautatankoja väylää sulkemassa. Olen jättänyt muutamia henkilöitä saarelle pitämään huolta huvilasta ja auttamaan sinne mahdollisesti pelastuvia haaksirikkoisia. — Toinen asia, josta tahdon mainita, vaivaa minua vielä enemmän. Se on: rahat inkivääriruukussa. Minusta tuntui luonnottomalta ajatella, että minulle oli suoritettu maksu siitä vieraanvaraisuudesta, jota muuten niin mielelläni olisin osoittanut teitä haaksirikkoon joutuneita raukkoja kohtaan. Sellaista ei mitenkään olisi saanut tapahtua. Minä surin sitä. Minä häpesin. Lopultakin päätin, etten sellaista häpeää saattaisi kantaa, vaan että ottaisin inkivääriruukun mukaani ja hakisin koko maailman halki niitä henkilöitä, jotka minun poissaollessani olivat suorittaneet maksun olostaan minun kattoni alla, ja kun heidät vihdoin löytäisin, jättäisin heille ruukun sisältöineen. Kirjeestänne kävi selville, mille saarelle olitte päättäneet lähteä, ja minä ajattelin, että ellen löytäisi teitä sieltä, saisin ainakin tietää, mihin satamaan te sieltä olitte matkustaneet. Ilmoitettuani äidille ja sisarelleni suunnitelmastani, pitivät hekin sitä oikeudenmukaisena, sillä he olivat kiintyneet asiaan yhtä paljon kuin minäkin — ja pari päivää sen jälkeen aloimmekin etsiskelymatkamme.

Vaikeuksitta seurasin jälkiänne San Franciscoon ja sain tietää siellä, missä hotellissa te olitte asuneet. Siellä sain tietää että matkanne päämaali mahdollisesti oli Filadelfia. Olin toivonut tapaa-

vani teidät ennen kuin jättäisitte Kalifornian. Mutta kun otaksuin, että jo olitte ehtineet matkanne perille, tai ainakin olitte sitä hyvin lähellä, myönnyin siskoni toivomukseen tehdä pieniä huvimatkoja Kaliforniassa, aikomuksella sitten seurata teitä Filadelfiaan ja kysyä siellä sanomalehdissä mr Craig'ia. Nyt olen kuitenkin mitä merkillisimmän sattuman kautta tavannut teidät täällä. ja siitä en voi olla tarpeeksi kiitollinen."

„Emme mekään", vastasin minä sydän heltyneenä, „sillä mekin olemme innokkaasti toivoneet saada tutustua teihin ja perheeseenne, ja että tapaamisemme tapahtuisi niin pian kuin mahdollista."

„Nyt tahdon täyttää velvollisuuteni, jonka vuoksi olen matkalle lähtenyt, ja minä vakuutan teille minulle olevan suuren ilon saadessani täyttää velvollisuuteni."

Hän nosti nyt lattiasta paketin, jota hän niin huolellisesti oli suojellut liukuessaan alas lumivuorta, ja joka sen jälkeen koko ajan oli ollut hänen vieressään lattialla.

Otettuaan auki heikon huovan, joka oli kääritty paketin ympärille, sekä sen jälkeen vielä monet paperit, oli siinä silmiemme edessä tuo tuttu, pieni, pyöreä inkivääriruukku. joka oli ollut uunin reunalla talossa siellä kaukaisella saarella — ruukku, jonne me olimme pistäneet maksun asunnosta ja ruoasta.

Minun on aivan mahdotonta ottaa vastaan noita rahoja, jotka ovat maksetut siitä avusta, jonka minä tietämättäni olin antanut haaksirikkoutuneille", lausui mr Dusante. „Jos olisin ollut saarella, olisin niin mielelläni antanut teille saman avun ilmaiseksi. Ja koska mr Craig'in kirjeestä kävi selville, että mrs Lecks oli pitänyt huolta näiden rahojen keräämisestä ja säilyttämisestä, jätän minä nyt siis teille, hyvä rouva, tämän ruukun sisältöineen."

„Joita minä en ota vastaan", vastasi mrs Lecks ja asetti molemmat kätensä selän taakse. „Jos kyseessä olisi ollut vain yksi vuorokausi, tai vaikkapa kaksi vuorokautta ja yksi sunnuntai, niin siinä tapauksessa en sanoisi mitään, mutta kun mrs Aleshine ja minä — toiset saavat vastata omasta puolestaan — viivymme viikkokausia vieraan ihmisen talossa, silloin me myös olostamme maksamme — tietysti vetäen pois palkan siitä työstä minkä olemme suorittaneet. Hyvää yötä."

Tämän sanottuaan hän nousi ja asteli vakavin askelin viereiseen huoneeseen:

„Teiltä on ollut oikein tehty, mr Dusante", sanoi mrs Aleshine „että olette koettaneet seurata omantuntonne ääntä, vaan meillä ovat omat käsitykset velvollisuuksistamme ja teillä omanne, ja molempien käsitykset ovat saman arvoiset.

Sen jälkeen seurasi hän ystävättärensä esimerkkiä.

Mr Dusante näytti samalla hämmästyneeltä ja huolestuneelta ja katsoi minuun kysyvästi.

„Parahin mr Dusante", sanoin minä, „nuo molemmat rouvat ovat tunnontarkkoja oikeuden ja totuuden suhteen, ja luullakseni on parasta, ettette tällä erää koeta voittaa heitä. Mitä vaimooni ja minuun tulee, emme mekään puolestamme voi koskea niihin rahoihin, jotka mrs Lecks on pannut inkivääriruukkuun tarkoituksella, ettei niitä sieltä ottaisi kukaan muu kuin te tai joku perheenne jäsen."

„No niin", virkkoi mrs Dusante ja kääri ruukun uudelleen papereihin, „annetaan sitten asian olla tällä kertaa. Mutta suokaa minun huomauttaa, että minäkin puolestani olen hyvin tunnontarkka, mitä tulee oikeuteen ja totuuteen."

Aikaisin aamulla palasi rautatienasemalle lähettämämme mies ilmoittaen, että neljän hevosen vetämät suuret matkavaunut olivat matkalla meitä noutamaan. Hänellä oli myöskin mukana kirje Ruthille mr Endertonilta.

Tämä ilmoitti tyttärelleen olevansa hyvissä voimissa, vaan olleensa kovin levoton siitä, mikä kohtalo oli tullut Ruthin osaksi. Hän oli kuitenkin toivonut, että lunta, joka oli estänyt häntä tuomasta apua, sataisi niin korkealle paikalle sangen vähän. Hän oli myöskin toivonut, että mr Craig oli laittanut tulen jollekin sopivalle paikalle, niin että hänen tyttärensä saisi lämmitellä. Hän oli myöskin otaksunut, että runsas muonasäkkimme takaisi tyttärelle hyvät ateriat.

Hänen levoton tunteensa oli myöskin suuresti lisääntynyt niiden kiivaiden ja epäoikeutettujen syytösten ja vaatimusten johdosta, mitkä ajomies oli hänelle tehnyt. Tämä oli mitä loukkaavimmalla tavalla solvaissut häntä, vieläpä olisi tarttunut häneen käsiksikin, elleivät saapuvilla olleet ihmiset olisi sitä estäneet ja hän itse olisi huolellisesti lukinnut oveaan.

Nyt hän oli kuitenkin jo rauhoittunut, osaksi sen vuoksi, että ajomies oli jo sieltä lähtenyt, osaksi sen vuoksi, että hän oli saanut tietää tyttärensä olevan varmassa turvassa — josta viimemainitusta seikasta hän jo aikaisemmin oli ollut vakuutettu, sillä olihan tytär jäänyt avonaiselle valtatielle.

Vaunuja odotellessamme kerroimme Dusanteille tarkoin seikkailumme, jotka suuresti kiinnittivät heidän mieliään.

Mrs Dusante, joka yön rauhallisesti levättyään sanoi tuntevansa itsensä sangen terveeksi ja reippaaksi, oli hyvin rakastettava, noin viidenkymmenen ikäinen nainen. Hänen käytöksensä oli hiljainen ja rauhallinen ja koko hänen olentonsa todisti, että hän aikaisemmin ol hyvinkin paljon ottanut osaa seura-elämään. Pian huomasin myöskin, että häntä suuresti huvitti tutkia ihmisluonteita.

Hänen mielenkiintonsa kohdistui etupäässä mrs Lecks'iin ja mrs Aleshine'en, joita hän piti sangen erikoisluonteisina naisina. Mutta hän kunnioitti heitä suuresti. Siihen tunteeseen ei hän kuitenkaan saanut samanlaista vastinetta, sillä mrs Lecks'llä ja mrs Aleshine'lla oli hänestä jokseenkin alhaiset käsitykset.

„On olemassa anoppeja, äitipuolia ja oikeita äitejä ja äidinäitejä ja vieläpä joskus äidin-äidin-äitejä, jotka vielä ovat elossa", sanoi mrs Lecks luottavasti minulle, „mutta vaikk'en epäilekään, ettei mr Dusante olisi hyväätarkoittava ihminen, joka tahtoo tehdä tehdä velvollisuutensa lähimmäisiään kohtaan — minulla ei ole pienintäkään syytä uskoa muuta — niin sanoa minun sentään täytyy — koska kerran olen saanut sellaisen kasvatuksen — ettei hänellä ole ollut oikeutta mennä ottamaan itselleen uutta äitiä. Ottolapset käyvät vielä päinsä, vaan tällainen tapaus kuin tässä on kysymyksessä on suoraan sanoen vastoin pipliaa ja luonnon lakeja.

„Noilla ranskalaisilla", virkkoi mrs Aleshine, „näkyy olevan omat tapansa! Minä puolestani en ole koskaan kärsinyt ranskalaisia kengänkorkoja enkä ranskalaisia, arsenikin värisiä herneitä, ja jos ne nyt tulevat meidän maahamme otto-äitineenkin, niin luulenpa, että niitä seuraavat giljotiinit."

„En käsitä, miksi te pidätte mr Dusantea ranskalaisena", sanoin minä. „Hänhän on yhtä paljon amerikalainen kuin ranskalainen."

„No niin“, lausui mrs Lecks, „eihän minun eikä mrs Aleshine'n sovi asettua toisten ihmisten tuomareiksi. Meidän kotiseudullamme ei ole tapana pitää otto-äitejä, vaan jos sellainen on tapana Ranskassa tai Sandwichs-saarilla tai itävaltioissa, niin eihän meillä tietystikään ole siihen mitään sanomista.“

„Hänhän olisi voinut ottaa samalla kertaa itselleen isänkin“, virkkoi mrs Aleshine“, vaan siinä olisi hänen pitänyt noudattaa tarkkaa valintaa tai ainakin ottaa mrs Dusantelle tuttu henkilö, sillä se ei olisi käynyt päinsä, että he, ollessaan hänen vanhempiaan, olisivat vieraita toisilleen.“

„Jos minä olisin sinun sijassasi, ottaisin minä nyt puolestani itselleni jonkinlaisen ryysyn toimittamaan hatun virkaa, sillä tuolla tulevat vaunut, ja meidän on parasta lähteä“, lausui mrs Lecks.

Me otimme nyt jäähyväiset ystävälliseltä isäntäväeltämme ja asetuimme vaunuihin niin mukavasti kuin suinkin.

Noin seitsemän penikulmaa kuljimme tien epätasaisuuden vuoksi sangen hitaasti.

Mrs Dusante oli heikko, eikä ollut tottunut mihinkään voimainponnistuksiin, jotavastoin mrs Lecks ja mrs Aleshine olivat harvinaisen vahvoja naisia. Seurauksena tästä oli, että heidän hellät sydämensä pakottivat heidät tekemään kaiken voitavansa, että mrs Dusanteen eivät koskisi kolaukset ja keikahdukset. He antoivat hänelle kaikkein parhaimman paikan ja käärivät hänet peitteisiin ja huopiin. Tätä tehdessään unohtivat nuo hyväsydämiset naiset kokonaan, että tuo nainen, joka niin suurella mielenkiinnolla kuunteli heidän kertomuksiaan kodistaan, suvustaan ja olosuhteistaan, oli vain otto-äiti.

Myöskin Ruth ja miss Lucille viihtyivät hyvin keskenään ja minusta oli mr Dusante sangen miellyttävä persoonallisuus.

Kun sitten vihdoin saavuimme rautatienasemalle, tapasimme siellä mr Endertonin, joka osoitti hyvin kohtuullista iloa nähdessään meidät jälleen, mutta kovin kohtuutonta suuttumusta — jonka esineeksi eritoten minä jouduin — sen johdosta, että hänen täytyi luopua avarasta huoneestaan, jonne nyt sijoitettiin naiset. Se oli ainoa mahdollinen suoja koko kestikievaritalossa.

Mainitessani hänelle, että mukanamme olevat vieraat olivat ne Dusantet, joiden saarella me olimme asuneet, ei hän aluksi ollut sitä ol-

lenkaan kuulevinaan. Hän oli aina pitänyt Dusanteja keksittynä satuna, jonka varjolla mrs Lecks ansaitsi rahaa onnettomilta haaksirikkoon joutuneilta ihmisiltä. Kuultuaan, että mr Dusante tahtoo antaa rahamme takaisin, heräsi hänen mielenkiintonsa, ja hän lausui:

„Ihmettelenpä, että hän on siksi omantunnonmukainen mies", Vaan että joku kieltäytyy vastaanottamasta sitä mikä hänelle oikeudenmukaisesti kuuluu, se menee yli minun ymmärrykseni. Ainakin minä aion ottaa osani takaisin, se on varma se. Viisitoista dollaria viikossa minun ja tyttäreni asunnosta ja ruoasta vaati tuo nainen minulta, ja sen minä tahdon takaisin."

„Mutta", sanoin minä, „teidän maksunnehan alennettiin samaksi kuin toistenkin."

„Minä en muista mitään alentamista", lausui mr Enderton. „Muistan vain sen kohtuuttoman summan, mikä minulta vaadittiin ruoasta ja asunnosta asumattomalla saarella. Se teki minuun hyvin ikävän vaikutuksen."

„Minulla ei ole halua puhua teidän kanssanne tästä asiasta enempää", virkoin minä. „Saatte selvittää sen mrs Lecks'in kanssa."

Mr Enderton murisi jotain ja meni huoneeseensa sangen arvokkaasti. Minä en voinut muuta kuin nauraa kuvitellessani, millaiseen mielentilaan hän joutuu puhuttuaan tästä asiasta mrs Lecks'in kanssa.

Jättäessään San Franciscon oli mr Dusante lähettänyt kaikki tavaransa edeltäkäsin Ogden City'yn, missä hän oli aikonut ensi kerran pysähtyä. Päätettiin senvuoksi, että me kaikki matkustaisimme Ogden City'yn, jossa odottaisimme niitä tavaroitamme, jotka olimme jättäneet vuorelle.

Minun seurueeni tavarat olivat kaikki raitiovaunussa, eikä niitä ollutkaan kuin muutamia matkalaukkuja, jotka olimme ostaneet itsellemme San Franciscossa, sekä suuri paketti, joka sisälsi kaksi hengenpelastusvyötä, sillä vaikk'ei mitään muuta, niin ainakin ne tahtoivat mrs Lecks ja mrs Aleshine viedä mukanaan kotiinsa.

Aamulla sen jälkeen kuin olimme saapuneet Ogden City'yn vei mr Dusante minut syrjään ja sanoi:

„Sir, tahdon uskoa teille, mitä aion tehdä inkivääriruukulle rahoineen, jotka te olette sinne panneet. Ja toivon, ettette millään tavoin estä minua. Kun tavaranne saapuvat, jatkatte te luultavasti mat-

kaanne itäänpäin ja me palaamme San Franciscoon. Mutta ruukun sisältöineen jätän tänne, annettavaksi mrs Lecks'ille. Jos te tahtoisitte olla hyvä ja ottaa sen haltuunne sekä jättää sen sitten hänelle olisin sangen kiitollinen."

Lupasin hänelle, etten millään tavoin tahdo estää häntä toteuttamasta aikomustaan, vaan etten mitenkään voinut ottaa vastaan ruukkua. Kenen tulisi saada tuo porsliiniruukku sisältöineen oli hänen ja mrs Lecks'in välinen riitakysymys ja täytyi ratkaista vain heidän keskensä.

„No, sitten teen niin", lausui hän, „että minä matkustan täältä ennen teitä ja jätän ruukun hotellin kirjanpitäjälle pyynnöllä jättää se mrs Lecks'ille minun lähdettyäni. Sitten ei hän voi tehdä muuta kuin ottaa se vastaan."

Nämä mr Dusanten sanat huvittivat minua suuresti, sillä mrs Lecks oli jo uskonut minulle tässä asiassa tekemänsä päätöksen.

„Mr Dusante ei ole maininnut minulle mitään inkivääriruukusta", oli hän lausunut minulle. „Mutta minäpä tiedän yhtä hyvin kuin hän itse, miten hän aikoo menetellä. Hän tuumaa hiipiä täältä pois kaikessa hiljaisuudessa ja jättää ruukun tänne, sillä hän päättelee, että minä silloin olen pakotettu ottamaan sen vastaan. Vaan hän saakin nähdä, että minä olen yhtä viekas kuin hän. Olen ottanut selvän hänen sisareltaan kadusta ja talon numerosta, missä hänen liikkeensä on Honolulussa — minä kysyin niin, ettei hän huomannut siinä piilevän mitään — ja jos hän nyt jättää tuon ruukun jälkeensä, panen minä sen rahoineen kaikkineen laatikkoon ja lähetän sen pikatavarana mr Dusantelle, niin että silloin kun hän saapuu Honoluluun, on se jo siellä ennen häntä."

Tuntien nyt sekä mr Dusanten että mrs Lecks'in aikomukset kuvittelin mielessäni, mitenkä inkivääriruukkua lähetetään edestakaisin Sandwichs-saarten ja Pennsylvanian väliä molempien taistelevien koko elämän ajan, ja tietystikin — kummankin testamenttiin liitettävän määräyksen mukaisesti — myöskin heidän perillistensä elämän ajan. Kun sitten laatikko vähitellen kuluisi, pantaisiin ruukku jonkinlaiseen lekkeriin ja lekkeri sijoitettaisiin lopuksi pieneen viinitynnyriin, mikä vihdoin asetettaisiin suuremman tynnyrin sisään — ja niin joutuisi ruukku vallan ihmeellisten vaiheitten alaiseksi.

Olimme Ogden Cityssä kolme päivää ennen kuin tavaramme saapuivat.

Nyt valmistelimme me Dusantein kanssa eroa.

Iltaa ennen tuli Dusante luokseni ja virkkoi, että juna Ogden Citystä lähtee hänen suureksi ilokseen länteen päin hyvin aikaisin aamulla. Hän perheineen matkustaa siis muutamia tunteja ennen meitä.

„Se sopii mainiosti suunnitelmaani", lausui hän. „Olen jättänyt inkivääriruukun huolellisesti pakettiin pantuna hotellin kirjanpitäjälle, joka heti lähtömme jälkeen jättää sen mrs Lecks'ille. Meillä on nyt kaikki kunnossa, joten otamme jo tänä iltana jäähyväiset rakkailta ystäviltämme, minä vakuutan, että se tuntuu kovin ikävältä."

Minä ehdin tuskin vakuuttaa meidän toisten syvää surua kun muuan poika toi minulle kirjeen. Avasin sen heti ja huomasin sen olevan mr Endertonilta.

„Parahin Craig!

Olen päättänyt, etten enää jää tänne vaan matkustan iltajunalla itään. Haluan viettää päivän Chicagossa, ja kun arvelen, ettei teillä eikä muillakaan ole halua pysähtyä siellä, voin tällä tavoin saada haluni täytetyksi estämättä teitä. Äkkiä tekemäni päätös estää minua enää tapaamasta teitä ennen lähtöäni, vaan olen suuressa kiireessä ottanut jäähyväiset tyttäreltäni ja tämä kirje saa selvittää teille toisille asian laidan.

Tahdon myöskin mainita, että olen katsonut sopivaksi — seurueemme päämiehenä niin ikäni kuin asemani vuoksi — ratkaista tuon ystävällisen riidan niiden rahojen takaisin ottamisesta, jotka suoritimme maksuksi olostamme asumattomalla saarella. Sain nimittäin tietää, että se paketti, missä rahat ovat, on jätetty hotellin kirjanpitäjälle osoitettuna mrs Lecks'ille, joka ei ainoastaan tähän saakka ole kieltäytynyt vastaanottamasta sitä, vaan tehnee sen vast'edeskin, vaikkei minun ymmärtääkseni hänellä ole mitään oikeutta olla määrääjänä tässä asiassa. Senvuoksi olen kaiken vaivannäön välttämiseksi ottanut paketin haltuuni ja aion ottaa sen nyt mukaani Chicagoon. Kohdatessamme ja'an sen kunkin vaatimusten mukaisesti. Tämän toimen-

piteen katson kaikkein sopivammaksi ratkaisuksi sille pienelle kiistalle, joka näiden rahojen omistamisesta on syntynyt.

Kiireessä

David J. Enderton.

J. K. — Menen asumaan Brandingerin hotelliin, missä odotan teitä."

KUUDES LUKU.

Inkivääriruukku.

Mr Endertonin kirje sekä ihmetytti että suututti minua, vaan en kuitenkaan voinut olla hymyilemättä sille odottamattomalle tapaukselle, joka oli äkkiä estänyt inkivääriruukun matkustelemisen edes ja takaisin Honolulun ja Pennsylvanian välillä.

Ojensin kirjeen mr Dusantelle, joka luettuaan sen punastui kovasti. Minä huomasin, että hän oli hyvin vihainen, vaikka hän koetti peittää sitä.

„Tällaista minä en suvaitse“, lausui hän hetken perästä. „Inkivääriruukku on minun omaisuuttani siksi kuin mrs Lecks suostuu ottamaan sen vastaan. Minä en nyt matkustakaan aamujunalla länteen, vaan seuraan teitä Chicagoon, missä vaadin mr Endertonilta takaisin omaisuuttani, jonka kanssa minulla on oikeus menetellä miten itse haluan.“

Minä menin Ruthin luokse, joka ei tietänyt koko tapahtumasta muuta kuin että hänen isänsä oli ennen meitä matkustanut Chicagoon ja ehtinyt ottaa vain kiireelliset jäähyväiset.

Minä en lausunut sanaakaan mr Endertonin suuren kiireen johdosta, joka oli estänyt häntä ottamasta jäähyväiset, vaan antanut aikaa pitkän kirjeen kirjoittamiseen. Koska Ruth ei tietänyt mitään tuosta kirjeestä, päätin minäkin olla siitä mainitsematta. Isän kiire ei häntä olenkaan kummastuttanut, sillä tämän tapa oli, sanoi hän, aina saapua päämaaliin matkatovereitaan ennen.

Kerrottuani tapahtumasta mrs Aleshine'lle ja mrs Lecks'ille nämä aivan kipenöitsivät kiukusta.

„En tiedä, miksi mr Dusante tällaista tekoa kutsuu", huudahti mrs Lecks, „mutta minä tiedän."

„Niin tiedän minäkin!" kivahti mrs Aleshine. „Samalla kun hän on lakannut olemasta lähetyssaarnaaja näkyy hän myös lakanneen olemasta rehellinen ihminen. Minä valitan niiden pakanoitten puolesta, jotka hän on kääntänyt."

„Kyllä minä hänet käännän", lausui mrs Lecks, „jos vaan kerran vielä hänet tapaan! Mennä ja ottaa mukaansa minun nimikirjoituksellani varustetun paketin. Yhtä hyvin olisi hän voinut ottaa minun kultasankaiset silmälasini tai kilpikonnan kuorisen kampani! Kiinni emme enää ehdi häntä saada, mutta sähköittää minä hänelle voin, ja saapa hän tietää, että jos hän vain uskaltaa avata minun nimelläni varustetun paketin, niin minä lähetän poliisit hänen niskaansa!"

„Aivan oikein!" lausui mrs Aleshine. „Sinun tulee sähköttää kaikille radan varrella oleville asemille, niin konduktöörit löytävät hänet. Osoita sähkösanomasi mr Endertonille, — pitkälle miehelle, jolla on harmahtava tukka ja mukanaan suuri varastettu paketti."

„Se ei todellakaan ole mikään tyhmä ajatus", virkkoi mrs Lecks, „vaan lienee kai parasta osoittaa sähkösanoma vain hänelle ilman persoonakuvausta. Minä teen sen heti kun saan tietää asemain nimet."

„Kirjoittaessanne sähkösanoman tulee teidän olla hyvin varovaisia", sanoin minä, „sillä se luetaan joka asemalla ja se voisi aiheuttaa mr Endertonille suuria ikävyyksiä, joita me kaikki syvästi valittaisimme. Voimmehan laittaa sähkösanoman sellaiseen sanamuotoon, etteivät sitä ymmärrä muut kuin hän."

„Tehkäämme niin", sanoi mrs Lecks, „mutta kiiruhtakaamme! Minun mielestäni ei hän ole sen arvoinen, että häntä kannattaisi säästää ikävyyksiltä, sillä niin totta kuin tässä seison, ei hän puolestaan ikänä ole koettanutkaan säästää ketään ihmistä ikävyyksiltä."

Sen jälkeen kirjoitettiin allaoleva sähkösanoma, joka lähetettiin Bridgenin asemalle jätettäväksi mr Endertonille:

„Paketti — te tiedätte mikä — on varastettu. Tiedätte myös kuka on varas. Jos hän jättää sen hotelliin Chicagossa, niin

päästäkää hänet vapaaksi. Jos hän sen avaa, pankaa hänet vankilaan!

Mrs Lecks."

Luulenpa, että tämä estää hänet sormeilemasta tuota pakettia", virkkoi mrs Lecks. „Ja vahingoksi ei olisi, jos mr Dusante lähettäisi saman tapaisen sähkösanoman jollekin toiselle asemalle. Ja jos tuo Enderton pelästyy niin pahasti, että hän pakenee iäksi meidän silmistämme, olisi se meille kaikille suuri onni. Mutta sen minä teille sanon, mr Craig, ettei rouvallenne saa mainita mitään, mikä pahoittaisi hänen mieltään. Hänen ei tarvitse tietää mitään koko tästä tapahtumasta. Ja sen minä sanon myöskin, että vaikka mr Enderton onkin hänen isänsä ja hänen senvuoksi tulee häntä kunnioittaa, on hän paljon iloisempi ja vapaampi silloin kuin tuo äijä on poissa. Mitä taas meihin muihin tulee, niin emme me luullakseni laisinkaan sure hänen menettämistään."

„Emme totisesti", sanoi mrs Aleshine. Hän on mies, joka ajattelee yhdeksänkymmentäyhdeksän kertaa itseään, ennen kun kertaakaan ketään muuta ihmistä — ja sen yhden kerrankin unohtaa hän heti paikalla. En sano sitä senvuoksi, että minä yleensä vihaisin lähetyssaarnaajia. Olen päinvastoin säästänyt heille monta ropoa, ja sen teen vast'edeskin. Mutta häntä ei sovi enää kutsua lähetyssaarnaajaksi, koska hän kerran on ottanut eron — ellei hän itse ole saanut harmaalle paperille kirjoitettua eroamiskäskyä. Sitä asiaa me emme tiedä. Hän, joka luopuu kaikista mukavuuksista kristityssä maassa ja matkustaa kääntämään pakanoita, hän tekee kauniisti, mutta hän, joka jättää pakanat päästäkseen nauttimaan mukavuuksista, hän on sellaisen ihmisen vastakohta. Muuten lienee sellainen herra ehkä vaatinut kaksikertaisen palkan ja kääntänyt vain puoliksi."

Mr Dusanten kohteliaisuus vaimoani kohtaan esti häntä ilmaisemasta kaikkea, mitä hän apistani ajatteli, mutta luulenpa, etteivät hänen mielipiteensä hänestä paljonkaan eronneet mrs Lecks'in ja mrs Aleshinen mielipiteistä.

Kaikki olimme kuitenkin sangen iloiset sen johdosta, ettei meidän vielä tarvinnut erota ja seuraavana päivänä lähdimme matkaan

iloisen mielentilan vallitessa. Olimme sitäkin iloisempia syystä ettei mr Enderton ollut seurassamme.

Ennen lähtöämme lähetti mr Dusante Kearneyn asemalle mr Endertonille sähkösanoman, jonka sisältöä en tietänyt, vaan jonka äänilajin arvelin olevan hyvinkin ankaran.

Saavuttuamme Chicagoon menimme heti Brandigerin hotelliin, missä emme kuitenkaan tavanneet mr Endertonia. Hän oli vain jättänyt sinne kirjeen Ruthille. Kirje oli näin kuuluva:

„Rakas tyttäreni!

Olen päättänyt, etten odotakaan teitä täällä, kuten aikaisemmin aioin, vaan jatkan matkaa yksinäni. On ikävää, ettemme tavanneet toisiamme täällä, mutta eihän kestä kauan, ennen kuin jälleen kohtaamme. Sinähän tiedät, ett'en minä mielelläni matkusta suuressa seurassa. Muutamat meidän seurueemme jäsenet aiheuttavat minulle alinomaa mielipahaa. Olin ajatellut matkustaa Filadelfiaan ja odottaa sinua siellä, mutta nyt olenkin päättänyt mennä Meadowilleen, joka on muuan pieni seutu Pennsylvaniassa, missä nuo molemmat naiset, mrs Lecks ja mrs Aleshine, mikäli muistan kuulleeni, asuvat. Toivon tapaavani koko seurueen ennen kuin otan lopullisesti jäähyväiset, ja minä otaksun, etteivät nuo molemmat naiset aio matkustaa kauemmaksi kuin missä he asuvat. Liitän tähän mukaan miehellesi kirjeen, joka koskee eräitä käytännöllisiä asioita. Toivon hänen lopunkin matkaa pitävän sinusta hyvää huolta, josta olen hänelle sangen kiitollinen.

Isäsi."

Minulle kuuluvan kirjeen sisältö oli seuraava:

„Mr Craig!

Minun mielestäni olisitte te voinut estää niiden hävyttömien sähkösanomien lähettämisen, jotka olen saanut parilta seurueeseenne kuuluvalta henkilöltä, mutta tämä ei ole ensi kerta jolloin olen pettynyt henkilöissä, joihin olen luottanut. En lähetä mitään vastausta sähkösanomiin, tahdon vain sanoa, etten anna laisinkaan peloittaa itseäni täyttämästä aikomustani, mitä tulee rahojen oikeudenmukai-

seen jakamiseen. En tee sitä sen pienen summan tähden, mikä lankee tyttäreni ja itseni omaksi vaan, periaatteen vuoksi. Rahat olisi pitänyt jättää minulle eikä kenellekään muulle ja minun asiani on toimittaa jako. Minä pidän kiinni periaatteistani ja oikeuksistani. Koska kuitenkin tahdon välttää kaikkea tarpeetonta sanakiistaa, matkustan Meadowilleen, missä minä, heti kuin kaikki seurueemme jäsenet ovat sinne saapuneet, oikeudenmukaisesti toimitan jaon. Otaksun, ettei tuo Dusante-niminen mies ole niin hullu, että tarpeettomasti jatkaa matkaansa kauemmaksi kuin Chicagoon. Teidän velvollisuutenne on saada hänet älyämään miten sopimaton sellainen matka olisi.

Teidän
D. J. Enderton."

Ruth'in kirje luettiin koko seurueelle ja minun näytettiin yksityisesti mr Dusantelle, mrs Lecks'ille ja mrs Aleshinelle.

Muutaman silmänräpäyksen perästä huudahti mrs Lecks:

„No niin, lopen loppukin en ole kovin vihainen, sen johdosta, että tuo vanha peto on tuolla tavoin lähtenyt tiehensä, sillä saammehan me mrs matkustaa koko lopun matkaa ilman heitä. Ja siitä minä olen varma, ettei hän ole pistänyt sormiaan ruukkuun. Siltä tuntuu ainakin hänen kirjeestään päättäen. Me olemme hänet tarpeeksi peloittaneet."

„Mutta kyllä hän on koko porsas!" huudahti mrs Aleshine. „Mennä nyt juuri siihen kaupunkiin missä me asumme ennen meitä. Siellä hän tietysti kertoo jokaiselle kaikki meidän seikkailumme, niin että meidän sinne saapuessamme se on jo vanhentunutta kuin viimeviikkoinen leipä."

„Tuo Dusante-niminen mies", lausui mainittu herra aivan rauhallisesti, „ei aio väistyä päämaalistaan. Hän jätti saarensa voidakseen antaa mrs Lecks'ille takaisin inkivääriruukun sisältöineen. Hän matkustaakin senvuoksi teidän kanssanne Meadowilleen saadakseen, vaikkapa lakia hyväkseen käyttäen, takaisin omaisuutensa. Sen jälkeen hän toteuttaa alkuperäisen aikomuksensa."

Me lausuimme kaikki ilomme sen johdosta, että saamme pitää häntä ja hänen seuruettaan matkatovereinamme lopunkin matkaa.

Ja mrs Lecks tarjosi heille heti asunnon luonaan niin pitkäksi aikaa kun he vain suvaitsisivat olla.

"Olin juuri aikeissa pyytää heitä meille", sanoi mrs Aleshine, „vaan mrs Lecks ennätti ennen minua. Mutta mr Craig rouvineen tulee minun luokseni, ja koska asuntomme ovat aivan lähekkäin, voimme tavata joka päivä. Ja jos mr Enderton viipyy hotellissaan, on hän tilaisuudessa tulla tapaamaan tytärtään niin usein kuin vaan haluaa. Minä en tahdo ajaa ketään ulos, olkoon hän pakana tai vieläkin pahempi. Vaan enempää kuin korkeintaan kerran tai kaksi en saata tarjota hänelle teetä sen jälkeen mitä on tapahtunut."

Koska Dusante sekä Ruth, jotka eivät olleet ennen olleet Chicagossa, tahtoivat katsella kaupunkia, viivyimme me siellä kaksi päivää. Pidimme kuitenkin kiirettä, sillä tiesimme mr Enderton'in meitä odottavan.

Toisen päivän iltapäivällä menin hotellin lukusaliin tavatakseni siellä seurueemme jäsenet valmiina retkeilyihin. Siellä ei kuitenkaan ollut muita kuin mrs Aleshine, joka jo valmiiksi pukeutuneena odotti lähtöä.

Tuskin olin ehtinyt lausua pari sanaa kun siihen astui mrs Lecks ilman päällysvaatteita ja sukankudin kädessään. Hän istuutui nojatuoliin, asetti silmälasit nenälleen ja alkoi kutoa.

„Etkö sinä aiokaan lähteä ulos? kysyi hänen ystävättärensä ihmeissään.

„En", vastasi mrs Lecks, „olen jo nähnyt kaikki mitä olen halunnutkin ja nyt aijon jäädä tänne lepoon ja rauhaan."

„Eikö mr Dusante" sitten lähde ulos?" kysyi mrs Aleshine.

Mrs Lecks asetti kutimensa polvelleen, otti silmälasit nenältään, taittoi ne kokoon ja laski ne viereiselle pöydälle. Samalla kääntyi hän tuolillaan ystävättärensä puoleen.

„Barb'ra Aleshine", sanoi hän päättäväisellä äänellä, „onko sinun päähäsi koskaan pistänyt, että minä valitsisin mr Dusanten?"

„En tahdo sitä myöntää enkä kieltää," vastasi mrs Aleshine, samalla knn hän risti lihavat kätensä. Ja samalla hänen kasvonsa loistivat sydämellisestä myötätunnosta. „Mutta sen minä sanon — kuulkoon sen kuka tahansa — että jos sinä valitset mr Dusanten ei

siinä asiassa ole sivullisilla mitään sanomista. Eipä siksi, että minä olisin juuri hänet sinulle valinnut, jos nimittäin minä olisin saanut määrätä, sillä minusta sinun valitullasi pitäisi olla amerikalainen nimi eikä hänen sitäpaitsi tarvitse omistaa saaria. Mutta olethan sinä täyskasvuinen nainen ja voit itse tehdä valintasi. Ja oma asiasi on, menetkö uudelleen naimisiin vai et, vaan onhan jo joka tapauksessa yksitoista vuotta siitä kuin riisuit surupukusi miehesi kuoleman jälkeen, ja jos mr Lecks tällä hetkellä nousisi haudastaan, niin laskisi hän käden sydämelleen ja sanoisi, että sinä olet täyttänyt velvollisuutesi häntä kohtaan ennen ja jälkeen hänen kuolemansa. Jos sinä nyt siis tahdot mennä uusiin naimisiin ja valitset mr Dusanten, niin kenelläkään ei ole siihen mitään sanomista. Te olette molemmat jo ehtineet kypsyneeseen ikään ja tiedätte mitä teette. Ja mitä hänen sisareensa tulee, niin arvelen, ettei hänen enää kauan tarvitse hänestä huolehtia. Ja jos katsot sopivaksi hankkia itsellesi otto-äidin, niin on se sinun oma asiasi, jonka kanssa minulla ei ole mitään tekemistä."

„Siinäkö kaikki?" lausui mrs Lecks.

„On tällä kertaa", vastasi ystävätär, „vaan ehkä tulee enemmän, kunhan olen lähemmin ajatellut asiaa. —

Niin — ompahan todellakin vielä jotain sanottavaa, ja olen hyvin iloinen, että mr Craig on täällä ja kuulee sen. Jos minulla olisi joku erityinen tunne mr Dusantea kohtaan ja pitäisin häntä miehenä, joka — en kuitenkaan sellaisena miehenä, jollaista minä toivoisin, sillä hänellä on hieman ulkomaalaisia tapoja, samoin kun hän on vähän liiaksi sidottu Sandwichs-saariin — mutta joka tapauksessa miehenä, joka on kristitty gentlemanni, minkä seikan kyllä huomaa hänen sanoistaan ja käytöksestään — rakastava veli hän on sekä hellä ja huomaavainen poika, joksi itse on tehnyt itsensä — ja kelpo aviomies hänestä tulisi — niin, jos minä tuntisin jotain erityistä tunnetta häntä kohtaan, valitsisin minä hänet — en äkkiä enkä ummessa silmin suinkaan, vaan tavalla, joka sopii minun ikäiselleni naiselle. Ja jos hän tuntisi samallaista tunnetta minua kohtaan ja luulisi voivansa tehdä elämäänsä sellaisen muutoksen — joskin se häneen nähden on jo jokseenkin myöhäistä — mutta jos hän nyt joka tapauksessa tahtoisi naisen, joka olisi tarpeeksi iäkäs ja sekä

suruja että iloja kuin myöskin yksinäisyyttä kokenut, että hän saattaisi olla varma siitä, että sellaisena kuin hän hänet otti, sellaisena hän pysyisi — jos niin olisi, niin, silloin minä ainoastaan — sen sanon — osoittaisin mieltymystäni häneen niin paljon, että hän ymmärtäisi, ettei hänen tarvitsisi tehdä muuta kuin tulla minun tyköni ja tehdä ehdotuksensa. Ja silloin minä antaisin hänelle myöntävän vastauksen ja niin olisi kaikki selvää — eikä kellään ihmisellä maailmassa olisi sen johdosta muuta sanomista kuin toivotettava onnea, ja mennä sitten kotiinsa ja ryhtyä omiin askareihinsa — —."

Mutta nyt minä sanon sinulle Barb'ra Aleshine — ja teille mrs Craig. — etten minä tunne mr Dusantea kohtaan sellaista tunnetta, enkä minä aio häntä valita. Ja vaikka hän tulisi ja tekisi minulle ehdotuksensa, sanoisin minä hänelle — ystävällisesti mutta varmasti — että hänen on suotta vaivata itseänsä, ja että jos hänellä olisi halua katsahtaa johonkin toiseen naiseen — vaikkapa se olisikin parhain ja läheisin ystäväni maan päällä — tarjoutuisin minä tekemään voitavani, että heidän avioliittonsa tulisi niin onnelliseksi kuin mahdollista. Ja tapahtuipa mitä tahansa, en lausuisi sanaakaan — vaikka tietysti minulla olisi oikeus ajatella mitä tahansa. No niin, nyt olen sanonut kaikki suoraan. Jos kenenkään valitsisin, valitsisin hänet, ja ellen ketään valitsisi, en häntäkään valitsisi: Ja nyt en sitä tahdo tehdä, enkä teekään."

Sen jälkeen asetti hän jälleen silmälasit nenälleen ja tarttui uudelleen kutimeensa.

Mrs Aleshine katseli ystävätärtään loistavin silmin.

„Sinun sanasi veivät kokonaisen taakan hartioiltani", lausui hän. „Ei senvuoksi, että se olisi mitään särkenyt sisimmässäni, etkä sinä missään tapauksessa olisi koskaan saanut tietää, että minulla mitään taakkaa olisi ollut, vaan nyt se on joka tapauksessa poissa, ja minä olen sen vuoksi hyvin iloinen. Ja mitä siihen tulee, että minä olisin päättänyt valita jonkun, ei sinun sen vuoksi tarvitse olla levoton — niin, kun sinä puhut parhaasta ja lähimmästä ystävästä ymmärsin kyllä, että sinä tarkoitit minua. Mutta minkälainen olenkin, ja minkälainen hän onkaan, ja mitä minä ajattelen hänestä ja hän minusta en koskaan saattaisi sanoa hänen palatessaan Japanista äitinsä syliin: „George, hän jonka annan sinulle isäksi, on ranskalainen."

Nämät sanat kuultuani purskahdin nauruun, mutta mrs Lecks lausui totisena:

„Nyt siis olemme selvillä siitä kuka hänet valitsee, ja asia on päätetty."

„Se on selvä", virkkoi mrs Aleshine ja riensi vastaan toisia matkatovereitamme, jotka juuri saapuivat sisään.

Useina päivinä en voinut olla itsekseni nauramatta, katsellessani ylen kohteliasta mr Dusantea, sillä minä ajattelin, että mitäpä hän sanoisi, jos hän tietäisi, miten nuo naiset olivat, hänen vähintäkään aihetta antamatta, tehneet päätöksen avioliiton solmimisesta hänen kanssaan. Luulenpa melkein, että hän olisi pitänyt sitä kaikista matkansa vaiheista suurimpana yllätyksenä.

Matkalla Chicagosta tuohon pieneen maalaiskaupunkiin Pennsylvaniassa pysähdyimme useissa paikoissa, missä Ruthille ja Dusanten naisille oli jotain katselemisen arvoista. Mrs Lecks ja mrs Aleshine suostuivat aina jalomielisesti pysymään mukana, vaikka tiesin heidän kiihkeästi kaipaavan kotiin.

He olivat tulleet hyvin hyviksi ystäviksi mrs Dusanten kanssa, ja nuo kolme naista juttelivat toistensa kanssa kuin vanhat ystävät.

„Me olemme kysyneet, saammeko kutsua häntä Emilyksi", uskoi mrs Aleshine minulle," ja hän vastasi siihen myöntävästi. Olen koko ajan toivonut, että niin tapahtuisi, sillä minusta on tuntunut, kuin olisimme tunteneet heidät jo kauan — Lucillen ja Emilyn. Mutta niin kauan kuin kannoin taakkaa mrs Lecks'in ja mr Dusanten tähden, en suinkaan voinut sitä tehdä. Se soti minun tunnettani vastaan. Nyt on asia selvä, ja vaikkei Emily vastannutkaan toiveitani, on ainakin Lucille aivan sellainen, jollaiseksi olin hänet kuvitellutkin. Mitä muuten Emilyhyn tulee, en koskaan ole tavannut naista, joka niin mielellään kuin hän tahtoo oppia toisista, joilla on enemmän kokemusta kuin hänellä."

Saavuimme Meadovilleen aikaisin iltapäivällä, ja meitä kummastutti suuresti, ettei mr Enderton ollut vastassa asemalla.

Sen sijaan huomasimme kolme henkilöä, jotka meitä sekä hämmästyttivät, että ilostuttivat. He olivat tuo punapartainen matruusi sekä nuo kaksi hänen toveriaan, jotka olivat meidän vanhoja ystäviämme.

Kaikki kolme olivat kerrassaan hyvissä vaatteissa ja nähdessään meidät tervehtivät he meitä sotilaallisen komeasti.

Kuului pelkkiä ilon huudahduksia. Mrs Aleshine pudotti laukkunsa ja sateenvarjonsa ja riensi heitä vastaan ojennetuin käsivarsin. Samalla kiiruhdimme myös minä, Ruth ja mrs Lecks heidän luokseen ja tervehdimme heitä sydämellisesti.

Kun Dusantet saivat kuulla keitä he olivat, tulivat he melkein yhtä iloisiksi kuin mekin, ja mr Dusante lausui yksinkertaisin sanoin tyytyväisyytensä sen johdosta, että hän nyt sai tavata muutkin jäsenet siitä seurueesta, joka oli pelastunut hänen saarelleen.

„Voi, miten hauskaa on tavata teitä!" huudahti mrs Aleshine. „Minä olen niin iloinen, etten tiedä, seisonko päälläni vai jaloillani! Mutta kuinka taivaan nimessä te olette joutuneet tänne?"

„Siinäpä se onkin merkillinen historia", virkkoi punapartainen. „Jätettyänne meidät Friscoon, tunsimme mielemme vähäsen raskaiksi, ja kun emme löytäneet sopivaa laivaakaan, jonne olisimme voineet astua palvelukseen, alkoi elämä tuntua vieläkin tukalammalta. Mutta silloin saapui kaupunkiin entisen laivamme isännän asiamies, ja me saimme häneltä palkan viime matkasta. Kun sitten olimme vähän siistineet kasvojamme, tuumimme, ettemme enää viitsi mennä millekään kauppalaivalle, sillä niissä ei saa muuta kuin vanhentuneita laivakorppuja. Ja useimmiten saavat ne vielä vuodonkin, jolloin on pumpattava vettä yötä päivää ja lopuksi saattaa jäädä itse kalojen ruoaksi. Niin iski sitten aivoihimme ajatus kuin ankkuri meren pohjaan, että olisi, piru vie — anteeksi, rouvat — paljon lystimpää ruveta kääntämään turvetta ja penkomaan kaunista maata ja tekemään muita rauhallisia askareita sekä syömään hyvää ruokaa, sellaista, jommoista laitatte te, mrs Aleshine, ja tanssimaan teille merimiestansseja ja vapaahetkinä kesyttämään lintuja — —. Eikös niin tuumattu, Jim ja Bill?"

„Niin tuumattiin", vastasivat molemmat mustapartaiset merimiehet.

„Kuulkaas nyt, veikot!" sanoin minä. „Älkäämme nyt tuhlatko suotta näitä kolikoita, vaan käyttäkäämme ne matkaa varten mrs Aleshinen luokse, te kun jätitte meille osoitteenne pienelle paperinlapulle."

Mrs Aleshine nyökäytteli innokkaasti päätään, ikäänkuin peläten keskeyttää tuota jännittävää historiaa.

„Ja jos hänellä on puutarha, niin kaivamme ja mylleröitsemme me siellä parhaamme mukaan, ja jos vettä löytyy, niin kalastamme — teemme mitä vaan ja allekirjoitamme kontrahdin kuinka pitkää matkaa varten hyvänsä ja uskollisesti seisomme hänen rinnallansa sateessa ja päivänpaahteessa, pidämme vartiota päivällä ja yöllä ja tottelemme mitä hän ikänä näkee hyväksi määrätä. Eikös niin päätetty, Jim ja Bill?"

„Niin päätettiin!" vastasivat hänen toverinsa totisina.

„Voi teitä, rakkaat ystävät!" huudahti mrs Aleshine, samalla kun kyyneleet vuotivat pitkin hänen poskiaan. „Se kontrahti allekirjoitetaan, ja minä teen työtä yöt ja päivät keksiäkseni teille jotain tekemistä. Minulla on kyllä jo palveluksessani mies, joka hoitaa taloani, vaan olen monasti ajatellut, että olisipa minulla vaan joku, johon voisin täydellisesti luottaa, ostaisin ne molemmat pellot Squire Ramsey'ssa ja rupeisin harjoittamaan liikettä punasipuleilla. Ja te ilmestytte kuin enkelit taivaasta, ja jos tahdotte, niin voimmehan me muodostaa punasipuli-osuuskunnan."

„Sen me teemme, rouva", sanoi punapartainen. „Perustakaamme osuuskunta tai yhdyskunta tai mikä kunta tahansa, mutta kyllä pitää sipulien kasvaa. Määrätkää te vaan!"

„Hm", sanoi mrs Lecks, „älkäämme tällä kertaa puhuko siitä, miten se mahdollisesti tulee kannattamaan. — Te siis tulitte suoraan tänne?"

„Niin tulimme", vastasi merimies, „mutta emme tavanneet täällä muita kuin tuon papin. Se sai meidät vähän hämmästymään, vaan hän ilmoitti, ettei hän jää tänne asumaan ja että te saavutte pian. Sitten me asetuimme ravintolaan asumaan ja olemme sen jälkeen kolmen päivän käyneet jok'ikisellä junalla teitä vastassa."

Minun mielestäni oli meidän nyt lähdettävä asemalta, vaan siellä ei ollut muuta kuin yksi ainoa ajuri. Siihen mahtui vain kaksi henkeä, ja minä asetin siihen Ruthin ja mrs Dusanten. Viimemainittu oli väsynyt pitkästä matkasta ja Ruth taas tahtoi nähdä isänsä niin pian kuin mahdollista. Käskin ajurin ajamaan ravintolaan, jonne

aioimme asettua siksi kuin mrs Lecks ja mrs Aleshine saisivat kotinsa kuntoon.

„Mrs Craig on iloinen saadessaan tavata isänsä, joka näkyy kokonaan unohtaneen saapua vastaan asemalle", lausui mrs Aleshine.

„Peijakas, lähtikö hän ravintolaan!" huudahti punapartainen. „Eihän pappi siellä asu."

„Missä hän sitten asuu?" kysyi mrs Aleshine.

„Teidän talossanne, rouva", vastasi merimies.

„Herra siunatkoon, mitä hän meillä tekee?!" huudahti mrs Aleshine, jonka silmät aivan säkenöivät hämmästyksestä ja suuttumuksesta.

„*Yhden* asian hän ainakin on tehnyt, nimittäin antanut maalata talonne portin", virkkoi punapartainen merimies.

„Mitä te sanotte?" huudahtivat mrs Aleshine ja mrs Lecks yhteen ääneen.

„Niin", jatkoi merimies, „pappi sanoi, ettei hän tahtonut katsella tyhjäntoimittajia. Ja sitten silmäili hän ympärilleen ja huomasi, että maali portista oli jonkun verran kulunut. Hän lähetti Jimin ostamaan pensselin ja maalia — —"

„Ja minun laskuuniko?" kysyi mrs Aleshine.

„Tietysti, rouva", vastasi merimies. „Sitten Jim ja Bill raaputtivat kokonaan pois vanhan maalin ja minä maalasin portin — minähän olen laivalla tehnyt paljon sellaista työtä. Ja minusta siitä tulikin oikein hieno: punainen ylhäältä, alhaalta valkoinen ja pylväät kuin höyrylaivan savupiiput."

Mrs Lecks ja mrs Aleshine katsoivat toinen toisiaan.

„Ja hän käski teidät sen tekemään?" sanoi mrs Lecks.

„Käski", vastasi punapartainen. „Pappi sanoi, että aina on tehtävä jotain hyvää. Sitten hän puhui vielä jostain muusta, mikä myös olisi maalattava, vaan sitä me emme ole vielä ehtineet. Minä luulin, että te olitte käskenyt niin tekemään."

„Teitä en syytä lainkaan", sanoi mrs Aleshine, „vaan otanpa minä tästä asiasta selvän, sen sanon. Mutta mitenkä ihmeessä hän on tullut menneeksi minun talooni? Ja mitenkä hän on päässyt sisälle? Sitä en käsitä."

„Minulle on kertonut siitä asiasta siellä asuva tyttö", lausui merimies. „Hän sanoi papin tulleen sinne ja lausuneen, että hän oli mrs Aleshinen hyvä ystävä, ja että hän oli matkustanut yhdessä teidän kanssanne. Sitten hän sanoi, että jos te olisitte kotona, ette te antaisi hänen mennä asumaan ravintolaan, ja koska hän tiesi, miten mrs Aleshine häntä kohtelisi, pyysi hän saada osakseen samallaisen kohtelun kuin jos te olisitte kotona. Tyttö oli kyllä kahdenvaiheilla mitä tehdä, mutta sitten tulimme me ja todistimme, että hän oli sama pappi, joka oli ollut mrs Aleshinen ja muiden kanssa. Tyttö luuli, että asia siis oli niin, ja niin luulimme mekin, vaan jos jotain on tapahtunut päin mäntyä, niin me pyydämme nöyrimmästi anteeksi.

„No, jopa nyt jotakin!" huudahti mrs Aleshine. Aivan Elisabeth Grootenheimerin tapaista! Grootenheimerin perhe on aina ollut kaupungin tyhmin ja Elisabeth Grootenheimer on tyhmin heistä kaikista. Ja minä kun sanoin matkalle lähtiessäni: „Elisabeth Grootenheimer on tyhmä kuin pölkky, ja sen vuoksi hän pysyy kotona ja tekee siellä ne pienet askareet mitä tarvitaan. Miksi minä hänet sinne otinkaan? Nyt on hän käyttäytynyt tuolla tavoin!"

Mrs Lecks ei ollut lausunut monta sanaa, vaan hänen kasvonsa olivat muuttuneet ankariksi ja päättäväisiksi.

„Olemme nyt kuulleet tarpeeksemme tästä tapahtumasta, joten on parasta, että lähdemme katsomaan, miten jaksavat mr Enderton ja Elisabeth Grootenheimer", lausui hän.

Mrs Lecks'in ja mrs Aleshinen talot olivat aivan toinen toisensa vieressä, noin puolen matkan päässä asemalta ravintolaan. Lähdimme sinne kaikki, ja mrs Aleshine kulki tapansa mukaan edellä pitkin, raskain askelin.

Pian saavuimme hänen taloonsa, joka oli verrattain suuri ja näytti sangen miellyttävältä. Se oli valkoiseksi maalattu ja ikkunapuitteet vihreiksi. Etupuolella oli suuri veranta. Maantien ja talon välillä oli kaunis ruohokenttä uhkeine kasvineen ja portilta johti kivitetty käytävä ylös taloon.

Meidän tulomme oli nähtävästi huomattu, sillä verannalla oven vieressä seisoi mr Enderton pitkänä ja suorana, hyväntahtoinen hymy suupielissään. Toinen kätensä oli ojennettu ikäänkuin meitä tervehti-

mään ja toisessa kädessään piti hän inkivääriruukkua, joka nyt oli vapaa kaikista kääreistä.

Tämän nähtyään hyppäsivät mrs Lecks ja mrs Aleshine yht'aikaa veräjän luo, vaan se oli suletu. Molemmat rouvat polkivat maata raivoissaan.

„Laskekaa ruukku kädestänne!" huusi mrs Lecks.

„Elisabeth Grootenheimer!" kirkui mrs Aleshine. „Tule aukaisemaan portti!"

„Särkekää se!" sanoi mrs Lecks merimiehille.

„Ei, ei saa särkeä minun porttiani!" huudahti mrs Aleshine ja asettui eteen. „Ei saa särkeä! Elisabeth Grootenheimer!"

„Ystäväni", lausui mr Enderton selvällä, kuuluvalla äänellä. „Minulla on portinavain taskussani. Minä suljin sen senvuoksi, että pelkäsin teidän heti kaikessa epäjärjestyksessä ryntäävän tänne ja osoittavan huomiotanne kaikille mitättömyyksille. Tahdon puhua teille kaikille yhtä aikaa ja ilman että minua häiritään. Minulla on tässä kädessäni se astia, jonne me väärinkäsityksestä panimme maksun olostamme asumattomalla saarella. Ne rahat olen minä nyt, kaikkien parasta katsoen, ottanut huostaani. Ikävä kyllä, on minun toimenpidettäni sähköteitse vastustettu, vaan minä en ole pannut siihen mitään huomiota. Ellette itse käsitä, miksikä minä olen tähän tekoon oikeutettu, niin olkoon se selittämättä. Toivon kuitenkin, että te sen ymmärrätte, sillä kun teillä nyt kerran on ollut aikaa lähemmin ajatella asiaa, en epäilekään, ett'ette te vihdoinkin olisi yhtä mieltä kanssani. Tahdon lisätä, koska huomaan teidän olevan kärsimättömiä, että kunkin osalle lankeava summa on kovin mitätön, joten ei ole syytä nostaa siitä mitään melua. Tekoni olen tehnyt seuratakseni periaatteitani. Periaatteen vuoksi olen vaatinut, että nämä rahat tasataan asianomaisten kesken — periaatteen vuoksi otin minä ne haltuuni — ja periaatteen vuoksi aion minä nyt tyhjentää tämän ruukun vielä koskemattoman sisällön tähän verannan lattialle, ja sen jälkeen jaan minä rahat viiteen osaan — sillä mikäli olen kuullut, eivät merimiehet maksaneet mitään. Sitten voidaan portti avata ja kukin saa tulla noutamaan osuutensa. Tyttäreni osuuden — hän ajoi tästä äsken ohi hotelliin — katson olevani oikeutettu nostamaan oman osuuteni mukana."

„Ihminen!“ kirkui mrs Lecks ja pudisti nyrkkiään portin ylitse „jos te vain koskettekin sitä pakettia, jonka alla rahat ovat, niin minä — —“

Hänet keskeytti mr Dusanten selvä, voimakas ääni:

„Sir“, huusi hän, „minä vaadin, että laskette käsistänne ruukun, se on minun omaisuuttani.“

„Minä ainakin näytän, että muillakin ihmisillä on periaatteita!“ huusi mrs Lecks.

Mitä hän senjälkeen sanoi häipyi kokonaan mrs Aleshine'n voimakkaisiin huutoihin. Hän kirkui Elisabeth Grootenheimeriä ja koetti nyt todellakin särkeä omaa porttiaan.

Mutta nämä uhkaukset ja käskyt eivät näkyneet tekevän mr Endertoniin mitään vaikutusta. Siinä hän vaan seisoi rauhallisena ja itsetietoisena, taskussaan portinavain ja kädessään inkivääriruukku.

„Nyt ryhdyn toimeen — —“ sanoi hän.

Mutta samassa silmänräpäyksessä näytti hänen huomionsa kiintyneen siihen, että merimiehet olivat kiivenneet portin yli ja seisoivat nyt Bill hänen oikealla ja Jim vasemmalla puolellaan sekä punapartainen hänen takanaan.

He kuuluivat kaikki puhuvan yhtä aikaa, mutta siitä mitä he sanoivat ei saanut selvää.

Mutta sen johdosta, mitä Bill sanoi, ojensi mr Enderton hänelle portinavaimen, ja sen johdosta mitä Jim sanoi, antoi mr Enderton hänelle inkivääriruukun, sekä sen johdosta mitä sanoi punapartainen läksi mr Enderton tämän kanssa alas verannalta. He menivät pihan kaukaisimmalle kulmalle, missä he seisoivat ikäänkuin poissa tieltä silloin kun portti avattiin.

Me kaikki riensimme verannalle, missä Jim seisoi arvokkaana pidellen inkivääriruukkua.

Punapartainen jätti nyt mr Endertonin, joka astui ulos avonaisesta portista. Saavuttuaan tielle hän kääntyi ja huusi kovalla äänellä mrs Aleshinelle:

„Minä jätän teidän epävieraanvaraisen kotinne ja menen tyttäreni luokse hotelliin, jonne toivon teidän pikimiten lähettävän matkalaukkuni ja sateenvarjoni.“

Mrs Aleshinen suuttumus sen johdosta, että oli tunkeuduttu hänen kotiinsa ja estetty häntä itseänsä pääsemästä sinne oli kokonaan muuttanut hänen hyvänsuopean olemuksensa. Vihaisella äänellä huusi tämä hänen jälkeensä:

„Menkää ensin värikauppaan ja maksakaa se maali, jolla olette ilman lupaa maalauttanut porttini, niin sitten voitte lähettää hakemaan tavaroitanne!“

„No no, Barb'ra“, lausui mrs Lecks, „älä anna kiihoittuneen mielesi voittaa itseäsi! Ole kiitollinen siitä, että niin helpolla pääsit hänestä.“

„Kiitollinen olenkin“, sanoi mrs Aleshine, „ja kun oikein ajattelen, lähetän täältä pois jok'ainoan hänelle kuuluvan rojun.“

„Nyt, mrs Lecks“, lausui mr Dusante, ottaen inkivääriruukun Jimiltä, „katson olevan sopivan tilaisuuden täyttää sen aikomukseni, jonka tähden olen tehnyt tämän pitkän matkan. Jätän siis teille tämän ruukun.“

„Jota minä en nyt ota vastaan yhtä vähän kuin ennenkään“, vastasi mrs Lecks varmalla äänellä.

Mr Dusante näytti sekä hämmästyneeltä että kärsivältä. Luulen, että hän todellakin oli ajatellut, että mrs Lecks nyt vihdoinkin kaikkien niiden vaarojen ja vastusten jälkeen, mitkä inkivääriruukku oli kokenut, ottaisi sen vastaan.

„Tietäkääpäs mitä“, virkkoi mrs Aleshine, „älkäämme nyt nähkö vaivaa tuosta ruukusta ennen kuin olemme päässeet tänne oikein kunnollisesti asettumaan! Se ei kuitenkaan käy päinsä, että mr Dusante ottaa sen mukaansa hotelliin, sillä siellä mr Enderton sen heti nappaisi. Myöskään mrs Lecks ei tahdo sitä taloonsa, joten, jos tahdotte, voitte sen hetkeksi jättää tänne, ja voitte olla varmat siitä, ettei siihen kukaan koske, kun kerran minä pidän sitä silmällä — ja silmällä minä pidän!“

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti ja annettuamme ruukun mrs Aleshinen haltuun otimme me jäähyväiset ja läksimme hotelliin.

Jo seuraavaksi päiväksi olivat nuo erinomaisen kelvolliset ja tarmokkaat perheenemännät ehtineet järjestää kotinsa siihen kuntoon, että me silloin saatoimme muuttaa heidän vieraikseen. Dusanten

perhe asettui mrs Lecks'in sekä vaimoni ja minä mrs Aleshinen katon alle.

Mr Enderton jäi hotelliin, missä hän sai erittäin hyvän huoneen. Se oli edullista meille kaikille.

Mrs Aleshinen kodissa, missä Lucille tuon tuostakin pistäytyi, vallitsi hauska ja rauhallinen mieliala. Emännän ahkeruus ja iloinen luonne tarttui kaikkiin toisiinkin.

Mutta mrs Lecks'in luona oli toisenlaista. Huomasin selvästi, että mrs Lecks'in ja mr Dusanten keskinäinen suhde oli sangen kiusallinen, melkeinpä tuskastuttava.

Viimemainittuhan ei saanut toteuttaa aikomustaan, jota varten hän oli tehnyt niin pitkän matkan. Jos hän sen olisi saanut tehdä, olisi hän varmaan mielellään viipynyt mrs Lecks'in vieraana, mutta siten kuin asiat nyt olivat, ei hän voinut saavuttaa mielen tasapainoa.

Myöskin mrs Lecks puolestaan oli rauhaton. Hän ei tietänyt, millä hetkellä mr Dusante jälleen tahtoi saada häntä vastaanottamaan inkivääriruukun. Ja sellaisessa rauhattomassa, jännittyneessä mielentilassa ei hän aina näyttänyt parhaita puoliaan.

Minä arvelin, että jokin ratkaisu on ehdottomasti saatava aikaan, ja minä neuvottelin siitä vaimoni ja miss Lucillen kanssa. Hetken aikaa keskusteltuamme pisti Ruth'in päähän hyvä ajatus.

„Minun mielestäni", lausui hän, „on parasta mitä voimme rahoilla tehdä että jaamme ne noille kolmelle merimiehelle. He ovat köyhiä ja tulisivat siitä lahjasta hyvin iloisiksi. Mr Dusante ja mrs Lecks voivat myöskin olla tyytyväisiä, sillä silloinhan ei edellisen tarvitse niitä pitää, eikä mrs Lecks'in ole tarvinnut ottaa niitä takaisin. Ja siihen ratkaisuun lienemme tyytyväiset kaikki.

Me puolestamme hyväksyimme hänen ehdotuksensa ja minä sain tehtäväkseni esittää asian toisille.

Mr Dusante myöntyi heti ehdotukseen.

„Eihän se juuri ole samaa mitä aioin tehdä", lausui hän, „mutta itse asiassa käy se kyllä päinsä. Rahat jätetään niiden omistajille ja he käyttävät ne erikoiseen tarkoitukseen. No niin, minä olen tyytyväinen."

Mrs Lecks hieman epäili.

„Olkoon", sanoi hän lopuksi, „hän ottaa rahat ja antaa ne kenelle hän tahtoo. Minulla ei ole mitään sanottavaa sitä vastaan."

Emme odottaneet vastustusta muiden kuin Endertonin puolelta, Vaan kun minä puhuin hänelle asiasta oli hän taipuvainen, Painettuaan kirjan puoliksi kiinni lausui hän:

„Se mitä tein tapahtui periaatteen vuoksi. Minun mielestäni ei autiolla saarella pitänyt maksaa ruoastaan ja asunnosta. Minä suoritin maksun pantuani ensin vastalauseeni sitä vastaan. Oikeuden ja vieraanvaraisuuden lakien mukaan ei miehen, joka tuon saaren omistaa, olisi pitänyt vastaanottaa mainituita rahoja, eikä mrs Lecks'illä ollut oikeutta niitä vaatia. Vaan jos oikeus on antaa rahat noille kolmelle merimiehelle, jotka eivät maksaneet mitään olostaan ja jotka ovat köyhiä, niin sen minä kyllä hyväksyn. Tosin he sekaantuivat minun toimenpiteeseeni juuri kun minun piti viisaalla tavalla järjestää asia, mutta minä arvelin, että heitä kehoitettiin niin tekemään. Minun täytyy sentään myöntää, että vaikkakin he noudattivat heille annettua käskyä hieman kovakouraisesti, joka muuten on luonteenomaista sellaisille, jotka ovat tottuneet tottelemaan, he kuitenkin tottelivat minua vissillä kunnioituksella. Jos tämän riitaisuuden aikana olisi muiltakin tahoilta osoitettu yhtä suurta kunnioitusta, olisi kaikki kääntynyt parhaiten."

Tämän jälkeen aukaisi hän kirjansa ja alkoi jälleen lukea.

Samana iltapäivänä kokoonnuimme me kaikki, mr Endertonia lukuunottamatta, mrs Aleshinen verannalle jakaaksemme rahat merimiehille.

Nämä, joille oli ilmoitettu, mitä oli tekeillä, asettuivat riviin verannan rappusille parhaisiin vaatteisiinsa puettuina.

Mrs Aleshine nouti inkivääriruukun, jättäen sen mr Dusantelle. Hän seisoi silmänräpäyksen hiljaa ruukku käsissään, aikoen sanoa jotain, vaan hän ei ehtinyt alkuunkaan, ennenkuin mrs Lecks astui esiin ja kääntyi hänen puoleensa seuraavin sanoin:

„Mr Dusante", lausui hän, „mikäli itse olen huomannut ja muilta kuullut, olette te mies, joka ilman verukkeita tahtoo täyttää velvollisuutensa. Te olitte päättänyt matkustaa vaikka maailman ympäri tämän inkivääriruukun kanssa, kunnes tapaisitte ne ihmiset, jotka olivat asuneet saarellanne, ja antanut ruukun sisältöineen hänelle, jonka

tehtävänä oli ollut huolehtia maksusta, ja joka ne oli pannut ruukkuun. Siinä aikomuksessa matkustitte te ruukkuinenne meren yli — Kalifornian edes ja takaisin kuljitte te sen kera ja te piditte sitä lujasti käsissänne liukuessanne alas maailman liukkainta lumivuorta. Jos se olisi ollut teidän oma pieni lapsenne, ette olisi häntä voinut huolellisemmin hoivata. Monien vaikeuksien läpi olette te kuljettaneet ruukkua, suojellut sitä sateessa sekä kantanut sitä ylä- ja alamäissä ja lopuksi seurannut sitä tänne saakka. — Ja nyt, mr Craig, olemme me kaikki sopineet siitä, miten rahat ovat oikeudenmukaisesti käytettävät. Tehän olette antanut siihen suostumuksenne, vaan minä näen kuitenkin tyytymättömyyden ilmeen kasvoillanne. Te ette ole saanut toteutetuksi sitä mitä olitte aikonut, enkä minä puolestani voi vakuuttaa itselleni, että te olisitte ainoa tyytymätön. Minä olen ollut kompastuskivenä kaikessa. Siksi otan takaisin sanani, etten koskaan koskisi ruukkuun. Saatte nyt laskea sen minun käsiini, aivan niinkuin olitte matkalle lähtiessänne aikonut tehdä."

Mr Dusante ei vastannut sanaakaan, vaan astui esiin, tarttui mrs Lecks'in suureen ruskeaan, työstä kovettuneeseen käteen ja vei sen kunnioittavasti huulilleen.

Luulen, ettei mrs Lecks'iä sitä ennen oltu koskaan suudeltu kädelle. Vaan hänen selvä ja nopea käsityksensä sai hänet heti ymmärtämään, että kysymyksessä oli kohtelias kunnioituksen osotus. Hänen korkea vartensa kohoutui suoremmaksi kuin koskaan ennen, ja hiljaa päätään nyökäyttäen otti hän tuon suudelman vastaan sellaisella arvokkuudella kuin olisi hän ollut vähintäin kuningatar.

Tämä pieni kohtaus liikutti syvästi meitä kaikkia, ja mrs Aleshine vakuutti jälkeenpäin, ettei hänellä sillä hetkellä ollut päässään ainoatakaan kuivaa silmää.

Mr Dusante ojensi nyt inkivääriruukun mrs Lecks'ille, joka heti meni sen kera Ruth'in ja Lucille'n luokse.

„Te kaksi nuorta", lausui hän, „olette paikallaan suorittamaan tämän tehtävän. Teidän kätenne saavat olla ensimäiset, jotka koskevat onkikoukkuja sisältävään kääröön, ottavat sen ruukusta sekä sen alta rahat. Ja jakakaa ne näille meidän ystävillemme merimiehille."

Ruth ja Lucille istuutuivat heti verannan lattialle ja toinen tyh-

jensi rahat ruukusta toisen helmaan. jonka jälkeen he jakoivat ne kolmeen yhtä suureen osaan ja antoivat ne merimiehille.

Nämä seisoivat kaikki liikkumattomina, kullakin rahansa oikeassa kourassaan. Viimein lausui punapartainen:

Ei ole minun eikä Jimin eikä Billin asia sanoa mitään tätä toimenpidettä vastaan, jonka te kaikki olette hyväksyneet. Me olemme totelleet teitä siitä saakka kuin nousimme maihin saarelle ja aiomme totella edelleenkin. Eikös niin, Jim ja Bill?

„Aivan niin!" vastasivat nämä sydämellisellä vakuutuksella.

„Me tahtoisimme seurata muutamia teistä, etenkin mrs Aleshineä — sillä suinkaan muita alentamatta — vaikka sataan kertaan ristiin ja rastiin sellaiseen maailman osaan, missä pahin rutto raivoaa. Eikös niin Jim ja Bill?

„Ihan varmaan!" vastasivat Jim ja Bill urheasti.

„Mutta vaikka me nöyrästi tottelemmekin", jatkoi punapartainen matruusi, „niin päätimme me, kuultuamme mitä piti tapahtuman, tarkasti kuunnella muuatta asiaa, ja nyt me olemme tarkasti kuunnelleet, mutta emme ole silti sitä kuulleet, ja se on, että mitä meidän pitää näillä rahoilla tekemän. Ja koska emme ole mitään kuulleet eikä meillä siis siinä suhteessa ole mitään toteltavaa, niin otamme me nämä vastaan ja kiitämme hyvin paljon. Eikös niin, Jim ja Bill?

„Sen teemme", sanoivat Jim ja Bill.

Jonka jälkeen rahat liukuivat merimiesten taskuihin.

Mr Dusante otti nyt inkivääriruukun ja meni mrs Lecks'in luo.

„Minä toivon", lausui hän, „että koska nyt tämän sisällön kohtalo on onnellisesti ratkaistu, eikä meillä siinä suhteessa enää ole eriäviä mielipiteitä, niin tahtonette te ehkä tehdä hyvin ja vastaanottaa tämän ruukun muistoksi kaikesta kokemistanne ihmeellisistä tapahtumista?"

„Ottaako sen vastaan muistona?" vastasi hän. „Tottakai minä sen otan. Olen hyvin iloinen saadessani sen. Niin kauan kuin elän on se seisova huoneeni uunin otsalla ja perilliseni saavat sen minun jälkeeni. Se seuraa sukua niin kauan kuin se suinkin pysyy koossa."

Koska nyt kaikki erimielisyydet olivat keskuudestamme kadon-

neet, asetuimme me tuohon pieneen kaupunkiin täysin siemauksin nauttimaan levosta ja rauhasta.

Myöskin mr Enderton, joka oli löytänyt huoneensa vieressä olevassa komerossa joukon nahkakansiin sidottuja kirjoja, näytti viihtyvän sangen hyvin.

Dusante'ille oli oleskelu tällaisessa maalaiskylässä keskivaltioissa kauniina, herttaisena syksynä jotain aivan uutta. Sen jälkeen kuin he eivät sopivaisuuden sääntöjen mukaan voineet enää olla mrs Lecks'in vieraina pyysivät he saada maksua vastaan asua hänen luonaan talven alkuun saakka. Mrs Lecks suostui mielellään pitämään heidät, sekä lausui toivomuksenaan, että talvi tulisi niin myöhään kuin mahdollista.

Ruth ja minä jäimme samoilla ehdoilla mrs Aleshinen luokse.

Japanin matkani tarkoituksena oli ollut päästä niin kauaksi aikaa kuin mahdollista lepoon kaikista työhuolista, mutta missä saatoinkaan nuoren vaimoni kanssa parhaiten nauttia rauhasta, ellen juuri täällä hyvien ystävien keskuudessa.

Mrs Aleshine'stä ja merimiehistä oli meillä paljon hauskuutta. Sipulin viljelystä ei voinut alkaa ennen kuin keväällä, jonka vuoksi merimiehet tekivät kaikellaisia pikku askareita sekä mrs Aleshinen määräyksistä että myöskin omin päinsä.

Koreaksi maalattu veräjä, joka aluksi oli mrs Aleshinessa herättänyt vihaa, oli vihdoin voittanut hänen ihailunsa. Sen jälkeen kuin merimiehet olivat tehneet kaikki mahdolliset työt ladoissa, pelloilla ja halkovajassa antoi mrs Aleshine heidän maalata kaikellaisia paikkoja ja esineitä talossa ja jätti heidän oman makunsa varaan värien valitsemisen.

Eräällä miehistä oli mukanaan taskukartta koko maailman höyrylaiva-yhtiöiden hyväksymistä väreistä. Sen mukaan maalasivat he nyt aitat, ulkohuoneet, kanakopit, pumput ja sen semmoiset. He maalasivat suuria, sinisiä, punaisia, valkoisia ja mustia raitoja monenmoisilla eri tavoilla, niin että lopuksi näytti kuin olisi ulkomainen kauppalaivasto pudonnut mrs Aleshinen maa-alueelle.

Mrs Aleshinea se huvitti suuresti.

„Siinä on heille tekemistä siksi kuin sipulinviljelys-aika alkaa", virkkoi hän. „Ja koska jo kaikki kukat ja kasvit ovat kuihtuneet,

niin minusta näyttää hauskalta, että sen sijaan talo muuttuu väriloistoiseksi, niinkuin se kukkisi keskellä kylmyyttä."

Iltasin tanssivat miehet avarassa keittiössä merimiestansseja tai kertoivat jännittäviä juttuja seikkailuistaan kaukaisilla merillä.

Mrs Aleshine oli niistä suuresti huvitettu, ja monasti kokoonnuimme me muutkin räiskyvän takkavalkean ääreen heidän kanssaan iltaa viettämään.

„Koska kerran itse olen hoitanut taloutta keskellä aavaa merta", sanoi hän, „tuntuvat minusta heidän kertomuksensa samalla hupaisilta ja todellisilta. Ja minä teenkin kaiken voitavani saadakseni heidät muiden kristittyjen tavoin viihtymään kuivalla maalla. Mitä on purjehtia edestakaisin pohjattomalla merellä ja ajaa päin toisia laivoja ja saada omaan alukseensa vuodon, ja sattuuko sitä sitten aina sen paikan lähellä, missä laiva uppoo, olemaan saarta, jossa on talo huonekaluineen ja mukavuuksineen!"

Minä olin pakotettu liike-asiain vuoksi pariksi päiväksi matkustamaan Filadelfiaan.

Iltaa ennen kuin matkustin saapui punapartainen matruusi luokseni ja pyysi minua tekemään hänelle ja hänen tovereilleen suuren palveluksen:

„Muistatte kai, sir", virkkoi hän, „että kun Jim, Bill ja minä saimme nuo rahat odotimme me saavamme määräyksen, miten meidän olisi rahat käytettävä, vaan kukaan ei maininnut mitään siitä asiasta. Katsokaas, nyt me tahtoisimme hankkia jotain signaalin tapaista, jotain, mitä ei voi puhaltaa pois — jotain, mikä kelpaa muistoksi kaikista kokemuksistamme kovissa kohtaloissa. Kun mrs Lecks sai inkivääriruukun asetettavaksi kaikiksi ajoiksi huoneensa muurin otsalle, silloin tulimme Jim, Bill ja minä ajatelleeksi, että mrs Aleshinenkin pitäisi saada inkivääriruukku, sillä siihen on hän yhtä oikeutettu kuin hänen ystävättärensäkin, ja se se olisi sellainen signaali, muisto. Ja kun te nyt matkustatte Filadelfiaan, sir, niin tahtoisimme me kysyä, ettekö te ottaisi näitä rahoja — ne ovat vielä kaikki jäljellä — ja antaisi laittaa niillä aivan samanlaisen inkivääriruukun kun se toinenkin on. Mutta porsliininen ei kelpaa, sillä se särkyy helposti. Sen täytyy olla hyvästä tammesta, luja ja kelvollinen. Ja sen kuori on paksusti hopeoitava aina veden rajaan asti. Sitten se

täytyy rapata ja takoa ja tilkitä niin hyvin ettei se mistään kohden vuoda. Ja pohjaan on kaiverrettava Jimin, Billin ja minun nimet, että ne selvästi näkyvät, jos ruukun köli joskus sattuu kääntymään taivasta kohti. Ja sivuille on kulumattomasti kirjoitettava joko pitkittäin tai poikittain kaikkien teidän muiden nimet — jotta muistetaan, ketkä kaikki siellä yhdessä hääräilivät. Ja jos rahaa jää jälelle, niin antakaa niiden piirrellä joka paikkaan ankkurin, sydämen, pumpun tai muiden sopivien esineitten kuvia niin paljon kuin vaan mahtuu. Ja se ruukku asetetaan mrs Aleshinen muurin otsalle, jossa sen pitää oleman niin kauan kuin hänen silmänsä paistavat. Ja peeveli vieköön, sir," sanoi hän lopuksi, vieden käden suulleen, ettei vaan kukaan kuulisi, „jos mrs Lecks'in ja mrs Aleshinen ruukut joskus iskevät vastakkain, niin tahdompa tietää, kummanko astia sen kolauksen kestää!"

Minä otin toimittaakseni heidän asiansa ja parin päivän perästä saavuin takaisin kaupunkiin mukanani ihmeellisin inkivääriruukku, mitä ikänä maailmassa on valmistettu. Merimiehet olivat siihen sangen tyytyväiset.

Kun se annettiin mrs Aleshinelle herätti se hänessä suurta ihastusta, ja hän osoitti merimiehille jakamatonta kiitollisuuttaan.

Vähän ajan perästä tuli hänen osakseen toinenkin suuri ilo.

Hänen poikansa palasi Japanista. Saatuaan tietää, että se laiva jolla hänen äitinsä matkusti, oli joutunut haaksirikkoon, oli hän tullut hyvin onnettomaksi, ja kun äidiltä oli tullut kirje, lähti hän heti matkalle kotiin.

Hän oli hyvin kasvatettu, kelpo nuori mies, sekä sitäpaitsi varreltaan kaunis ja komea. Kaikki pidimme hänestä hyvin paljon, eikä aikaakaan, kunnes Lucillesta ja hänestä oli tullut niin hyvät ystävät, että he piankin jonain kauniina päivänä ilmoittaisivat mrs Aleshinen iloksi kihlausuutisensa.

Me viivyimme Meadovillessa kauemman kuin olimme aikoneetkaan.

Sitten kun lumi oli peittänyt vuoret ja laaksot, teimme me kelkka- ja rekiretkiä. Kaikilla oli hupaista — eikä Lucillella ja äsken saapuneella nuorukaisella vähiten.

Jonkun ajan kuluttua täytyi Dusantein matkustaa lopuksi talvea Floridaan, ja mr Enderton, joka oli ehtinyt lukea kaikki hotellin kirjat, oli lähtenyt Newyorkiin. Myöskin Ruth ja minä päätimme, että meidänkin vihdoin oli matkustettava itään.

Ennen kuin seurueemme hävisi kihlautuivat Lucille ja mrs Alechinen reipas poika, ja heidän häänsä päätettiin viettää seuraavana keväänä.

Keväällä kokoonnuimme kaikki, mr Endertonia lukuunottamatta, Meadovillessa, missä heidät sitten johdettiin avioliiton satamaan.

Vietimme sitten yhdessä muutamia viikkoja, jonka jälkeen Ruth ja minä matkustimme siihen kaupunkiin Uudessa Englannissa, jonka olimme asuinsijaksemme valinneet, sekä Dusantet ja nuori vastavihitty pari lähtivät matkalle Kanadaan ja koillisiin valtioihin.

Oleskelumme Meadovillessa sattui juuri sipulinviljelyksen aikana.

Eräänä aamuna olimme Ruth ja minä sipulipellolla katselemassa noiden kolmen merimiehen työskentelyä. Maa oli pehmeätä ja huolellisesti pengottua ja näki selvästi, että siihen oli nähty paljon vaivaa, Ja nuo kolme merimies- maanviljelijää istuivat penkereellä leveissä merimieshousuissaan, puseroissaan ja matruusilakeissaan, innokkaasti istuttaen sipuleja, tavalla, millä niitä tuskin koskaan sitä ennen oli istutettu. Tätäkin työtä tekivät he aikaisemman ammattinsa tarkkuudella.

Siinä osassa peltoa, jonne ensin oli istutettu, näkyi jo pieniä taimia, jotka muodostivat mitä merkillisimpiä kuvioita: ankkureita, sydämiä, kuunareja, mastoja ja mitä muita meri-esineitä tahansa, joiden nimiä Ruth ja minä emme tietäneetkään.

„Minusta tuntuu", virkoin minä, „että tuolla yksinäisellä Tyynen valtameren saarella asui joku taikavoima, joka loihti onnea meille kaikille."

„Se on totta", vastasi Ruth, „ja onnen tuojana olivat etupäässä rahat inkivääriruukussa."
